Waldemar Antoni Kozłowski

Związek Strzelecki
„Strzelec”
w Chełmie i w powiecie chełmskim
w latach 1918 – 1939

- książkę dedykuję żonie Marii i dzieciom z podziękowaniem za cierpliwość dla mojej bezinteresownej i pracochłonnej pasji autorsko – wydawniczej -

Chełm 2020

„Cokolwiek Ojczyzny się tyczy
Od niepamięci uchronić”

Statut Towarzystwa Przyjaciół Nauki 1800

Copyright © by Waldemar Antoni Kozłowski

Projekt okładki – Waldemar Antoni Kozłowski

www.waldemarkozlowski.pl – *(autora)*

Google – Waldemar Antoni Kozłowski

Redakcja tekstu – Anna Zofia Kozłowska
Opracowanie zdjęć, grafika – Jacek Witold Kozłowski

Wydawca – AUTOR

Drukarnia – F.U.H. J.M. Bakun
ul. Lwowska 13 H
22-100 Chełm
NIP 563 129 76 38

ISBN : 978 – 83 – 933759 – 7 – 4

Spis treści

Od autora……..4

Związek Strzelecki „Strzelec” w Chełmie
i w powiecie chełmskim w latach 1918 – 1939……5

Podsumowanie – wnioski……73

Bibliografia……..75

Od autora

W lutym 1985 r., na prośbę **Dyrektora Wydziału Kultury Fizycznej i Turystyki Urzędu Wojewódzkiego w Chełmie**, opracowałem pierwszą: ***Monografię kultury fizycznej na ziemi chełmskiej,*** w której pojawiły się po raz pierwszy wątki – **Związku Strzeleckiego „Strzelec" w Chełmie.**

Komitet Obchodów 600-lecia nadania Praw Miejskich dla Chełma **(1392)**, wydał z tej okazji ***w* 1994 r. *książkę mojego autorstwa pt:* Dzieje kultury fizycznej na ziemi chełmskiej.** Była to moja pionierska pozycja książkowa. Obejmowała bogatszy materiał źródłowy-faktograficzny, w tym obszerniejszy materiał dotyczący działalności **Związku Strzeleckiego „Strzelec" w Chełmie**. Jak się później okazało, jednym z najważniejszych źródeł wiedzy o działalności **„Strzelca"** w Chełmie i okolicy były lokalne gazety: ***„Zwierciadło" 1923-1932 i „Kronika Nadbużańska" 1933-1939* – właściwie w tym czasie w całości niedostępne.**

W 2008 r. wydałem kolejną swoją książkę pt.: ***Sport w organizacjach paramilitarnych na ziemi chełmskiej w latach 1918-1939,* (to poprawione moje wydanie z *2001 r.: pt. Organizacje paramilitarne o charakterze sportowym na terenie Chełmszczyzny w okresie międzywojennym 1918-1939),*** a w niej szersze dzieje **„Strzelca"**. Z wielu dostępnych informacji źródłowych jakie napotkałem do tej chwili, ta wersja którą przedstawiłem w tej pozycji książkowej, miała być najpewniejsza – jak się później okazało nie była kompletna.

Pod koniec 2009 r. (podczas ciągłej penetracji) natrafiłem na brakujące czasopisma i materiały źródłowe dotyczące właśnie **Związku Strzeleckiego w Chełmie i w powiecie chełmskim** – ***(skompletowałem też wszystkie numery „Zwierciadła" i „Kroniki Nadbużańskiej").*** Przeprowadziłem powtórną analizę materiału, kwerendę wszystkich źródeł – uporządkowałem wszystkie fakty. W związku z zaistniałymi nowymi źródłami – postanowiłem wydać osobną jednostkową książeczkę pt: **Związek Strzelecki „Strzelec" w Chełmie i w powiecie chełmskim w latach 1918 – 1939 :** a wiernych czytelników za to wszystko bardzo przepraszam.

Znaczącą wiedzę o „Strzelcu", zgłębiłem też w prywatnych archiwach wielkich osobowości chełmskich, min.: ***Kazimierza Pawła Janczykowskiego (1888-1972), Jana Grzeli (1905-1996), Zygmunta Berezeckiego (1918-2001) i Witolda J. Fałkowskiego (1914-1994)*** – działaczy tamtych lat.

Szczątkowe informacje znajdują się też w zasobach ***Archiwum Państwowego w Lublinie Oddział w Chełmie (APLOCH), patrz: Akta miasta Chełma – i poszczególnych gmin.***

Związek Strzelecki
„Strzelec”
w Chełmie i w powiecie chełmskim
w latach 1918 – 1939

Działalność i rozwój Polskiej Organizacji Wojskowej a przede wszystkim **Związku Strzeleckiego** skupia w swych szeregach obywateli przysposobionych do obrony państwa, stanowiło zagadnienie, walki z okupantem, wyzwolenie i przyłączenie do macierzy okupowanych terenów.

Organizacje takie jak: Towarzystwo Gimnastyczne „Sokół”, Związek Harcerstwa Polskiego, Polska Organizacja Wojskowa i Związek Strzelecki posiadały wspaniałą rozbudowaną sieć organizacyjną a życie w nich tętniło codzienną pracą wychowawczą, obejmując coraz szersze kręgi zainteresowań społecznych, w których wychowanie obywatelskie, wychowanie fizyczne i przysposobienie wojskowe stało się koniecznością.

Marszałek Polski i Wódz Naczelny Józef Piłsudski ***(1867-1935)***, twórca i przywódca: Polskiej Organizacji Wojskowej, Legionów Polskich i Komendant I Brygady, wielki patriota i przywódca ruchu wyzwoleńczego, tworząc te organizacje dobrze wiedział, jak ważną rolę odgrywa sprawność fizyczna i stan zdrowotny społeczeństwa. Kładł duży nacisk na uniwersalne wykształcenie młodzieńca, żołnierza i członka każdej organizacji paramilitarnej. **Dlatego** też wprowadził szczegółową strukturę dowodzenia tymi organizacjami, z której wynikało, że miłość do ojczyzny, patriotyzm, siła fizyczna, karność i posłuszeństwo, decydowały o sile narodu i ducha armii.

Z organizacji paramilitarnych tzw. „Piłsudczyków”, najbardziej rozbudowaną i zmilitaryzowaną był **Związek Strzelecki**. Podobną strukturę posiadała Polska Organizacja Wojskowa. Pod względem organizacyjno-administracyjnym **Związek Strzelecki** dzielił się ogólnie na: oddziały, powiaty i okręgi. Za zgodą Wodza Naczelnego i Zarządu Głównego, **Strzelcy** mogli należeć do określonych organizacji takich jak: ***Polska Organizacja Wojskowa, Związek Legionów, Straż Pożarna, Liga Obrony Powietrznej i Przeciwgazowej i Urzędów Powiatowych Wychowania Fizycznego i Przysposobienia Wojskowego.***

Inspekcję podstawowej jednostki ***(w górę)*** drużyny strzeleckiej obejmującą dyscyplinę i wyszkolenie mogli przeprowadzać: Prezydent, Zwierzchnik Sił Zbrojnych oraz poszczególni komendanci od najważniejszego – główny, okręgowy, pod-okręgowy, obwodu, powiatu, kompanii i oddziału.

Oddział Związku Strzeleckiego rozpoczął swoją działalność w **Chełmie od listopada 1918 r. –** przyjął **imię płk Lisa Kuli –** z siedzibą przy ul. **Lubelskiej 1:** jako organizacja o charakterze paramilitarnym i sportowym o narodowych ideałach legionowych. Patronat wojskowy nad Strzelcem objęło Dowództwo Chełmskiego Garnizonu, a na polu szkoleniowo-militarnym 7 pp. Leg. Prezesem był H. Ulejczyk a sekretarzem P. Prus.

Powołano też Miejski Oddział Związku Strzeleckiego w Chełmie z siedzibą przy ul. Pocztowej 43, Prezesem był Eugeniusz Królikowski.

Działalność strzelca przejawiała się w sekcjach: **1) propagandowej** dbającej o miejsca i święta pamięci narodowej, **2) strzeleckiej, 3) wycieczkowo-turystycznej**, **4-sportowej. N**ajaktywniejsze formy sportowe to: jazda konną, gry sportowe, lekkoatletyka, kolarstwo, pływanie i ratownictwo. **Zajęcia** szkoleniowe i sprawnościowe prowadzili instruktorzy: „Strzelca", WF i PW i 7 pp. Leg., którzy prowadzili też imprezy sportowe.

Strzelec wspierał organizacje młodzieżowe a przed wszystkim: Legiony Młodych i Straż Przednią, a celem nadrzędnym, było wychowanie młodego pokolenia w duchu narodowych ideałów. Wielkie znaczenie propagandowe miały coroczne organizacyjne imprezy-święta jak: Święto Sportu Strzeleckiego, Zawody Strzeleckie, Pięciobój Strzelecki, Narodowe Biegi Przełajowe oraz festyny sportowo-rekreacyjne i kulturalno-krajoznawcze. Szczególną uwagę Strzelec zwracał na udział w tych imprezach młodzieżowych i szkolnych Hufców WF i PW, ze względu na militarne wychowanie.

Strzelec był jedną z najaktywniejszych organizacji o charakterze sportowym działającą w Chełmie i w terenie, szerzącą ideały: narodowościowe, militarne i sportowe. Co spowodowało że w Chełmie została utworzona Komenda Powiatowa Związku Strzeleckiego z siedzibą przy ul. Lubelskiej 1 następnie przy ul. Koszarowej 17. Prezesem Komendy Powiatowej Związku Strzeleckiego był płk Władysław Muzyka, sekretarzem mgr Karol Strzałkowski.

W krótkim czasie: Z inicjatywy Komendy Powiatowej Związku Strzeleckiego w Chełmie, w ramach akcji propagandowych, powoływano w poszczególnych gminach Oddziały Związku Strzeleckiego. Doprowadziło to do wspólnych spotkań szkoleniowych, politycznych i sportowych i powiatowych zlotów Oddziałowych Drużyn Związku Strzeleckiego. Pierwszymi instruktorami WF i PW z Komendy Powiatowej Związku Strzeleckiego, którzy prowadzili zajęcia polityczne i sportowe byli: **kpt. Wunderlich dalej kpt. Stokosiński.**

Rada Wychowania Fizycznego w Chełmie

Wiemy wszyscy jakie znaczenie posiada wychowanie fizyczne młodzieży szkolnej i pozaszkolnej, zwłaszcza dla wojska i jego gotowości bojowej. To też władze wojskowe zwróciły się do Starostwa z prośbą o stworzenie **Rady Wychowani Fizycznego (1 czerwca 1924 r.)**, która by całe życie sportowe

miasta i powiatu chełmskiego ujęła w pewne celowe ramy i miała kontrolę jak istniejące stowarzyszenia gimnastyczne i sportowe działają i jakie wyniki daje ich praca. **Odbyło** się też w gabinecie Starosty zebranie informacyjne składające się przedstawicieli: Starostwa, Sejmiku, poszczególnych stowarzyszeń sportowo-gimnastycznych, miejscowej prasy, przy współudziale delegatów wojskowych w osobach **kpt. Greszela** i **por. Matysa** – **Rada dostarczy też instruktorów wychowania fizycznego.** Interesującym było też sprawozdanie delegatów z poszczególnych stowarzyszeń gimnastycznych i sportowych z ich działalności – z których wynika, że tylko **harcerstwo** pracuje rzetelnie i może się poszczycić dobrymi wynikami. Inne towarzystwa jak **Strzelec** ***posiadający 12 oddziałów w powiecie i 1 w Chełmie*** dzisiaj jest zupełnie nieczynny.

***Uwaga:**

Jak wynika z tego sprawozdania już w czerwcu 1924 r. Związek Strzelecki „Strzelec" w Chełmie był reprezentowany przez jeden Oddział w Chełmie i 12 w powiecie chełmskim – ***czyli większa lub mniejsza działalność była prowadzona.***

Wielka Zabawa Ludowa w Rudzie-Hucie

Związek Strzelecki i Koło Młodzieży Wiejskiej w Rudzie-Hucie organizuje **14 maja 1925 r.** wielką zabawę ludową na tle uroczej przyrody z obfitym programem. Mnóstwo rozrywki i niespodzianek dla gości z Chełma, którzy w tym dniu wezmą udział. Czysty dochód przeznaczony jest na budowę domu ludowego w Rudzie-Hucie. ****„Z" 1925 r. nr 20. s. 6.***

Zebranie organizacyjne w Chełmie

Związek Strzelecki wkrótce zostanie zorganizowany w Chełmie. Zebranie organizacyjne **oddziału** odbędzie się w **sobotę 7 sierpnia 1926 r.,** o godz. 18 w lokalu Okręgowego Związku Kółek Rolniczych. Byli członkowie i sympatycy proszeni są o przybycie – **(na zebranie).** ****„Z" 1926 r., nr 40, s. 2.***

Werbunek do Związku Strzeleckiego w Chełmie

Zreorganizowany Związek Strzelecki w Chełmie przystępuje do werbowania członków. Do werbowania na opatrzone pieczęcie Związku Strzeleckiego i podpisane przez ob. Aleksandra Prokopiaka listy upoważnieni są ob. Czernicki Kazimierz, Dziekan Bolesław, Gutt Stanisław, Odorkiewicz Cyprian, Odorkiewicz Edmund, Płaszewski Bolesław, Raszul Stanisław, Terpitz Włodzimierz, Stępiński Wacław i Zieliński z Pilichonek. ****„Z" 1926 r. nr 42, s. 3.***

Strzelec w Zalesiu Kańskim

W niedzielę 29 sierpnia 1926 r. przyjechali do **Zalesia Kańskiego** delegaci **Komendy „Strzelca" Obwodu Chełm,** Edmund Odorkiewicz i Lucjan Skórko, w celu założenia **Oddziału Związku Strzeleckiego w Zalesiu**

Kańskim. Na podwórzu **sołtysa M. Jaciuka** odbyło się zebranie, na którym Odorkiewicz wygłosił przemówienie. Mówił o przewrocie majowym, o Marszałku Piłsudskim, o sanacji moralnej i o **Strzelcu,** który wziął sobie za zadanie wychowanie obywatelskie i przysposobienie wojskowe młodzieży. Ob. Skórko następnie przeprowadził werbunek. Do organizacji zapisało się **16 chłopców i starszych mężczyzn z Zalesia Kańskiego,** a oprócz tego z innych wsi jest dużo ochotników, których na zebraniu nie było, lecz teraz zapisują się u **Prezesa Strzelca M. Jaciuka.** Tymczasowymi kierownikami są byli wojskowi **Piechocki i Sekutowski.** Delegaci z Chełma podarowali książek i numery „Zwierciadła" – zapowiedzieli, że w niedzielę **5 września 1926 r.** odbędą się w **Zalesiu Kańskim pierwsze ćwiczenia strzeleckie.** ***Strzelec *„Z" 1926, nr 45. s. 5.***

Oddział Związku Strzeleckiego w Chełmie

W środę dnia 6 października 1926 r. o godz. 19 w lokalu Okręgowego Związku Kołek Rolniczych ***(dawny Sejmik)*** przy ul. Obłońskiej 18, odbędzie się **Zebranie Organizacyjne Oddziału Związku Strzeleckiego w Chełmie** o którym powiadamia się wszystkich członków i sympatyków **Związku.** ***Osobne zaproszenia rozsyłane nie będą – Komisja Organizacyjna . *„Z" 1926, nr 49. s. 5.***

Zebranie Organizacyjne Strzelca Obwodu Chełm Wybrano Zarząd Oddziału Strzelca w Chełmie

Związek Strzelecki. W środę **6 października 1926 r.** o godz. 19 w lokalu Związku Kółek Rolniczych, odbyło się **Zebranie Organizacyjne „Strzelca" Obwodu Chełm.** W obecności komendanta Okręgu kpt. rezerwy Latour`a wybrano **Zarząd Oddziału** w osobach: **prezes – Adolf Shon, sekretarz – Stanisław Raszul, skarbnik – A. Prokopiak, referent kulturalno-oświatowy – Cyprian Odorkiewicz.**

Obwód Chełmski „Strzelca" posiada już **kilkudziesięciu członków ćwiczących,** którzy w niedzielę 10 października odbędą na strzelnicy 7 pp. Leg. ostre strzelanie. Napływ młodzieży do **Związku** trwa. ****„Z" 1926, nr 50.s. 3.***

Tworzenie Oddziałów Związku Strzeleckiego

Praca Oddziału Związku Strzeleckiego w Chełmie, od listopada 1926 r. każdym tygodniem posuwa się naprzód, coraz bardziej rozszerzając **idee Związku,** jako jedynej organizacji mogącej zapewnić przysposobienie wojskowe najszerszych warstw ludności w myśl wielkiej tradycji przekazanej nam przez **Marszałka Józefa Piłsudskiego.**

Lista członków **I Oddziału Związku Strzeleckiego w Chełmie w sile 50-ludzi** jest już zamknięta, a **Oddział** ten przechodzi systematyczny kurs wyszkolenia w **7 pp. Leg. w Chełmie.**

W tej chwili tworzy się **II Oddział Związku Strzeleckiego w Chełmie,** do którego zapisywać się można w każdą niedzielę o godz. **7.30 rano w**

koszarach 7 pp. Leg., gdzie odbywają się zbiórki i ćwiczenia, lub też w lokalu Związku Kółek Rolniczych przy **ul. Obłońskiej 18,** w środy i soboty, od godz. 17 do 19, gdzie równocześnie czynna będzie **Czytelnia Związku Strzeleckiego,** w lokalu której każdy **członek Związku Strzeleckiego** będzie mógł czytać bezpłatnie cały szereg pism jak: „Głos Prawdy", „Kurier Poranny", „Express Lubelski", „Ziemię Lubelską", „Tygodnik Ilustrowany", „Młody Lotnik", „Zwierciadło" itd. Składka członkowska dla **członków czynnych 30 gr. miesięcznie. Wkrótce już Oddział Związku Strzeleckiego w Chełmie otrzyma mundury wraz z odznakami Związku.** ***„Z" 1926. nr 54, s. 1.***

Zestawienie roczne Magistratu – za 1926 r.

W *zestawieniu rocznym wydanym na łamach „Zwierciadła" z dnia 8 stycznia 1927 r. pod hasłem o* **Stowarzyszeniach, Związkach i organizacjach** czytamy **: „Zreorganizowany** nie dawno ***Związek Strzelecki*** zaczął naprawdę dopiero istnieć działać intensywnie**; *(oby to nie był słomiany ogień)".***

Związek Strzelecki *(artykuł ideowy o związku)*

Moc bez sprawiedliwości i swobody jest przemocą i barbarzyństwem.
Sprawiedliwość i swoboda bez mocy jest pustym frazesem i dziecinadą.
Józef Piłsudski.

Najjaśniejsza nasza Rzeczpospolita, zewsząd prawie wrogami otoczona – mimo różnych protokółów genewskich czy innych paktów – wtedy tylko czuć może się bezpieczną, gdy na każde skinięcie Wodza milionowa pod bronią stanie armia i z bagnetów żołnierskich wzrośnie mur na którym wszelkie zakusy nieprzyjaciół się załamią. *„Z" 1926 r. nr 1.s. 2,3.

Strzelcy maszerują naokoło Polski i przez Chełm

Dnia 20 stycznia 1927 r. w Chełmie gościli dwaj Strzelcy z Mławy A. Kołakowski i B. Wyszomirski, którzy wyruszyli pieszo naokoło Polski i służbowo zameldowali się w **Chełmie w Związku Strzeleckim, Komendzie Garnizonu w Dowództwie 7 pp. Leg. u oficera instrukcyjnego PW, u Starosty, w Magistracie miasta Chełma i w Redakcji „Zwierciadła".** Bardzo chwalili przyjęcie w Chełmie tak komentowali: **„Jak przeszliśmy taki kawał Polski od Mławy przez Warszawę, Katowice, Kraków, Lwów, Równe, Kowel, nie spotkaliśmy takiego byczego przyjęcia i takich morowych chłopów jak w Chełmie".** Po drodze młodzi wędrowcy rozdają ulotki treści gloryfikującej strzelców – legionistów, zakończone mottem – **„Naprzód po świetność i potęgę Najjaśniejszej Rzeczypospolitej Polskiej"**, ***Cześć.* Z Chełma** powędrowali na Włodawę, Brześć, Baranowicze, Lidę, Wilno, Grodno, itd. ***„Z" 1927 r. nr 4.s.3.***

Co słychać w Związku Strzeleckim – luty 1927 r.

1 – Praca zimowa Strzelca :

Okres zimowy **Związek Strzelecki** wykorzystuje na zorganizowanie szeregu kursów z najrozmaitszych dziedzin. Kursy te obejmują **przysposobienie wojskowe, wychowanie fizyczne i sporty, zagadnienia społeczne oraz wyszkolenie zawodowe. Związek** nie ogranicza się bowiem do nauczenia swych członków strzelania i maszerowania. Pragnie armii przysposobić

żołnierzy, którzy posiedli pewne specjalności i w ten sposób mogli być użyci do spełnienia odpowiedzialnych funkcji. Społeczeństwu **Związek** chce dostarczyć obywateli uświadomionych państwowo, narodowo, społecznie i posiadających należyte fachowe wykształcenie, które pozwoliłoby im spełniać swą pracę z pożytkiem dla kraju i własnego dobrobytu. Dlatego też okres zimowy w pracy **Związku Strzeleckiego** zaznacza się obok pracy wojskowej tak szeroko pomyślaną działalnością kulturalno-oświatową.

2 – Kursy propagandy i organizacji pracy strzeleckiej :

Obejmują ujęte w ramy tygodniowej pracy wykłady z zakresu **historii ideologii, metod i środków pracy Związku Strzeleckiego, wyszkolenia strzeleckiego i technicznego oraz wychowania fizycznego, dalej ujmuje zagadnienia obrony gazowej, lotniczej, sprawy morskie wreszcie ogólne społeczne przygotowanie obywatelskie.** Cykl wykładów zamykają godziny poświęcone sprawom pracy organizacyjno-gospodarczej i oświatowej **Związku.** Kurs obejmuje 56 godz. wykładów oraz zajęć praktycznych. **Pierwszy taki kurs odbył się w Toruniu. 24 stycznia 1927 r. rozpoczyna się kurs w Białej Podlaskiej 5 lutego w Grodnie 17 lutego w Kielcach i 27 lutego w Łodzi.** W marcu kursy będą kontynuowane w dalszych okręgach.

3 – Związek Strzelecki na Kongresie i Wystawie Sportowej :

W czasie kongresu sportowego, który odbędzie się na wiosnę w Warszawie, **Związek Strzelecki** zamierza urządzić trzy odczyty: ***„Strzelectwo – sport obrony narodowej" kpt. Fularskiego, „Łucznictwo" por. Zarychty i „Sport na wsi" kpt. Kurlety.*** Poza tym na wystawie mającej się odbyć jednocześnie **Związek Strzelecki** będzie miał własny pawilon. Eksponaty **Związku Strzeleckiego** z wystawy Warszawskiej będą następnie przewiezione na wystawę Lwowską gdzie również **Związek Strzelecki** będzie miał swój pawilon. W czasie tygodnia sportowego, który odbędzie się w czasie Targów Wschodnich, **Związek Strzelecki** organizuje wielkie ćwiczenia wojskowe „Gazowa obrona Lwowa" z udziałem wszystkich rodzajów broni.

***„Z" 1927 r. nr 5 s.5.**

Po dłuższej przerwie zaczął wychodzić z dniem **1 lipca 1927 r.** tygodnik **„Strzelec"**. Jako organ Związku Strzeleckiego zajmuje się on przede wszystkim sprawami przysposobienia wojskowego, sportu i wychowania fizycznego oraz obywatelskiego.

Związek Strzelecki zaczyna się ruszać

Komendantem Obwodu Chełm został mianowany we **wrześniu 1927 r.** znany działacz **Krukowski** z przyjazdem którego praca w **Oddziałach Związku Strzeleckiego** w naszym powiecie ruszyła. Zaczyna również działać i **Oddział Miasta Chełma.** Rozpoczęły się już regularne ćwiczenia, które odbywać się będą co niedziela w koszarach 7 pp. Leg. – zbiórka o godz. 7 rano.

Zabawa w Siedliszczu

Dnia 25 września 1927 r. Związek urządza w Siedliszczu wielką zabawę z loterią fantową. Komunikację z Chełmem utrzymywać będzie autobus Pawłowskiego. Dochód na cele **kulturalne Związku.** Tegoż dnia na ten sam cel na ulicach Chełma odbywać się będzie zbiórka uliczna. ***„Z" 1927 r. nr 27 s.3.***

Strzelec w Chełmie

Zaczął na nowo odżywać po przybyciu nowego **komendanta Obwodu Edmunda Rakiecia,** który od dnia **1 września 1928 r.** objął swe obowiązki. Na razie prowadzone są specjalistyczne ćwiczenia w **oddziale kolejowym i oddziałach prowincjonalnych – w terenie.**

Oddział miejski jest gruntownie reorganizowany. ***„Z" 1928 r. nr 40 s.3.***

Uruchomienie Świetlicy Związku Strzeleckiego

We czwartek 27 marca 1929 r. została uruchomiona w jednym z lokali **„Polonii" Świetlica Związku Strzeleckiego.** W **Świetlicy** znajduje się księgozbiór, z którego korzystać może **młodzież strzelecka,** w niedługim zaś czasie zainstalowany będzie **radioaparat.**

Poświecenie odbędzie się w najbliższych dniach. ***„Z" 1929 r. nr 7. s. 4.***

Zawody Strzeleckie

Staraniem Obwodowej Komendy PW w Chełmie w czerwcu 1929 r. odbyły się w **Chełmie** eliminacyjne zawody **Przysposobienia Wojskowego** w strzelaniu z broni wojskowej. Udział wzięły **Hufce Szkolne i Oddziały Strzelca z Chełma, Krasnegostawu i Lubomla.**

Wyniki zawodów były sensacją w zespołach zajmujących się wyczynowo strzelectwem. Wszyscy zgodnie przyznawali pierwszeństwo stojącym od szeregu lat na czele strzelectwa w regionie **Hufcowi Szkolnemu i Związkowi Strzeleckiemu z Krasnegostawu.** Walka miała toczyć się o drugie miejsce między **Chełmem a Lubomlem.** Po oddaniu strzałów przez zespół strzelców z **Lubomla,** którzy zdobyli **231 pkt.**, stanął na pozycji dotychczasowy mistrz w strzelaniu **Strzelec z Krasnegostawu,** i zdobył **243 pkt.** Trzeci z kolei zespół z **Chełma** zdobył **259 pkt.** zadając dotkliwą klęskę drużynie z **Krasnegostawu** i zdobył pierwsze miejsce. **Strzelanie : I miejsce – Chełm……259 pkt.**

II miejsce – Krasnystaw…243 pkt.

III miejsce – Luboml……...231 pkt.

Drugą sensacją było wygranie przez **Gimnazjalny Hufiec Szkolny z Chełma** asów strzeleckich **Hufca z Krasnegostawu 106 : 90.**

Najciekawiej zapowiadały się zawody **juniorów pierwszego stopnia PW,** którzy po raz pierwszy stawali do zawodów strzeleckich. Wyniki tego strzelania przyniosły drugie zwycięstwo zespołowi strzeleckiemu z **Chełma,** który osiągnął **425 pkt.**, podczas gdy **Luboml** osiągnął **363 pkt.**, a **Krasnystaw** zaledwie **315 pkt.** Honor **Strzelca z Krasnegostawu** uratował w strzelaniu

indywidualnym na **200 m ob. Bednarz** osiągając **55 pkt.**, przed ob. **Dubielem** z **Rejowca 51 pkt**. i ob. **Skibińskim** z **Lubomla 43 pkt.**

Zawody te, które po raz pierwszy ozdobiły piersi strzelców chełmskich złotymi żetonami otworzyły im drzwi na świat sportowo-strzelecki.

Dnia 9 czerwca 1929 r. drużyny te stanęły do walki o mistrzostwo dywizji w Zamościu. Dobry skład drużyn, celowe i sumienne ich szkolenie, racjonalny kierunek, jaki pracy strzeleckiej nadali obecni pracownicy **Strzelca** na terenie **Chełma,** pozwala mieć nadzieję, że i w zawodach dywizyjnych drużyny te godnie zaprezentują swój **Oddział Chełmski.** ***„Z" 1929 r. Nr 15. s. 2.***

Strzeleckie zawody sportowe w Dorohusku

Oddział Związku Strzeleckiego w Dorohusku z poparciem komendanta Obwodu PW kpt. Basiewicza zorganizował w **Dorohusku 28 lipca 1929 r.** towarzyskie zawody sportowe między **Oddziałem Związku Strzeleckiego Chełm i Dorohuskiem,** na które się złożyły: **rzut dyskiem, rzut oszczepem, skok w dal, skok wzwyż, biegi na 100 i 400m i mecz koszykówki.**

Miła postawa i sportowe zachowanie zawodników wzbudziły sympatie wśród blisko tysiąca zgromadzonych widzów. Piękne rzuty pokazali dyskobole, wygrał **Wleklik,** drugi był **Litwiniuk** i trzeci **Rora.** W rzucie oszczepem wygrał **Dąbrowski** osiągając 38m 12cm. Skok w dal przyniósł drugie zwycięstwo Wleklika drugi był **Kramek** a trzeci **Prus.** Skok wzwyż wygrał **Bednarczuk** 150cm drugi był Kramek. Bieg na 100m przyniósł trzecie zwycięstwo Wleklika drugi był Prus trzeci **Czerniakiewicz.** Bieg na 400m wygrał **Pejm** przed **Derkaczem** i Rorą.

Punktem kulminacyjnym był mecz koszykówki pomiędzy **Chełmem** a **Dorohuskiem,** w pięknym stylu wygrał Dorohusk bijąc Chełm 12:2, za co otrzymał w nagrodę zegar PW.

Huczna i miła ogólna zabawa ludowa w przepełnionej sali świetlicy strzeleckiej przy dźwiękach orkiestry 7 pp. Leg. zakończyły ten piękny dzień młodzieży strzeleckiej – oto jak spędza chwile wolne od ciężkiej pracy młodzież strzelecka. ***„Z" 1929 r. Nr 19. s. 2.***

Powstały nowe Oddziały Strzeleckie

W pierwszym tygodniu sierpnia 1929 r. powstały na terenie chełmskiego powiatu 3 - nowe Oddziały Związku Strzeleckiego:

1 - w Kobylem ***gmina Rejowiec,***

2 - w Wojniakach ***gmina Krzywiczki,***

3 - w Dorohusku ***nad Bugiem.*** ***„Z" 1929 r. Nr 19. s. 2.***

Jak strzelcy chełmscy obchodzili swoje święto

Rojno i gwarno było dnia **3 sierpnia 1929 r.** w świetlicy **Związku Strzeleckiego w Chełmie.** Mimo późnej godziny nikt nie rozchodził się do

domów. Przeczyszczano karabiny, rozdawano amunicję i ręczne granaty, śledzono pilnie mapę. Coś się gotowało. Lecz co? – Oto przyszły meldunki że szosą od Hrubieszowa na 25 km, od Chełma posuwa się jakaś kolumna nieprzyjacielska. Wiadomość ta zaalarmowała cały **Oddział.** Dalsze meldunki stwierdzały że nieprzyjaciel zajął wieś Klesztów z wyraźnym zamiarem spędzenia w niej nocy. Trzeba było przerwać mu spoczynek, zaprzeć drogę do Chełma i o ile się da odrzucić go w tył lub zatrzymać do nadciągnięcia sił głównych. O godz. 20.30 padł rozkaz żeby ze świetlicy wyszedł patrol, kierując się szosą na Hrubieszów. W kilkadziesiąt minut później, wśród ciszy uśpionego miasta, w ślad za swym patrolem podążył cały **Oddział.** Spóźnieni przechodnie ze zdziwieniem patrzyli na posuwający się marszem ubezpieczonym **strzelców.** Cicho przeszli całe miasto, minęli szpital i zniknęli w czarnym lesie. Byli już na 8 km na wysokości Strachosławia, gdy do uszu ich doszedł rzęsisty grzmot karabinów. To straż przednia poszedłszy do linii placówek nieprzyjacielskich stoczyła z jedną z nich utarczkę zmuszając ją do cofania – posuwali się naprzód. U wejściu do lasu pod Pobołowicami zagrodziły im drogę pociski artyleryjskie, a wzbijające się w górę rakiety utrudniały posuwanie się. Mimo silnego ognia las pobołowicki sforsowano, zajęto młyn w Pobołowicach gdzie nastąpiła koncentracja całego **Oddziału** i w szyku bojowym na Klesztów. Przemoknięci deszczem i unurzani błotem dotarli do pierwszych chałup w Wołkowianach. Dalsza walka była zacięta strzelano z każdej strony, na koniec doszło do walki wręcz na kolby i bagnety. Nagły gwizd kpt. Basiewicza położył kres dalszej walce i nakazał zbiórkę przyjaciół i nieprzyjaciół którymi okazali się Strzelcy z Pobołowic. **Kapitan Basiewicz** omówił całość ćwiczenia z taktycznego punktu, a **Komendant Obwodu ob. Ślusarz** z punktu ideowego. Po wyzbieraniu łusek z wystrzelonej amunicji, dwie zbratane armie ruszyły ze śpiewem pieśni strzeleckich i legionowych do Pobołowic, gdzie w obozie nieprzyjacielskim czekały stoły zastawione dzbanami mleka i świeżego chleba, tak trwała biesiada strzelecka. Około południa **Oddział Chełmski,** ofiarowanym autem przez miejscowego obywatela p. Trąpczyńskiego, odjechał do **Chełma,** gdzie zamiast udać się na zasłużony spoczynek urządził sobie zabawę która trwając aż do północy zakończyła ten miły dzień **strzelecki. Tak to strzelcy chełmscy i pobołowiccy obchodzili święto wiekopomnego czyny swych starszych braci z 6 sierpnia 1914 r. Nadmienić** wypada że cała ta akcja cieszyła się jak najdalej posuniętym poparciem **Komendanta Obwodu PW przy 7 pp. Leg. kpt. Basiewicza,** który wspólnie z **Komendantem Obwodu Związku Strzeleckiego ob. Ślusarzem,** całą akcje obmyślił i dostarczył potrzebnego materiału do tego rodzaju ćwiczeń. Oby więcej takich oficerów! Nie można też przemilczeć bardzo miłego faktu że w ćwiczeniu tym wzięła także pobołowicka inteligencja jak miejscowy obywatel Trąpczyński i nauczyciel Wojnicki, prezes Oddziału leśniczy p. Homerski, Śliwiński i inni. Więcej takich ludzi, więcej zainteresowania się ideą strzelecką a ziszczą się dążenia Marszałka że każdy obywatel to żołnierz. ***18. 08. 1929 r.*** ****„Z" 1929 r. Nr 22. s. 1,2.***

Górą Strzelcy

Strzelec w Chełmie od pewnego czasu rozwija się coraz pomyślniej i to dzięki energicznej pracy Trójcy osobników oddanych całą duszą swej i idei przysposobienia wojskowego: **Artwińskiego, Raszula i Ślusarza.** Wspomnieć należy jak uroczyście uczczono przez **Strzelców święta 6 sierpnia.** ***Komendant Obwodu obiecał nam również napisanie wspomnień z wycieczki dookoła Polski, zorganizowanej przez Związek Strzelecki w Chełmie.***

Zaś w dniu dzisiejszym to jest **niedziela 1 września 1929 r. Związek** urządza **Powiatowe Zawody Sportowe na Stawisku przy ul. Lubelskiej (naprzeciw poczty) w Chełmie** o następującym programie: 1)skok wzwyż, 2)skok w dal, 3)skok o tyczce, 4)rzut kulą, 5)rzut oszczepem, 6)rzut granatem, 7)bieg na 800m, 8)mecz koszykówki. Początek zawodów o godz. 14.

„Z" 1929 r. Nr 23. s.3.

Powiatowe Zawody Strzeleckie w Chełmie

Staraniem Komendy Powiatu Związku Strzeleckiego w Chełmie w niedzielę 1 września 1929 r. odbyły się powiatowe zawody sportowe do których stanęło 49 sportowców z pięciu oddziałów.

Na program zawodów złożyły się: 1)skok wzwyż, 2)skok w dal, 3)skok o tyczce, 4)rzut kulą, 5) rzut dyskiem, 6)rzut granatem, 7)rzut oszczepem, 8)bieg na 800m, 9) mecz koszykówki.

Mimo ciężkich warunków terenowych wyniki zawodów były dobre. Skok wzwyż wygrał Kramek z Dorohuska drugi był młodziutki Bodnarczyk z Chełma. Skok w dal Dziurka z Wojniak przed Wleklikiem i Rorą z Chełma. Skok o tyczce Maciukiewicz z Chełma przed Dąbrowskim z Dorohuska i Śliwińskim z Pobołowic. Rzut kulą Rora z Chełma przed Dubielem z Kobylego i Litwiniukiem z Chełma. Rzut oszczepem Dąbrowski z Dorohuska przed Goździkowskim z Chełma i Dziurką z Wojniak. Rzut dyskiem Wleklik z Chełma przed Kramkiem z Dorohuska i Rorą z Chełma. Rzuty granatem były imponujące i wygrał je Dąbrowski z Dorohuska osiągając sensacyjny wynik 67m 75cm, przed Dubielem z Kobylego 65m 64cm i Wleklikiem z Chełma 63m 75cm. Bieg na 800m wygrał mimo fatalnych warunków terenowych Dziurka z Wojniak w czasie 2min 28s, przed Rorą z Chełma 2min 28 1\2 s., i Głowackim z Wojniak 2min 29s. Sędziostwo na zawodach objęli oficerowie PW kpt. Basiewicz i por. Żyliński – okazali też wielka pomoc imprezie.

Mistrzem Strzeleckim powiatu w lekkiej atletyce na 1929\30 r. został Dąbrowski z Dorohuska przed Dziurką z Wojniak i Wleklikiem z Chełma.

Tytuł Mistrzowskiego Oddziału przyznano Oddziałowi Chełm za wystawienie największej ilości zawodników i zdobycie najwięcej punktów.

Prócz żetonów złotych, srebrnych i brązowych otrzymali zwycięzcy piękne i cenne podarunki ofiarowane przez starostę chełmskiego Bagińskiego, Prezydenta miasta Chełma Guta, oficera PW Basiewicza, zastępcy Inspektora Szkolnego Wadowskiego i innych. Oryginalną i pełną dla młodzieży wiejskiej znaczenia był pług ofiarowany przez dyrektora Spółdzielni Rolnik Prokopiaka.

Mówiąc o tych zawodach nie należy pominąć pewnych danych które się same na myśl nasuwają. **Wychowanie fizyczne w Chełmie** jest jeszcze w powijakach. **Sport uprawia jedynie młodzież szkolna i wojsko.** Szerokie masy młodzieży pozaszkolnej tak w mieście jak i na wsi życiu sportowemu wcale się nie oddają. **Związek Strzelecki w Chełmie** jest jedynym czynnikiem który stan ten chce zmienić i do tego rodzaju pracy wciągnąć najszersze warstwy młodzieży. Zawody niedzielne na których 4\5 zawodników stanowiła młodzież wiejska są dowodem tej zdrowej myśli **strzeleckiej**, a wyczyny osiągnięte przez tą przepracowaną młodzież wykazują dobitnie jakie siły tkwią na wsi. Naprawdę raduje się dusza gdy każdego wieczoru na **stawisku przy ul. Lubelskiej.** Stawisko to na którym tylko żaby i komary miały swoje siedlisko i o które nikt się nie troszczył w rękach strzelców zamienia się na Mekkę do której każdego popołudnia ściąga młodzież nie tylko **Strzelecka** ale i **Sokola, szkolna i niestowarzyszona.** Pustką stojący plac zaroił się i ożywił i stał się jednym miejscem gdzie młodzież chełmska chętnie się garnie. Pobudowano skocznie, rzutnie, i plac do siatkówki i koszykówki, a ostatnio i bieżnie a wszystko bez niczyjej pomocy, bez grosza subwencji ze strony Magistratu, Sejmiku czy nawet Komitetu PW. Nikt się o to nie troszczy skąd **strzelcy** biorą na te prace wymagające poważnych wkładów.

Strzelcy tworzą dla Chełma pierwsze boisko sportowe. Nie wolno zostawiać ich swemu losowi nie wolno ich zniechęcić brakiem poparcia, nie wolno dopuścić do tego ażeby praca ich tak jak prace cyklistów miały pójść na marne. Jezdnia w którą cykliści włożyli kilka tysięcy złotych wykończona być musi i oddana do użytku tych którzy jej budowę rozpoczęli. Plany strzeleckie na urządzenie na tym terenie boiska sportowego ziścić się muszą. Niestety! Plany te zostały już w części sparaliżowane przez sam Magistrat który najpiękniejszą część terenu na której miały być pobudowane korty tenisowe i boiska do siatkówki i koszykówki oddał kamieniarzowi i betoniarzowi psując tym całość boiska. Społeczeństwu chełmskiemu i miarodajnym czynnikom nie wolno przejść do porządku nad dążeniami **strzeleckimi** i jak najdalej idącą pomoc

okazać czynnikiem który najmniej mówi a najwięcej robi i pracą swą daje gwarancje za pomocy finansów nie zmarnuje i po pewnym czasie odda dla Chełma gotowy stadion sportowy, którego tak dotkliwie daje się Chełmowi odczuć. ***„Z" 1929 r. Nr 24. s.4.***

Kino „Strzelec" w Chełmie

Bal dla wszystkich i bez zaproszeń urządza **Dyrekcja Kina „Strzelec" w Chełmie dniu 8 czerwca 1930 r.,** początek balu i całej imprezy o godz. 22.00. Wejście tylko 1 zł. od osoby. **Dochód na cele kulturalno-oświatowe 7 pp. Leg.**

„Z" 1930 r. Nr 18. s.3.

Wycieczka

Komenda Powiatu Związku Strzeleckiego w Chełmie wraz z **Prezesem Kolejowego Przysposobienia Wojskowego** urządza w **lipcu 1930 r. wycieczkę krajoznawczą do Krakowa, Wieliczki, Zakopanego i Tatr.**

Wyjazd z Chełma dnia 12 lipca a powrót dnia 20 lipca 1930 r. Koszta wycieczki (przejazd kl. III noclegi w wozie kolejowym i całkowite utrzymanie) wynoszą 60 zł. – bez utrzymania 35 zł.

Zgłoszenia wraz z zaliczką 30 zł. przyjmuje do dnia 1 lipca **Komendant Powiatu Związku Strzeleckiego Ślusarz Edward, ul. Koszarowa 17 i Prezes Kolejowego Przysposobienia Wojskowego Raszul Stanisław dworzec kolejowy.** ***„Z" 1930 r. Nr 18. s.4.***

Zawody lekkoatletyczne strzeleckie w Dorohusku

Staraniem Komendanta Oddziału Związku Strzeleckiego Dorohusk ob. Derkacza Kazimierza przy poparciu oficera PW Komendy Powiatowej Chełm por. Żylińskiego odbyły się w **Dorohusku w niedzielę 6 lipca 1930 r. towarzyskie strzeleckie zawody lekkoatletyczne pomiędzy oddziałami Związku Strzeleckiego Dorohusk i Chełm.** Zawodom przyglądała się cała inteligencja Dorohuska, Korpus Oficerski saperów i tłumy publiczności z okolicznych wsi.

Wyniki zawodów były następujące:

1) bieg na 100m wygrał **Chwyć Franciszek z Dorohuska** w czasie **13,1sek.,** drugi był **Wleklik A. 13,3sek.,** a trzeci **Zagoła A. 13,9sek. z Chełma;**

2) bieg na 400m wygrał **Zagoła A w czasie 66 sek.,** drugi był **Stempniewicz 68 sek.,** a trzeci **Chwyć 70 sek.;**

3) skok wzwyż wygrał **Stempniewicz** wynikiem **140cm,** drugi był **Goździkowski** a trzeci **Kramek;**

4) skok w dal wygrał **Myszkowski** skacząc na odległość **6m,** drugi był **Kramek 4.92m,** a trzeci **Wleklik;**

5) skok o tyczce wygrał Dąbrowski wynikiem **2.45m;**

6) rzut kulą wygrał **Goździkowski** rzucając na odległość **10.10m,** drugi był **Wleklik 9.45,** a trzeci **Prus 9.42m;**

7) rzut dyskiem wygrał Wleklik rzucając na odległość **26m,** drugi był **Goździkowski 25.80m,** a trzeci **Dąbrowski 25.70m;**

8) rzut granatem wygrał **Dąbrowski** rzucając na odległość **52.65m,** drugi był **Pupko 48.85m,** a trzeci **Wleklik 46.47m.**

Punktem kulminacyjnym zawodów był mecz koszykówki pomiędzy drużynami z **Chełma i Dorohuska. Wygrała drużyna z Dorohuska 27 : 14,** która okazała się lepsza technicznie. ***„Z" 1930 r. Nr 22. s.4.***

Przyrzeczenie Strzeleckie

Podniosła i miła uroczystość odbyła się w dniu **13 lipca 1930 r.** w **Świetlicy Związku Strzeleckiego w Chełmie. Strzelcy Chełmscy** składali przyrzeczenie. W dobitnych a pełnych treści słowach wskazał na ważność przyrzeczenia referent wychowania obywatelskiego z Okręgu Lublin ob. Siennicki, a każde jego słowo przenikało do głębi dusz wsłuchanych strzelców. – ***„Dzisiaj – mówił On – macie być pasowani na rycerzy Wolnej i Niepodległej Polski i każdy wasz czyn i każda wasza myśl musi być na usługi tej najwyższej idei."*** **Skończył i odczytał tekst przyrzeczenia:**

- **„Przez całe me życie dobro Rzeczypospolitej Polskiej nad wszystko inne wyższe dla mnie będzie";**
- **„Niepodległości Jej zawsze bronić gotów będę do ostatniej kropli krwi";**
- **„Służyć będę Najjaśniejszej Rzeczypospolitej do ostatniego tchu i moje wszystkie czyny i zamiary tej najwyższej służbie podporządkowane będą".**

Dobitnie, wyraźnie i pewnie, z całą świadomością ważności chwili padały z ust strzeleckich słowa przyrzeczenia. Wzniesione w górę palce brały Boga za świadka, że tak zawsze będzie.

Poważna postawa i zdecydowany twardy ton mowy świadczyły że przyrzeczenie wypływa z głębi dusz i że jest składane świadomie. Skończył, opadły ręce, a potrójny okrzyk na cześć Najjaśniejszej Rzeczypospolitej i Jej Gospodarza Pana Prezydenta i Jej Wodza Marszałka Józefa Piłsudskiego targnął ścianami świetlicy.

Pieśń „My pierwsza brygada" zakończyła ten ważny dzień w życiu **strzelców chełmskich.**

Tegoż samego dnia w kilka godzin później – taka sama uroczystość odbyła się w świetlicy **Związku Strzeleckiego w Dorohusku.**

Tegoż dnia **Strzelcy z Chełma i Dorohuska** zostali pasowani na rycerzy Rzeczypospolitej. A trzeba wiedzieć że długo czekali na ten zaszczyt bo aż trzy lata. – Zdali chlubnie egzamin ze swej ideologii i stanęli w rzędzie najlepszych synów Ojczyzny. Rozdanie legitymacji i miła pogadanka zakończyły te uroczystości. ***„Z" 1930 r. Nr 23. s.3.***

Z życia strzeleckiego w chełmskim powiecie Rozkaz Nr 3 \ 30

Obywatele Strzelcy. Dzień dzisiejszy 6 sierpnia jest dla nas dniem święta strzeleckiego. Wszak w dniu tym **1914 r.** pierwsze szeregi strzeleckie przekroczyły kordon graniczny i lufy swych karabinów skierowały dumnie w

wrażą pierś ciemięzców naszej ojczyzny. Przypadł im ten zaszczyt niezmierny że pierwsi przekroczyli granice Królestwa i poszli w bój o najświętsze nasze prawa – o wolność narodu. Zapatrzeni w zrywającego pęta niewoli królewskiego ptaka orła białego, zgrupowani koło swego ukochanego Wodza Marszałka Józefa Piłsudskiego, po trupach nieprzyjaciół, unurzani własną krwią i potem szli twardym krokiem do wielkiego i świętego celu – do wolności. I nic nie zdołało wstrzymać ich w pochodzie do upragnionego celu – nie odstraszyły ich całe setki mogił, które każdego dnia za sobą pozostawiali, za nic im były i rany, i trud, znój – oni wierzyli, że z trudu ich i znoju Polska powstanie, by żyć. I ziścił się ich sen złoty. Pękły skuwające ręce naszej Matki Ojczyzny okowy – uwolniony z pęd niewoli Biały Orzeł zatrzepotał radośnie skrzydłami i wzbił się dumnie w obłoki, ażeby orlim swym wzrokiem strzec granic Rzeczypospolitej.

Jednak dzieło odbudowy Rzeczypospolitej tak ofiarnie zapoczątkowane przez naszych braci strzelców z lat wielkiej wojny, nie jest całkowicie ukończone. Na całość Jej czyha zawistny wróg zewnętrzny jak i wewnętrzny, który zawistnym okiem patrzy na wrastającą w siłę i potęgę Rzeczypospolitą, dokładając wszelkich starań, ażeby w niwecz obrócić serdeczny i krwawy wysiłek naszych braci.

Na strzelcach ciąży wielki obowiązek utrzymania tego, co tak ofiarnie zostało zdobyte. Wzorem dawnych strzelców-legionistów zapatrzeni w unoszącego się wolnego już Orła Białego, zgrupowani koło swego ukochanego Wodza Marszałka Józefa Piłsudskiego – powinniśmy złożyć w dniu dzisiejszym ślubowanie, że dzieła tak drogo okupionego strzec i bronić będziemy do ostatniej kropli krwi i że staniemy się godnymi spadkobiercami nieśmiertelnych idei, jakie przyświecały czynowi sierpniowemu. ***„Z" 1930 r. Nr 25. s.3.***

Ślusarz Edward – Komendant Powiatowy Związku Strzeleckiego Chełm

Pięciobój Strzelecki

Dnia 27 lipca 1930 r. odbyły się na boisku 7 pp. Leg. – Chełm, lekkoatletyczne zawody strzeleckie o odznakę Sportową Związku Strzeleckiego.

Do zawodów o charakterze pięcioboju w skład którego weszły: **1) strzał z floweru na 50m, 2) bieg na 100m, 3) bieg na 1500m, 4) skok wzwyż, 5) rzut granatem 400g. Stanęło 27 zawodników z różnych Oddziałów Związku Strzeleckiego. Wyniki zawodów były następujące:**

1) strzelanie: 1) Kobryń J. z Kobylego 144 pkt., 2) Zagoła A. z Chełma 143 pkt., 3) Dziurka J. z Depułtycze 143 pkt.

2) bieg na 100m: 1) Dziurka J. z Depułtycze 13.1 sek., 2) Prus W. z Chełma 13.3 sek., 3) Wleklik A. z Chełma 13.5 sek.

3) skok wzwyż: 1) Mysakowski K. z Chełma 135 cm, 2) Prószczyński F. z Depułtycze 135 cm, 3) Dubiel H. z Kobylego 130 cm.

4) rzut granatem: 1) Wleklik A. z Chełma 60 m., 2) Goździkowski K. z Chełma 57 m., 3) Mysakowski K. z Chełma 54 m.

5) bieg na 1500m.: 1) Mysakowski K. z Chełma 5min 12sek, 2) Goździkowski K. z Chełma 5 m 17 sek., 3) Stępniewicz z Chełma 5 m 20 sek.

Mistrzostwo Pięcioboju Związku Strzeleckiego Powiatu Chełmskiego zdobył Komendant Oddziału Związku Strzeleckiego Depułtycze Ignacy Dziurko osiągając ogółem 316,5 pkt.; drugie miejsce zdobył Różycki Władysław z Kobylego zdobywając 305 pkt.; trzecie Zagoła Aleksander z Chełma 290, 9 pkt.

Ponadto warunki potrzebne do zdobycia **Odznaki Sportowej Związku Strzeleckiego** wypełnili: **Horuk Antoni z Kolbylego 289,4 pkt., Wleklik Andrzej z Chełma 287 pkt. Czyżyk Jan z Chełma 181,7 pkt., Prószczyński Feliks z Depułtycze 280 pkt., Stępniewicz Władysław z Chełma 280 pkt.**

Zawody oceniali mjr Baczyński i Raszul. ***„Z" 1930 r. Nr 25. s.3\4.***

Odprawa Referentów Wychowania Obywatelskiego Powiatu Związku Strzeleckiego Chełm

Dnia 25 lipca 1930 r. odbyła się w **świetlicy Związku Strzeleckiego w Chełmie odprawa referentów oświatowych Związku Strzeleckiego. Na odprawę przybyli: Komendant Okręgu ZS kpt. Targowski, Referent Okręgu ZS Siennicki, Prezes Powiatu ZS Makarewicz, Komendant Powiatu Ślusarz, Referent Powiatowy Dąbrowski, Referenci Oddziałowi Głowacki z Chełma, Szkolnikowie z Marynina, Sojówka z Andrzejowa, Pupko z Dorohuska, Kamerski i Śliwiński z Pobołowic, Uszakiewicz z Żółtaniec, Król z Depułtycze i Dubiel z Rejowca.**

Po zagajeniu spotkania przez ob. **Makarewicza** zabrał głos Komendant Okręgu wskazując na ważność pracy strzeleckiej, szczególniej w kierunku uświadomienia obywatelskiego. **Ob. Ślusarz** zdał sprawozdanie z działalności oświatowej powiatu **Związku Strzeleckiego,** na drugi kwartał który przedstawia się następująco:

Powiat liczy 11 Oddziałów Związku Strzeleckiego: Chełm, Dorohusk, Depułtycze Królewskie, Pobołowice, Wojniaki, Andrzejów, Aleksandria Niedziałowska, Kobyle, Wólka Rejowiecka, Gdola, Żółtańce Kolonia.

Świetlice Strzeleckie posiadają Oddziały: Chełm, Dorohusk, Gdola, Kobyle i Depułtycze – inne Oddziały prace oświatowe prowadzą w klasach szkolnych. Większą część pracy oświatowej poświęcają Oddziały życiu scenicznemu. Pod tym względem na pierwsze miejsce wybija się **Oddział Pobołowice, na drugie Depułtycze dalej Dorohusk i Andrzejów.**

Ogółem odegrano 8 utworów scenicznych w 23 punktach powiatu. Największym powodzeniem cieszyły się : Jego Kapralska Mość, Jak kapral Szczapa wykiwał śmierć i Porucznik I Brygady. Słabą stroną są odczyty i pogadanki z powodu braku odpowiednich sił.

Odprawa miała na celu zasilić odpowiednimi siłami ten dział pracy wychowawczo obywatelskiej. Nad programem nie dysputowano wiele. Wszyscy obecni zgłosili natychmiastową gotowość do pracy, rozebrano tematy gawęd które od **3 sierpnia 1930 r.** przeprowadzone będą we wszystkich **Oddziałach Związku Strzeleckiego.** Cała odprawa cechowało zrozumienie konieczności tej

pracy a zaangażowane do niej znane ze swych prac siły, pełną gwarancję że praca **wychowawczo obywatelska w Oddziałach Związku Strzeleckiego** szybkim krokiem posuwać się będzie. ***„Z" 1930 r. Nr 25. s.***

Oddział Związku Strzeleckiego w Pobołowicach

Dnia 27 lipca 1930 r. Oddział Związku Strzeleckiego Pobołowice odegrał utwór sceniczny Bakala pt ***„Jak kapral Szczapa wykiwał śmierć".*** Przedstawienie urządzone w lesie pobołowickim ściągnęło tłumy publiczności nie tylko z Pobołowic ale i z sąsiednich wsi. Bo tak się już utarło że zespół sceniczny **Związku Strzeleckiego w Pobołowicach** od 2-lat uważany jest za stały teatr tamtejszej okolicy. Dzięki harmonii jaka w zespole panuje doskonałej reżyserce wystawianych utworów, zdobył on sobie uznanie całej okolicy, która chętnie spieszy na każde przedstawienie z ważniejszych utworów wystawianych przez ten **Oddział** w bieżącym roku, są to: ***„Jego kapralska Mość" (odegrano 3 razy), „Więzień Magdeburga" (3 razy), „Na wymiarze" (2 razy), „W górę serca", „Nasi jadą"*** i inni.

Myliłby się ten, kto by myślał że **strzelcy pobołowiccy** pracują tylko na terenie swej wioski. Cała okolica zna wędrowny teatr z Pobołowic i czeka kiedy będzie mógł przybyć. Zna ich już Białopole powiat Hrubieszów i ma ich w niedługim czasie poznać Chełm. Oto rezultaty jakie daje konsekwentna praca. Mówiąc o tej pracy nie należy zapominać o jej duszy którą stanowi dobra i zgrana trójka ludzi, dobrze rozumiejących i głęboko czujących, a którymi są: **Wojnicki Aleksander** ***miejscowy nauczyciel kilkuletni referent przy Oddziale,*** **Śliwiński Feliks** ***miejscowy młynarz stary Peowiak i strzelec, zapalony zwolennik sceny,*** **Konarski Stefan** ***miejscowy leśniczy i kilkuletni prezes Oddziału.*** Myślą oni o budowie **domu strzeleckiego** i pracę w tym kierunku posunęli dość daleko. Szczęść im Boże owocnej pracy! ***„Z" 1930 r. Nr 26. s.3,4.***

Do Radomia

Dnia 9 sierpnia 1930 r. nastąpił wyjazd ze stacji kolejowej PKP Chełm wyznaczonej chełmskiej grupy w galowych i organizacyjnych strojach do Radomia na ogólnopolski Zjazd Legionistów i defiladę. Chełmską 70 osobową grupę stanowili: 22 Legionistów z 7 pp. Leg. z płk Dąbkiem i mjr Raczyńskim na czele, Oddział KPW Chełm w liczbie 32 z prezesem Raszulem, delegacja **Związku Strzeleckiego w liczbie 10 strzelców z Komendantem Powiatowym Ślusarzem** oraz kilu cywilnych legionistów. ***„Z" 1930 r. Nr 27. s.2.***

Ogłoszenie: W Komendzie Powiatowego Związku Strzeleckiego ul. Koszarowa 17, jest do przeglądnięcia tabela wygranych II loterii Strzeleckiej „Strzelot II" – codziennie w godz. 9 – 11. ***Edward Ślusarz Komendant Powiatowego Związku Strzeleckiego.*** ***„Z" 1930 r. Nr 27. s.4.***

Ruch Strzelecki – Apel

Już od lat trzech pracuje na terenie **powiatu chełmskiego Związek Strzelecki,** jako organizacja o wybitnym podłożu ideowym przysposabiająca do służby Rzeczypospolitej młodych Jej obywateli.

W trzechletnim okresie tym zdali **strzelcy** chlubnie egzamin ze swej działalności. Gdy inne organizacje zamierały lub osłabiały tempo swej pracy **Związek Strzelecki** wręcz przeciwnie pracę tą rozszerzał i pogłębiał dochodząc do chwalebnych rezultatów. Jednak praca ta nie posuwa się tak jak by sobie tego życzyć należało. Brak jej odpowiedniego moralnego jak i materialnego poparcia całego społeczeństwa. Bez tego czynnika praca nigdy nie stanie na odpowiednim poziomie. Wobec tego pozwalam sobie zaapelować do całego dobrze myślącego społeczeństwa któremu dobro Rzeczypospolitej jako też i Jej przyszłości nie są obojętne, ażeby skupiło się obok szeregów **strzeleckich** dając im poparcie moralne i materialne. Niewielka ochoczo i punktualnie wpłacana składka miesięczna usunie wszelkie przeszkody materialne z którymi Komenda Powiatu musi walczyć na każdym kroku a ludziom czynnie pracującym pozwoli na zdwojenie ich pracy zmierzającej do rozwoju **Związku Strzeleckiego.**

Pozwalam sobie mieć nadzieję że apel mój nie pozostanie bez echa i że liczne szeregi społeczeństwa chętnie pospieszą ażeby i swoją cegiełkę umieścić w tym tak potrzebnym gmachu.

***Ślusarz Edward Komendant Powiatowy Związku Strzeleckiego Chełm*. Deklaracje na członków wspierających przyjmuje: Red. „Zwierciadła".**

„Z" 1930 r. Nr 28. s.4.

Przyrzeczenie Strzeleckie

W dniu 16 sierpnia 1930 r. złożył Oddział Związku Strzeleckiego Andrzejów przyrzeczenie strzeleckie które odebrał Komendant Powiatu ob. Ślusarz Edward. Po przyrzeczeniu nastąpiło rozdanie **legitymacji strzeleckich** i miła gawęda o **ideałach strzeleckich.** Ćwiczenia lekkoatletyczne a następnie nocne zakończyły ten ważny dla **strzelców** dzień.

Nazajutrz dnia 17 sierpnia 1930 r. takie samo przyrzeczenie odebrał **Komendant Powiatu od Oddzialu Pobołowice.** Po wręczeniu legitymacji odbyły się wspólne **ćwiczenia Andrzejowa i Pobołowic,** jako przygotowanie do wyjazdu do Lublina na powitanie Pana Prezydenta Rzeczypospolitej.

Ślusarz Edward Komendant Powiatowy Związku Strzeleckiego Chełm

„Z" 1930 r. Nr 28. s.4.

Nowy Oddział ZS w Wolawcach

Dnia 17 sierpnia 1930 r. założony został nowy **Oddział Związku Strzeleckiego w Wolawcach gmina Żmudź.**

Do zarządu weszli: Kołtun Paweł – prezes, Janicki Jan – wiceprezes, Hipsz Leon – skarbnik, Puk Łukasz – sekretarz, Dzwonnik Kazimierz – referent oświatowy, Komendantem został mianowany Nowak Andrzej.

Na zebraniu organizacyjnym byli: Komendant Powiatu ob. Ślusarz Edward który wygłosił referat o idei **Związku Strzeleckiego,** miejscowy kierownik szkoły p. **Dzwonnik,** kierownik szkoły w Pobołowicach referent oświatowy ob. **Wojnicki,** prezes Oddziału Pobołowice, leśniczy ob. Gamerski i komendant kompanii Pobołowice ob. Śliwiński. Kulturalna i zrównoważona

młodzież daje gwarancję owocnej pracy. ***Ślusarz Edward Komendant Powiatowy Związku Strzeleckiego Chełm*** ****„Z" 1930 r. Nr 28. s.4.***

Oddział Związku Strzeleckiego w Gdoli

Jeżeli się mówi o intensywnej pracy to za przykład takiej służyć może **Gdola. Oddział ZS** nie stary bo zaledwie liczy rok istnienia a śmiało rzec można, że w tak krótkim czasie cudów dokonał.

Wiedząc, że w jedności siła zawarł ścisłe przymierze z miejscowym Kołem Młodzieży Wiejskiej i razem stanęli do realizowania swych wspólnych planów. Oto zestawienie prac już dokonanych. Młodzież bardzo lubi scenę nic więc dziwnego że do jej desek zapałali i **Strzelcy z Gdoli** – grali więc różne utwory. A że nie honor był im grywać po stodołach lub ciasnych izbach szkolnych zapragnęli mieć swój własny dom swój teatr – i zrobili. I to tak dosłownie z niczego. Jak zaczęli wiercić, kręcić tak i wykręcili od **Aleksandra Kuźmicza** plac pod dom, który bezinteresownie im podarował, od innych deski, belki, cegły jednym słowem wszystko co tylko przydać się mogło do budowy domu – a budowali sami w wolnym czasie po pracy. Dziś grają już we własnym który ubezpieczyli na sumę 3.000 zł. – a repertuar jest bardzo bogaty, nie jeden teatr by im pozazdrościł. Przedstawienia i zabawy dały im czystego dochodu 1.900 zł. Obecnie dalej grają, bo chcą urządzić wnętrze domu, założyć radio, myślą o sprawach gospodarczych i mają już gotowy plan mleczarni, który przed zimą chcą zrealizować. Nie obca im też sprawa przysposobienia rolnego. Każdy z nich posiada półko doświadczalne, a nawet stają do konkursów rolnych. A duszą tego całego ruchu jest **Komendant Oddziału Związku Strzeleckiego nauczyciel Marian Trędota.** Daleki od wszelkich myśli politycznych i zatargów, wierzący że nie w gadaniu a w pracy leży odrodzenie Polski, zgrupował koło siebie wszystkich bez wyjątku mieszkańców wsi tak starych jak i młodych i stanął z nimi do wyścigu pracy. Dzielnie pomaga mu prezes miejscowego Koła Młodzieży Wiejskiej ob. Mroczkowski Antoni i Haponiuk A. Nie można tutaj pominąć ofiarności i głębokiego zrozumienia pracy całej gromady Wiejskiej która nie szczędzi trudu, pracy i pomocy, ażeby dążącej naprzód młodzieży przyjść z pomocą. ***Ślusarz Edward – Komendant Powiatowy Związku Strzeleckiego Chełm*** ****„Z" 1930 r. Nr 29. s.2.***

Poświęcenie – Domu Strzeleckiego – w Gdoli

W dniu 14 września 1930 r. mieszkańcy parafii Huta a w szczególności mieszkańcy wsi **Gdoli,** byli świadkami pięknej i niezapomnianej uroczystości – ich **Strzelcy** święcili swój własny **dom,** który sami zbudowali ***(pisałem wyżej).***

O 6,00 rano zbudzeni zostali mieszkańcy Gdoli i okolicy dźwiękami przeciągającej drogami wsi orkiestry.

O 10,00 na miejsce uroczystości zaczęły ściągać sąsiednie **Oddziały Strzeleckie z Chełma, Żółtaniec i Dorohuska**, wszyscy w nowych mundurach i z bronią na ramieniu, prawdziwe wojsko.

W ślad za **Strzelcami** toczyły się bryki z zaproszonymi gośćmi którzy nader licznie na uroczystość przybyli: poseł Lechnicki, starosta Bagiński, referendarz Ornatowski, dowódca 7 pp. Leg. płk Dąbek, mjr Baczyński, por. Żyliński, chor. Klecha, st. sierż. Mroczek, dyrektor Państwowego Gimnazjum Dąbrowski, prezes KPW Raszul, zastępca komendanta Okręgu Związku Strzeleckiego Nr II por. Sauter, referent wychowania obywatelskiego przy Okręgu Nr II Siemnicki, prezes Oddziału Związku Strzeleckiego Dorohusk Pupko, Urząd gminny Świerże i cały szereg sympatyków idei strzeleckiej.

Przed wymarszem do kościoła dokonano zdjęcia **Kompanii Strzeleckiej** wraz z zaproszonymi gośćmi poczym wyruszono na sumę. Mały kościółek w Hucie nie mieścił tylu znakomitych gości. Po mszy płk Dąbek odebrał raport, następnie defiladę, postawa strzelców imponowała – „Oni się lepiej prezentują niż wojsko", takie słowa padły z ust płk ! Przed **Domem Strzeleckim w Gdoli** zebrały się tłumy publiczności. Poświęcenia dokonał ksiądz proboszcz Winnicki wygłosił też krótkie przemówienie, przemawiali jeszcze od starosty referendarz Ornatowski, płk Dąbek i referent Siemnicki. Przyrzeczenie od oddziału Gdola odebrał zastępca komendanta Okręgu Związku Strzeleckiego Nr II por. Sauter.

O 15.00 zaproszeni goście wraz ze wszystkimi **Strzelcami** uczestniczyli we wspólnym posiłku-obiedzie przygotowanym przez miejscowy **Oddział.**

O 17.00 odbyły się zawody lekkoatletyczne w których wzięli udział **Strzelcy z Chełma, Gdoli i Dorohuska.** Zabawa przy dźwiękach orkiestry wojskowej 7 pp. Leg. we własnym już Domu zakończyła tym miły chociaż dla braci **Strzeleckiej** pracowity dzień.

Nie można pominąć ofiarności na jaką zdobył się pan starosta Bagiński, ofiarował na cały dach eternit i materiały na przybudówkę. Na uwagę zasługuje również stalowa wprost kondycja **Strzelców z Chełma, Żółtaniec i Dorohuska,** którzy bez śniadania prawie biegiem przybyli ze swych miejsc do Gdoli trasę około 17 km – drogę tę traktując jako zaprawę marszową (i to w obie strony).

„Z" 1930 r. Nr 31. s.3.

Strzelanie o odznakę strzelecką ZS

Komenda Powiatu Związku Strzeleckiego w Chełmie zorganizowała w niedzielę dnia **21 września 1930 r. w Chełmie pierwsze strzelanie o odznakę strzelecką Związku Strzeleckiego.** Do zawodów zgłosiło się 99 kandydatów w tym 19 wojskowych z 7 pp. Leg., 5 z KPW Chełm, 4 z KPW Rejowiec, 11 z Gimnazjalnego Hufca Szkolnego w Chełmie i 60 strzelców**.** Wszelkie sprawy organizacyjne i sportowe przyjmuje Komenda Powiatu Związku Strzeleckiego w Chełmie ul. Koszarowa.

Strzelanie odbędzie się w następujących konkurencjach:

1 – strzał z floweru na odległość 50m z pozycji stojącej;
2 – strzał z floweru na odległość 50m z pozycji leżącej;
3 – strzał z karabinu na odległość 200m z pozycji klęczącej.

Do strzelania dopuszczeni mogą być tylko ci strzelcy którzy mogą się wykazać że w odznaczonych konkurencjach osiągają minimum 65% warunków.

Pomimo silnego wiatru, który zrywał tarcze i łamał ramy, i po przerwach strzelanie odbyło się. Warunki potrzebne do zdobycia odznaki na niedzielnym strzelaniu spełniło 10 kandydatów.

W strzelaniu z broni wojskowej na odległość 200m, największą ilość punktów osiągnął sierż. Barbachen Karol z 7 pp. Leg. zdobywając 164 pkt. i odznakę strzelca II klasy. Ponadto z tego strzelania odznakę strzelecką II klasy zdobyli: Dryja Jan KPW Chełm – 141 pkt., Łodziński Bronisław strzelec z Żółtaniec – 136 pkt., Raczyński Władysław strzelec z Kobylego – 129 pkt., i Jan Radzieńczak KPW Chełm – 129 pkt.

Ze strzelania małokalibrowej na odległość 50m, z pozycji stojącej, odznaki strzelca III klasy zdobyli: Niedbała Antoni strzelec z Kobylego – 154 pkt. na 200 możliwych, Tracz Piotr strzelec z Kobylego – 148 pkt., Ślusarz Edward komendant powiatowy Związku Strzeleckiego Chełm – 145 pkt., Klajnert Franciszek strzelec z Depułtycze – 134 pkt. i Topczewski Henryk z Gimnazjum 130 pkt. ***„Z" 1930 r. Nr 31. s.6.***

Oddział Związku Strzeleckiego w Mołodutynie

8 września 1930 r. liczba Oddziałów czynnych Związku Strzeleckiego została powiększona o jeden **Oddział w Mołodutynie powiat Chełm.** Oddział co prawda nie nowy bo jeszcze założony w **1927 r.** Na skutek braku poparcia zawiesił swą pracę i w dniu **8 września** postanowił wszcząć ją na nowo.

Komendę nad Oddziałkiem objął plutonowy rezerwy ob. Franciszek Harcej, prezesem i kierownikiem działu wychowania obywatelskiego został miejscowy kierownik szkoły Eljaszewicz Mieczysław, sekretarzem został Harcej Franciszek a skarbnikiem Harcej Antoni.

Na zebraniu na które licznie przybyła młodzież z całej wsi, byli obecni: Komendant Powiatu Związku Strzeleckiego Ślusarz i instruktor Przysposobienia Wojskowego st. sierż. Mtoczek. Powołany do życia **Oddział** ma już pewien dorobek: trzylampowy radioodbiornik, 2 biblioteczki i szkielet strzeleckiego domu który jeszcze tego roku mają zamiar pokryć dachem. Spodziewać się należy że sejmik chełmski poprze usiłowania młodzieży i przyjdzie jej z pomocą. ***„Z" 1930 r. Nr 31, s.6.***

Oddział Związku Strzeleckiego w Żalinie

18 września 1930 r. powstał nowy Oddział Związku Strzeleckiego w Żalinie powiat Chełm. Komendantem został mianowany podoficer rezerwy Sidoruk Władysław. Zarząd utworzyli: Łódź Ignacy – prezes, Kiliniewicz Aleksander – wice-prezes, Konilecki Józef – skarbnik, miejscowy kierownik szkoły Knot Bolesław – referent wychowania obywatelskiego. Na zebraniu byli obecni: Komendant Powiatu Związku Strzeleckiego Ślusarz i instruktor Przysposobienia Wojskowego st. sierż. Mtoczek. ***„Z" 1930 r. Nr 31 s.6.***

Zmiana Komendanta Powiatowego ZS

W grudniu 1930 r. ustąpił ze swego stanowiska obecny Komendant Powiatowy Związku Strzeleckiego Edward Ślusarz – nowym **Komendantem**

Powiatowym Związku Strzeleckiego został oficer armii czynnej porucznik Bieniaszkiewicz Powiatowy Komendant Przysposobienia Wojskowego.

„Z" 1930 r. Nr 37. s.3.

Strzelcy maszerują

Dnia 1 marca 1931 r. odbyła się odprawa doroczna **prezesów, referentów wychowania obywatelskiego i komendantów Oddziałów Związku Strzeleckiego powiatu Chełm. Na odprawę** mimo niepogody stawiło się 95% przedstawicieli **Kół Strzeleckich naszego powiatu. Odprawę** zaszczyciły Władze Wojskowe w osobach płk Dąbka d-cy 7 pp. Leg. ppłk Zajączkowskiego członka Komitetu WF i PW, mjr Baczyńskiego Komendanta Obwodu PW, por. Bieniaszkiewicza Komendanta Powiatu PW.

Władze szkolne w osobie inspektora Wajnerta, **Władze Strzeleckie** w osobie **referenta okręgowego Związku Strzeleckiego Lublin ob. Siemickiego.**

Obecnych na sali powitał **Prezes Powiatowy Związku Strzeleckiego dyr. Makarewicz** i podziękował w serdecznych słowach Władzom szkolnym, wojskowym i strzeleckim za przybycie na doroczna odprawę.

Następnie wygłosił referat ideowy **Związku Strzeleckiego** od pierwszego zaistnienia aż do chwili obecnej, oraz zobrazował ruch strzelecki w powiecie chełmskim.

Związek Strzelecki w powiecie Chełm miał różne fazy rozwoju. Dzięki pewnym zmianom personalnym i reorganizacji tak w Okręgu ZS jak i w powiecie **Związek Strzelecki** rozwija się planowo na polu wychowania obywatelskiego i na polu pracy **wychowania fizycznego i przysposobienia wojskowego.**

Pobudką do tworzenia **Związku Strzeleckiego** przed wojną, było przeświadczenie, że tylko z bronią w ręku możemy wywalczyć Ojczyznę – inteligent z chłopem i robotnikiem. Idea jedności stworzyła armię nie tylko wielką siłą fizyczną, ale i wielką duchem.

Dzisiejszy Związek Strzelecki przyjmuje w spadku tradycję starszych kolegów „Legionistów" już dziś prawie weteranów. Oczy całego zdrowego społeczeństwa zwróciły się na strzelców, jako na piękną organizację, która w swych zapędach żywo podejmuje pracę na nowo, jako rozumny obywatel-żołnierz.

Pułkownik Dąbek stwierdza, że radośnie należy powitać wyniki ruchu strzeleckiego na terenie powiatu chełmskiego, dodając, że jako przedstawiciel wojskowości zapewnia, że praca **Związku Strzeleckiego** będzie, bo być musi. Musimy sobie zdać sprawę czym jest **Związek Strzelecki** w dobie obecnej. Współpraca między wojskiem a strzelcami musi się wzmagać. Jesteśmy pokoleniem, które musi iść śladem Pierwszego Strzelca J. Piłsudskiego musimy zabezpieczyć tyły naszej armii na wypadek zewnętrznego ruchu zbrojnego.

Idą czasy gdzie znamieniem jest wyścig pracy, jak ongiś był wyścig krwi. Mamy te idee przekazywać pokoleniom – **referenci Wychowania Obywatelskiego Związku Strzeleckiego** muszą wychowywać strzelców,

którym życie i praca Marszałka Piłsudskiego dla Ojczyzny nie będzie obca – zapewniam referentów, że w tej pracy mogą się zawsze oprzeć na wojsku.

Podpułkownik Zajączkowski w przemówieniu powołując się na swoją przynależność do **Związku Strzeleckiego** przed wojną ze wzruszeniem podkreśla rolę strzelców w walce o Niepodległość Polski, którym szczęśliwy los pozwolił położyć pierwsze cegiełki pod fundament Rzeczypospolitej.

Spoistość pierwszych strzelców była tak silna i tak zwarta, że żadne wrogie zakusy obcych duchem czynników społecznych i wrogów odwiecznych Polski – Niemców i Rosjan, nie osłabiły ducha idei Strzeleckiej. Wielkim przykładem hartu był Komendant Józef Piłsudski – syn narodu Polskiego.

Obecny Strzelec nabiera tego wyglądu – strzelca przedwojennego tak w swojej prezentacji, jak i w wartości duchowej – uświadomienia co to jest Ojczyzna. **W pracy obywatelskiej Związek Strzelecki** musi zdobyć to czego w całym narodzie brakuje, jesteśmy narodem swarliwym, a musimy się zjednoczyć – ten pierwiastek powinien posiadać młody strzelec. ***„Z" 1931 r. Nr 10-11. s.3.***

Turniej o Mistrzostwo Powiatu ZS w ping – ponga

8 marca 1931 r. w Oddziale Związku Strzeleckiego w Dorohusku powiatu Chełmskiego odbyły się rozgrywki **w ping-ponga o mistrzostwo powiatu Związku Strzeleckiego** na której obecni byli**:** Powiatowy Komendant Związku Strzeleckiego Fr. M. Pupko Zastępca Komendanta Powiatowego Przysposobienia Wojskowego chorąży Kołagowski, referent wychowania obywatelskiego Gołąb i prezes Oddziału Związku Strzeleckiego Bolman.

Punktualnie o godz. 12 w wypełnionej po brzegi świetlicy ZS rozpoczął się turniej drużyny męskiej w rozgrywkach ping-ponga. Tytuł Mistrza powiatu Związku Strzeleckiego zdobył **Stanisław Dziurzyński,** drugi był **Aleksy Pejm.**

W drużynie żeńskiej Mistrzostwo powiatu Związku Strzeleckiego zdobyła **Olga Ciupówna,** druga była **Antonina Szczepańska.**

Po zakończonej grze zastępca Komendanta PW i WF chorąży Kołagowski wręczył bardzo ładne dyplomy i żetony. Następnie Powiatowy Komendant ZS Pupko wygłosił przemówienie, o znaczeniu gier sportowych w Związku Strzeleckim jednocześnie zachęcając młodzież do uprawiania sportu i wstępowania w szeregi Związku Strzeleckiego.

Na zakończenie referent WO Głąb wygłosił pogadankę o znaczeniu i celach Związku Strzeleckiego. ***„Z" 1931 r. Nr 10-11. s.6.***

Doroczne zebranie Oddziału ZS w Dorohusku

Dnia 15 marca 1931 r. odbyło się doroczne zebranie **Oddziału Związku Strzeleckiego w Dorohusku,** które zagaił były prezes Fr. Pupko powołując na przewodniczącego Janiszewskiego. Po wysłuchaniu sprawozdań z działalności ustępującego Zarządu i Komisji Rewizyjnej wywiązała się dyskusja w wyniku której uchwalono absolutorium dla ustępującego prezesa. **Następnie przystąpiono** do wyboru władz. Do **Zarządu** weszli: **Stefan Bolman jako**

prezes, Wacław Nowiński vice prezes, Irena Błażejewiczówna skarbnik, Kozaczuk sekretarz, Gołąb referent wychowania obywatelskiego.

Komendantem Oddziału pozostał Kazimierz Derkacz jak i Komisja Rewizyjna w niezmienionym składzie, tj: ksiądz proboszcz I. Szyszko jako przewodniczący, dr Br. Roguski, Br. Janiszewski i Tkaczuk członkowie.

Na koniec zabrał głos por. Bieniaszkiewicz Komendant Powiatu PW i WF który w mocnych słowach scharakteryzował rolę działalności Zarządu jako fundamentalnego podłoża i rozwoju pracy PW i WF **Związku Strzeleckiego**.

Jeszcze zabrał głos przewodniczący Janiszewski, dziękując por. Bieniaszkiewiczowi jako przedstawicielowi wojskowości, za zaszczycenie zebrania i za słowa serdecznych życzeń na polu pracy **Związku Strzeleckiego.**

Licznie zebrana brać strzelecka, żywo interesowała się zagadnieniami wyłonionymi w czasie dyskusji i oklaskami dziękowała ustępującemu prezesowi za gorącą opiekę w ciężkich czasach życia **strzelców** w **Oddziale Dorohuskim** oraz powitała nowy Zarząd.

Zebranie Zarządu Oddziału ZS w Andrzejowie

Dnia 15 marca 1931 r. odbyło się nadzwyczajne zebranie **Zarządu Oddziału Związku Strzeleckiego w Andrzejowie.** Zebranie otworzył Albin Betiuk, jednocześnie zapraszając na przewodniczącego miejscową kierowniczkę szkoły Kazimierę Michlewską, po wstępnym przemówieniu przewodniczącej wyłoniła się dyskusja nad wnioskiem przewodniczącej i prezesa o budowie własnej **świetlicy strzeleckiej.**

Zaskoczona brać strzelecka tak miłym projektem, postanowiła natychmiast wybrać Komitet budowlany, któremu powierzono zbiórkę na całej wsi i koloniach materiałów budowlanych jak również datek pieniężnych. Tak świetlica powinna zostać pobudowana z końcem roku obecnego – do tego wieś posiada własny las.

Obchody imienin J. Piłsudskiego w Chełmie

Udział Strzelców w uroczystości związanej z imieninami **Marszałka J. Piłsudskiego w Chełmie w 1931 r.** wypadł nadspodziewanie imponująco: ***Kompania strzelecka o stanie 140 ludzi i obsadą oficerów ZS krocząca na czele batalionu PW dowodzącego przez Komendanta PW por. Bieniaszkiewicza wywarła na widzach sympatyczne wrażenie.***

Odznaki strzeleckie i maciejówki z orzełkami – symboliczny strój **pierwszych strzelców** – były przedmiotem ożywienia publiczności i władz na trybunie. Kompanijny Ostrowski Komendant Kompani Chełmskiej, usprawnił wygląd kompanii tak pod względem doboru strzelców, jak i technicznego opanowania ruchów wojskowych, za co wyżsi wojskowi złożyli mu gratulacje.

Po defiladzie brać strzelecka udała się na wspólny obiad żołnierski, przygotowany dla nich przez 7 pp. Leg., w czasie obiadu byli obecni wszyscy oficerowie ZS wraz z Komendantem PW i umilali czas gawędami, śpiewem i biesiadą strzelecką. Po obiedzie udali się strzelcy na Akademię urządzoną przez

Komitet Obchodowy w różnych kinach miejskich – inni pełnili wartę honorową przy wystawionych portretach Marszałka J. Piłsudskiego. ***„Z" 1931 r. Nr 14. s.2.***

Odznaka Strzelecka

Państwowy Urząd Wychowania Fizycznego i Przysposobienia Wojskowego L. dz. 1323 Społ. – zatwierdził i oddał do użytku wszystkich organizacji **WF i PW** w Polsce Regulamin **„Odznaka Strzelecka".**

Ideą przewodnią odznaki jest propaganda sportu strzeleckiego zachęcenie ogółu strzelców do stałej i systematycznej pracy nad sobą.

O odznakę tę ubiegać się może każdy obywatel (obywatelka) polski, należący do **Związku Strzeleckiego,** Oddziału Przysposobienia Wojskowego, służący czynnie w wojsku, lub też należący do jakiegokolwiek Klubu Sportowego czy sekcji Strzeleckiej. **Niestowarzyszeni** nie mogą ubiegać się o zdobycie odznaki. **Odznaka dzieli się na cztery stopnie: 1) Strzelca wyborowego złota z wieńcem, 2) Strzelca I-klasy złota, 3) Strzelca II-klasy srebrna, 4) Strzelca III-klasy brązowa.**

Celem uzyskania odznaki danej klasy należy osiągnąć pewne dokładnie wymienione wyniki strzelania, które regulamin ściśle określa. Są one tak dobrane, że reprezentują całokształt sportu strzeleckiego, więc zarówno z broni małokalibrowej, jak i z broni wojskowej, broni krótkiej dowolnej, oraz z pistoletu wojskowego. **Ażeby** bardziej jeszcze ułatwić zawodnikom uzyskanie odznaki podaje regulamin dla każdej broni cały szereg strzelania odpowiadających rozmaitym odległościom i rozmaitym odległościom i rozmaitym warunkom strzelania. **Dla** uzyskania odznaki wystarczy by zawodnik w jednym tylko z tych strzelania uzyskał określoną liczbę punktów. **Odznakę** wyższego stopnia może otrzymać jedynie ten zawodnik, który już posiada odznakę stopnia niższego.

Strzelania o odznakę Strzelecką organizuje zasadniczo **Związek Strzelecki** a odbywają się one w siedzibie **Komendy Okręgu** lub **Powiatu Związku Strzeleckiego.** Jeżeli jednak Kluby lub Stowarzyszenia uprawiające sport strzelecki, względnie Oddziały wojskowe, które zechcą strzelanie o Odznakę przeprowadzić we własnym zakresie, muszą zwrócić się do odpowiedniego **Komendanta Związku Strzeleckiego** który w danym wypadku obowiązany jest delegować swego przedstawiciela Komisji Sędziowskiej tego strzelania. **Po** ukończonym strzelaniu **Komisja Sędziowska** spisuje protokół ściśle według wzoru załączonego do **Regulaminu Odznaki Strzeleckiej** i przesyła **Komendantowi Okręgu Związku Strzeleckiego.** Na podstawie tego protokółu **Komenda Okręgu Związku Strzeleckiego** nadaje odznakę tym, którzy spełnili warunki określone w niniejszym regulaminie.

Niezależnie od odznak strzeleckich przyznanych strzelcom którzy spełnili warunki strzelania danej klasy. **Mistrzem** powiatu zostaje jednostka p. w. której zawodnicy osiągają największą ilość odznak strzeleckich **ZS** i punktów w strzelaniu we wszystkich konkurencjach.

Aby zachęcić najszersze masy społeczeństwa do sportu strzeleckiego i wzbudzić wśród zawodników szlachetną rywalizację i aby pobudzić miłośników sportu strzeleckiego do krzewienia strzelectwa **Komitet PW i WF** dołoży usilnych starań wśród społeczeństwa, by zebrać jak największą ilość nagród dla zawodników. **Udział** w Narodowych i Międzynarodowych Zawodach mogą wziąć jedynie strzelcy wyborowi i pierwszej klasy. **Chcąc** dać możność wzięcia udziału w zawodach Narodowych poszczególnym strzelcom **Komenda Powiatu ZS i PW w Chełmie organizuje od dnia 25 kwietnia 1931 r.** na strzelnicy małokalibrowej Powiatowej Komendy WF i PW, zawody o odznakę Strzelca III i II klasy dla wszystkich organizacji.

Bliższe informacje w związku z powyższymi zawodami zainteresowani mogą otrzymać bezpośrednio z **Komendy Powiatu Związku Strzeleckiego i PW przy 7 pp. Leg. Amunicję** zawodnicy muszą posiadać własną, którą mogą nabyć na miejscu strzelania.

Warunki strzelania III klasy: Broń: długa dowolna cal 22. Odległość: 25 m. Tarcza: 10-pierścieniowa o średnicy największego pierścienia 30cm z polem czarnym 6cm. Ilość strzałów: 2 serie 10 strzałowe, po jednej z dwóch podstaw regulaminowych stojącej i leżącej i po 3 strzały próbne nieoceniane do serii. Czas serii: 15 minut. Warunki zdobywania odznaki: 150pkt. na 200-możliwych.

Warunki strzelania II klasy lub 180 punktów na 200 możliwych Broń: długa dowolna cal. 22. Odległość: 50m. Tarcza: 10-pierścieniowa o średnicy największego pierścienia 50cm z polem czarnym 20cm. Ilość strzałów: 2 serie z podstawy regulaminowej leżącej i 3 strzały próbne do serii. Czas serii: 15 minut. ***„Z" 1931 r. Nr 16. s.2-3.***

Święcone

Związek Strzelecki w Dorohusku w dniu 12 kwietnia 1931 r. urządzał tzw. **jajko święcone. Jako** przedstawiciel wojskowości był obecny chorąży Kołagowski z gości cywilnych: dr Roguski, zaw. Błażejewicz, zaw. st. Sosnowski, student polit. Jan Błażejewicz i wiele innych osób.

Strzelczynie zastawiły stoły nakryte pięknie dużą ilością smakołyków, a strzelcy niedozwoloną wodą mocną.

Po ceremonii dzielenia się jajkiem i spożyciu darów Bożych udano się na zabawę taneczną, gdzie hasano do rana, ciesząc się, że zorganizowani choć w ogólnej biedzie, mogą zapomnieć o nie doli życia codziennego. ***Prezes Bolman.***

„Z" 1931 r. Nr 16. s.3.

Biblioteka Związku Strzeleckiego w Dorohusku

Zarząd Związku Strzeleckiego zawiadamia, że przy **ZS w Dorohusku** w **maju 1931 r.** powstała **biblioteka,** choć na razie bardzo skromna, gdyż powstaje z ofiar w naturze w postaci książek. Wiele osób złożyło już książki – rozbudowa trwa. Opłata miesięczna 10 gr. ***Prezes Bolman.*** ***„Z" 1931 r. Nr 17. s.7.***

Świetlica ZS w Andrzejowie

Dnia 24 maja 1931 r. został poświęcony plac pod **Dom Strzelecki** w **Andrzejowie.** Przygotowanie do tak uroczystego dnia niemało zaobserwowało **Komitet Organizacyjny i strzelców tego Oddziału.** Wysiłek ten stokrotnie się opłacił. W dniu poświęcenia już od samego rana **strzelcy** odświętnie nastrojeni oczekiwali na godz. 4-tą.

Dość wcześnie przed przyjazdem przedstawicieli władz cywilnych i wojskowych zebrał się Komitet na czele z wójtem gminy Watrakiewiczem, nauczycielką K. Michniewską, referentem wychowania obywatelskiego prezesem Związku Strzeleckiego Betiukiem Albinem, sekretarzem gminy Łańcuckim i całą radą gminną, z ludnością okoliczną i delegacjami **strzeleckimi pobliskich Oddziałów.** O godz. 16.30 przyjechał samochodem mjr Baczyński Komendant Obwodu WF i PW w towarzystwie Komendanta Obwodu Związku Strzeleckiego Bieniaszkiewicza: powiatowego Pupki i kompanijnego 1Kompani Ostrowskiego. Krótkie baczność, prezentuj broń i cześć strzelcy mjr Baczyński odebrał raport od kompanijnego 2 kompani Plesnera, poczym udał się pod krzyż, gdzie ks. proboszcz Szczepański po odprawieniu krótkiej mszy dokonał poświęcenia placu, i wydał apel o pomoc ludności w tym przedsięwzięciu.

Następnie udano się na plac sportowy i festynowy, gdzie strzelcy zabawiają się grą w siatkówkę oraz strzelaniem do celu. Pod koniec odegrana została sztuczka pod gołym niebem p.t. „Flisacy".

Te miłe i uroczyste chwile dnia długo pozostaną w pamięci zaproszonych gości i strzelców 2 kompani. W czasie uroczystości przygrywała orkiestra.

„Z" 1931 r. Nr 20-21. s.7.

Strzelcy – marsz nocny

W związku z zarządzeniami o **zaprawie marszowej oddział strzelców w Strachosławiu** przedsięwziął w dniu **16 maja 1931 r. 30-kilometrowy marsz nocny połączony z ćwiczeniami wojskowymi,** trwający od godz. 20 do 10 przed południem dnia następnego.

Zorganizowanie takiego marszu i ćwiczeń przysposobienia wojskowego na terenie Oddziału jest sprawą niełatwą. Tę świetną sprawność i pracę Oddziału zawdzięcza się **oddziałowemu Sierpińskiemu.** ***„Z" 1931 r. Nr 20-21. s.8.***

Pięciobój w Oddziale ZS w Dorohusku

Zgodnie z rozkazem Komendy Okręgu Związku Strzeleckiego zostały przeprowadzone w **czerwcu 1931 r. zawody o odznakę sportową za pięciobój w Oddziale w Dorohusku.**

Zawodami kierował osobiście Komendant Powiatu Pupko przy pomocy sierż. Nowickiego i Oddziałowego Derkacza.

Na zawodach startowało **29 strzelców** z czego **odznakę zdobyło 11 zawodników.** Wynik ten sam za siebie mówi – zaprawa sportów u strzelców dorohuskich, w tym sezonie osiągnęła swoje maksimum.

W czasie zawodów przybyli na inspekcję Oddziałów mjr Baczyński Komendant Obwodu PW w towarzystwie Obwodowego Związku Strzeleckiego Bieniaszkiewicza – mjr Baczyński z zadowoleniem przywitał strzelców „Cześć Strzelcy". **Po** zawodach zrobiono wspólne zdjęcie fotograficzne w kostiumach sportowych, tak gości jak i strzelców. **W** czasie zwodów cały czas był obecny **Prezes Bolman.**

Mecze w siatkówkę i koszykówkę w Dorohusku

Dnia 4 czerwca 1931 r. rozegrany został **mecz towarzyski w koszykówkę i siatkówkę pomiędzy drużynami Związku Strzeleckiego z Dorohuska a zaproszonym WKS 7 pp. Leg. z Chełma.**

Strzelcy długo czekali na taki zaszczytny moment ażeby się zmierzyć z drużyną tej miary co **WKS 7 pp. Leg.**, to też przyjęli miłych ***„siódmaków"*** gościnnie i serdecznie a pożegnali ich na stacji kwiatami. Gra była prowadzona żywo i ambitnie, jak również subtelnie – na co obie drużyny zwracały baczną uwagę ażeby kurtuazji sportowej stało się zadość.

Mimo dużego naprężenia nerwów **drużyna Strzelców z Dorohuska wyszła zwycięsko, bijąc drużynę WKS z Chełma w stosunku 12 : 8.**

Dodać należy, że była to drużyna przewidziana na rozgrywki do **Spały na ogólno-polskie święto Wychowania Fizycznego.**

Na koniec zawodów **Prezes Bolman** zaprosił oficerów i szeregowych tej drużyny na podwieczorek do **świetlicy strzeleckiej,** gdzie w krótkich słowach podziękował ***„siódmakom"*** za docenienie drużyny sportowej **Związku Strzeleckiego** i rozegranie z nią meczu. ****„Z" 1931 r. Nr 22. s.3.***

Z działalności Związku Strzeleckiego

Na terenie Powiatu Chełmskiego zauważyć się daje intensywną pracę **Związku Strzeleckiego** którego działalność spotkać możemy we wszystkich niemal przejawach życia społecznego. Nie ogranicza się ona tylko do pracy wewnętrznej, ześrodkowanej w **Świetlicy Związku,** lecz widzimy ją również w wystąpieniach na zewnątrz.

Dziarska mina strzelców Powiatu Chełmskiego, którą mieliśmy możność widzieć na **święto WF i PW 12 lipca 1931 r. w Dorohusku i 19 lipca 1931 r. w Wojniakach** na wyczynach **sportowych WF** z Komendantem Powiatu Pupko na czele, daje najlepsze świadectwo że jednak i pod względem **wyszkolenia sportowego praca Związku Strzeleckiego idzie szybko naprzód.**

O żywotności Związku Strzeleckiego na terenie powiatu świadczy jego liczebność, gdyż obecnie niemal że w każdej wsi są **drużyny ZS,** które należą do **PW** z zamiłowaniem oddają się pracy **sportowej i ćwiczeniom wojskowym.**

Dziś mimo kryzysu gospodarczego jesteśmy strzelcy stokroć w lepszych warunkach. W budżetach Samorządowych Miejskich i Powiatowych figurują odnośne pozycje na pracę **wychowania fizycznego i przysposobienia wojskowego.** Chociaż one są poważnie zmniejszone na bieżący rok pracy, jednak – w zestawieniu z ubiegłymi latami – są to sumy dość pokaźne. **Gdyby**

jeszcze planowo i oszczędnie będą wydawane, praca na tym wcale nie ucierpi. Nie wolno nam tylko opuszczać rąk i narzekać na ciężkie czasy, jak to wielu dziś czyni pod wpływem rozwielmożnionego nieróbstwa i waśni partyjnych. **W zdyscyplinowanych szeregach członków ZS i PW** na bierność i narzekanie nie powinno być miejsca. Trzeba zakasać rękawy i stanąć do pracy z wiarą i mocnym postanowieniem – **naprzód, ani kroku w tył.** ***„Z" 1931 r. Nr 26. s.2.***

Walne członków ZS Oddziału Chełmskiego

3 września 1931 r. odbyło się nadzwyczajne walne zebranie członków **Związku Strzeleckiego Oddziału Chełmskiego**, na którym dokonano wyboru nowego **Zarządu** w następującym składzie: **Prezes Edward Plesner porucznik rezerwy**, **Vice-Prezes Władysław Głowacki Dyrektor Szkoły Staszica, Sekretarz Andrzej Wleklik urzędnik, Skarbnik Józef Bogusz Instruktor Szkoły Rzemieślniczej, Referent Wychowania Obywatelskiego Władysław Grzebuła nauczyciel, Komisja Rewizyjna: Aleksander Melichowicz i Kazimierz Bondarczuk.**

Walne Zebranie również zaszczycili swoją obecnością **mjr Baczyński Komendant Obwodu PW, por. Bieniaszkiewcz Komendant 7 Obwodu Związku Strzeleckiego i Pupko Komendant Powiatu Związku Strzeleckiego.**

Nowy Prezes dziękując zebranym za wybór, nakreślił nowy program pracy, kładąc duży nacisk na **morale Oddziału Związku Strzeleckiego,** przede wszystkim w wyborze **członków do Oddziału** pod kierunkiem tak wysoce wartościowego **Zarządu.** Zebrani przed rozejściem się, odśpiewali **hymn strzelecki.** *

W związku z rozpoczęciem się roku pracy **1931 \ 1932 PW i WF w Oddziale Związku Strzeleckiego w Chełmie** ogłoszono zapisy na nowych członków. Kandydaci muszą spełniać warunkom: **1) ukończony 16 rok życia, 2) stwierdzenie nienagannego zachowania się, 3) zezwolenie rodziców.**

Wpisy przyjmuje w godz. przedpołudniowych Komendant Ostrowski lub Prezes Oddziału Plesner w świetlicy kompanijnej przy ul. Lubelskiej Dom „Polonia", który równocześnie poda kandydatom warunki, ustalając ich stan zdrowotny i prezencję. ***„Z" 1931 r. Nr 31. s.2.***

Nowy Oddział Strzelecki w Kaniem

W dniu 17 września 1931 r. został założony nowy **Oddział Związku Strzeleckiego w Kaniem** gmina Pawłów, do którego zapisało się sporo chętnej młodzieży. Na zebranie przybył Komendant Powiatowy ZS Pupko, który przemówił do zebranych chwaląc walory „Strzelca", następnie wybrano zarząd: **Prezes Tadeusza Winiarskiego kierownika szkoły w Kaniem, Sekretarz Feliks Banach. To 4-zarząd oddziału w tej gminie.** ***„Z" 1931 r. Nr 32. s.3.***

Korespondencja ze Strupina

Dnia 25 kwietnia 1932 r. odbyła się uroczystość święta sadzenia 2.000 drzewek ku uczczeniu imienin Marszałka Polski Józefa Piłsudskiego przez **Związek Strzelecki** i miejscową Szkołę w Strupinie Małym.

W uroczystości udział wzięli prócz młodzieży szkolnej na czele z gronem miejscowego nauczycielstwa, miejscowy **ZS** na czele z Zarządem, opiekunem miejscowej szkoły, wójt gminy Krzywiczki, miejscowa ludność i zaproszeni goście w osobach: Ornatowski zastępca starosty, kpt. Targowski Komendant Okręgu ZS, mjr Pstrokoński zastępca dowódcy 7 pp. Leg., por Bieniaszkiewicz Obwodowy Komendant ZS.

Uroczystość odbyła się w następującym porządku: raport komendanta i komendantki miejscowego **ZS**, przed mjr Pstrokońskim, przywitanie przez mjr **Strzelców** i młodzież szkolną, przywitanie gości przez wójta gminy Krzywiczki i odśpiewanie **modlitwy strzeleckiej.** Goście zwiedzili **świetlicę strzelecką,** po czym goście się rozjechali – a **strzelcy** przystąpili do wykonania pracy sadzenia.

„Z" 1932 r. Nr 3. s.5.

Mecze w Dorohusku

Dnia 15 maja 1932 r. w Dorohusku odbyły się mecze koszykówki i siatkówki między drużyną **WKS 7 pp. Leg. klasa A** – a drużyną **Związku Strzeleckiego Dorohusk**, rozegrany na boisku sportowym ZS w Dorohusku.

Wyniki rozgrywek: **w koszykówkę 16:15 i w siatkówkę 30:12 wygrał WKS 7 pp. Leg. Chełm.** Na mecz przybyła duża ilość ludności miejscowej i z okolicy w tym wielu gości z Chełma. Wieczorem **sekcja dramatyczna ZS** odegrała utwór sceniczny w lokalu **miejscowego teatru.** ***„Z" 1932 r. Nr 5. s.2.***

Posiedzenie Komisji

1 czerwca 1932 r. odbyło się posiedzenie organizacyjne **Powiatowej Strzelecko Łucznej Komisji Porozumiewawczej w świetlicy Związku Strzeleckiego w Chełmie przy ul. Lubelskiej.**

Na posiedzenie przybyli zaproszeni delegaci wszystkich organizacji uprawiających strzelectwo w myśl hasła ***„każdy celny strzał to gwóźdź w obronie naszych granic z zachodu i wschodu".***

Posiedzenie zagaił Bieniaszkiewicz przedstawiciel Związku Strzeleckiego i do prezydium zaprosił płk rez. Demianowicza, dyr. Gimnazjum Dąbrowskigo, mjr Stankiewicza, Komendanta PP Pawłowskiego, poczym wygłosił referat.

Następnie jednogłośnie wybrano zarząd: prezes insp. Moyseowicz, wiceprezes mjr Pstrokoński, skarbnik prof. Wasilewski, kapitan sportowy dyr. Dąbrowski, sekretarz komp. Ostrowski.

W wolnych wnioskach przedstawiono sprawy obejmujące całokształt prac tej nowej placówki. ***„Z" 1932 r. Nr 6. s.2.***

Koncentracja Strzelecka I

Koncentracja Oddziałów Strzeleckich I-Kompanii w Strachosławiu w dniu 29 maja 1932 r. zgromadziła liczną brać strzelecką celem odbycia próby sprawności fizycznej, jako strat do **Państwowej Odznaki Sportowej. W czasie startu** niektórzy strzelcy wykazali bardzo duże usprawnienie sportowe. W końcowej fazie startu o POS, Oddziały Strachosław, Strupin Mały, Wolwinów i Chełm odbyły zbiorową lekcję gimnastyki, co bardzo efektywnie wypadło. **Na**

koncentrację przybył nowy Komendant Obwodu PW kpt. Wunderlich który podziękował strzelcom za tak dobre wyniki w sporcie. Na zakończenie strzelcy odśpiewali za kompanijnym Ostrowskim „Modlitwę Strzelecką".

II

Dnia 28 maja 1932 r. Oddział Chełmski odbył nocne ćwiczenia według specjalnego założenia: **a) alarm oddziału, b) marsz nocny 15 km, c) wystawienie czujek, d) wkroczenie patroli nad ranem z 3 stron wsi Michałówka. Ćwiczenia** te zorganizowane zostały, jako częściowe zakończenie programu wyszkoleniowego w związku z końcem roku pracy. Ćwiczenia prowadził osobiście kompanijny Ostrowski. Nad ranem na ćwiczenia przybył Komendant 7 Obwodu ZS Bieniaszkiewicz, który ćwiczenia omówił fachowo.

III

Sekcja sportowa Związku Strzeleckiego w Dorohusku osiągnęła wspaniałą formę techniczną. W bieżącym sezonie rozegrała 7 meczy w siatkówkę i koszykówkę, zyskując wszędzie przewagę. Ostatnio rozegrany mecz w koszykówkę z drużyną WKS 7 pp. Leg., która ma ustaloną markę najlepszej drużyny w Chełmie przynosi sekcji sportowej wspaniałe zwycięstwo w stosunku 25:5 na korzyść drużyny strzeleckiej. Publiczność miasta i prowincji darzy graczy dużą sympatią. Sędziował bardzo dobrze Czesław Kramek.

„Z" 1932 r. Nr 5. s.4.

Strzelcy maszerują – *wrzesień 1932 r.*

Wytyczne wychowania obywatelskiego, jako część składowa pracy kulturalno-oświatowej w Oddziałach Związku Strzeleckiego na terenie powiatu chełmskiego weszły już w arterie życia strzeleckiego i wydają sowite plony.

Nie ma oddziału strzeleckiego w powiecie który w wyścigu szlachetnej rywalizacji nie zapisał się wyczynem indywidualnym lub zbiorowym ***„pro patria et pro publico bono".***

Strzelcy powiatu chełmskiego posadzili przy drogach państwowych i polnych 2.864 drzewek w tym duży procent drzewek owocowych, jako dar w dniu Imienin zamiast życzeń Swemu Komendantowi Marszałkowi Józefowi Piłsudskiemu. **Najlepiej zapisał** się w tym szlachetnym porywie oddział Związku Strzeleckiego im. Stefana Okrzei w Strupinie Małym. **Oddział Związku Strzeleckiego** im. Stefana Batorego w Wojniakach obchodził uroczystość 3-letniej rocznicy pracy strzeleckiej. Po nabożeństwie w kościółku wiejskim w Uhrze nastąpiło odsłonięcie pomnika – obelisku z godłem państwowym na wierzchu oraz napisem: ***„Wodzowi Narodu Józefowi Piłsudskiemu w hołdzie – Mieszkańcom wsi na wieczną pamiątkę".***

Przed odsłonięciem pomnika przemówił okolicznościowo D-ca 7 pp. Leg. płk Dąbek i wzniósł okrzyk na cześć Rzeczypospolitej Polskiej i jej Prezydenta oraz na cześć Twórcy Państwa Polskiego. **Orkiestra** strzelecka wsi Zagrody odegrała hymn narodowy. Uroczystość tą zaszczycił również miejscowy dziedzic majątku Depułtycze Mieczysław Podczaski wraz z rodziną.

Po odebraniu defilady przez płk Dąbka w towarzystwie Obwodowego Związku Strzeleckiego Bieniaszkiewicza i Kompanijnego Ostrowskiego goście udali się do spółdzielni Związku Strzeleckiego gdzie miejscowy Zarząd z Komendantem Traczem udzielał informacji jak dalece placówka strzelecka jest potrzebna w tej okolicy ze względów narodowościowych. **Ten rezultat** pracy działania obywatelskiego zawdzięcza się nauczycielce Gębarzewskiej Janinie referentowi wychowania obywatelskiego w Wojniakach.

Znany ze swej sprawności Oddział Związku Strzeleckiego im. Józefa Piłsudskiego w Dorohusku rozpoczął budowę strzelnicy małokalibrowej na dwa stanowiska, dla ośrodka Oddziałów Związku Strzeleckiego nad Bugiem jako odpowiedź przeciw zakusom niemieckim na całość ziem zachodnich pod znanym na tutejszym terenie hasłem strzeleckim: ***„każdy celny strzał, to gwóźdź w obronie naszych granic wschodnich i zachodnich”.***

Lokalny Oddział Związku Strzeleckiego im. Lisa Kuli nie daje się również zdystansować i ruchliwością swoją w pracy typowo harcersko-wojskowej urządza wycieczki do sąsiednich oddziałów, alarmuje je i wspólnie zakłada obozowiska leśne urozmaicone ćwiczeniami polowymi. Ten rodzaj wyczynów zacieśnia węzły organizacyjne, między oddziałowe w powiecie i wytwarza serdeczny i spoisty nastrój. Duszą tych wycieczek jest kompanijny Ostrowski wraz ze swoimi nieodstępnymi Melichowiczem i Liszkiewiczem.

Oddział Związku Strzeleckiego im. gen. Rydza Śmigłego w Sawinie złożył uroczyste ślubowanie strzeleckie poprzedzone wysłuchaniem mszy św. w miejscowym kościele.

Na uroczystości te przybyły Oddziały Związku Strzeleckiego Wolwinów i Chełm oraz Władze Strzeleckie wraz z miejscowym Zarządem i Kolanowskim na czele. Strzelcy w uroczystym nastroju w obecności licznej gromady mieszkańców przed kościołem zaraz po mszy św. z odchylonymi głowami wypowiedzieli słowa przysięgi:

Ja wstępujący w szeregi Związku Strzeleckiego, przyrzekam i ślubuję:

Przez całe me życie dobro Rzeczypospolitej Polskiej, nad wszystko inne, wyższe dla mnie będzie; Niepodległej jej zawsze bronić gotów będę do ostatniej kropli krwi; Służyć będę Najjaśniejszej Rzeczypospolitej Polskiej do ostatniego tchu, a wszystkie moje czyny zamiary tej najwyższej służbie podporządkowane będą”.**Ten moment** wychowawczy na długo zapisze się w pamięci strzelców i widzów, którzy w treści swojej tak mocno przemówi do duszy każdego patrioty – polaka. ****„Z” 1932 r. Nr15. s.5.***

Od Wydawnictwa – 23 październik 1932 r., Nr 19 (383)

W zrozumieniu doniosłej roli, jaką spełnia i spełniać powinien Związek Strzelecki dla przygotowania obrony granic Państwa łamy dzisiejszego numeru „Zwierciadła” oddaliśmy do dyspozycji Powiatowego Związku Strzeleckiego. Za wyjątkiem krótkich notatek w „Kronice” cały numer zredagowany został przez Władze Powiatowego Związku Strzeleckiego.

Braci strzeleckiej ideały: ***Jest tyle sił w narodzie, jest tyle mnogo ludzi; niechże w nie duch twój wstąpi, i śpiące niech pobudzi.*** **„Wyzwolenie" – Wyspiański.**

Obywatele: W czasie ***Tygodnia Związku Strzeleckiego*** weźmy gremialny udział w uroczystościach z obowiązku obywatelskiego. Na znak miłości Ojczyzny i gotowości do Jej obrony niech w czasie ***Tygodnia Związku Strzeleckiego*** każdy Polak i Polka odda:

Dziesięć strzałów ku chwale Ojczyzny: grad celnych strzałów, brzmiących w całej Polsce w czasie – ***Tygodnia Strzeleckiego*** **–** będzie ostrzeżeniem wrogom, że duch rycerski naszych przodków w nas nie zamarł i w chwili stosownej okaże swoja tężyznę w zwartych szeregach. **Program:** ***23 październik 1932 r. godz:***10 nabożeństwo na Górce, 11 poświęcenie i otwarcie świetlicy oddziału w lokalu na Górce, 12 poranek w kinie „Ton", 13 oddanie na strzelnicy małokalibrowej vis a vis poczty „10 strzałów ku chwale Ojczyzny".

****Lis-Kula, Patron Oddziału ZS w Chełmie.*** ****„Z" 1932 r. Nr19. s.1.***

ZS z Ziemi Chełmskiej – grudzień 1932 r.

W dniu 11 listopada 1932 r. w Marysinie oddano hołd bohaterom przez odsłonięcie pomnika Nieznanego Żołnierza, społeczeństwo poparło piękne dzieło – świadczy napis: W 14 rocznicę Niepodległości Polski 1918 – 11 XI – 1932, Dziatwa Szkolna, Organizacje Społeczne, Starsze Społeczeństwo obwodu Szkolnego Marysin. Duszą i inicjatorem był Czechak Mieczysław kierownik miejscowej szkoły, Prezes Oddziału Związku Strzeleckiego, Legionista WP. Pracą artystyczną przy budowie pomnika zajął się artysta malarz Walerian Turewicz. Na czele Komitetu Ufundowania Pomnika w dniu 11 XI 32 r. stał Czesław Gebert. **O tym** jak wielki pietyzm żywią obywatele Marysina w swych duszach dla bohaterów za wolność, świadczą chętne datki pieniężne, praca bezpłatna, ofiarowanie koni do zwożenia materiałów itd. **W uroczystościach** odsłonięcia pomnika wzięła udział Straż Pożarna z cementowni „Firley" oraz 2 Oddziały Związku Strzeleckiego z Rejowca i Marysina. W imieniu Komitetu przemawiał Gustaw Gebert. Hołd i uznanie dla uczestników walk o Niepodległość Polski oddał w uroczystym odczycie Mieczysław Czechak. W imieniu Starosty przemawiał Ulejczyk Hipolit, w imieniu Powiatowego Zarządu Związku Strzeleckiego Jakubowicz Józef. Poświęcenie Pomnika dokonał proboszcz z Rejowca, części artystycznej przygrywała orkiestra strażacka.

****„Z" 1932 r. Nr22. s.3 i 4.***

Towarzystwo Przyjaciół Związku Strzeleckiego

Z inicjatywy ludzi dobrej woli z Panem Zastępcą Starosty Tadeuszem Illukiewiczem na czele, postanowiono w dniu **13 grudnia 1932 r.** założyć w **Chełmie Towarzystwo Przyjaciół Związku Strzeleckiego.**

W myśl opracowanego przez niego statutu postawiono **Towarzystwu** za zadanie: ***propagandę ideologii Związku Strzeleckiego na terenie powiatu chełmskiego, materialne oraz moralne wspieranie tego Związku jego***

organizacji i ich członków, krzewienie w społeczeństwie idei PW i WF, budowanie i potęgowanie w społeczeństwie instynktu dla samoobrony i łączącej się z tym gotowości bojowej, wreszcie kultywowanie w społeczeństwie przywiązania do wojska polskiego, jego wodza i głowy Państwa.

Statut został przyjęty przez członków-założycieli na organizacyjnym zebraniu w dniu **28 grudnia 1932 r.**, po czym wysłano go do zalegalizowania Ministerstwu Spraw Wewnętrznych. **Tymczasowy Zarząd Towarzystwa: Przewodniczący Tadeusz Illukiewicz *zastępca starosty*; Wiceprzewodniczący Antoni Pikulski *inspektor szkolny*; Sekretarz Cyprian Odorkiewicz *sekretarz Magistratu*; Skarbnik Marian Cudny *inżynier*. Członkowie Zarządu: Eugeniusz Królikowski *(urzędnik państwowy)*, Michał Kinczyk *(nauczyciel Gimnazjum)*;Tadeusz Tomaszewski *(adwokat)*.**

Zarząd rozwinął energicznie propagandę zmierzającą do pozyskania członków Towarzystwa. Wydano pismo do wszystkich dowódców oddziałów wojskowych, urzędów państwowych i samorządowych, szkół i instytucji oraz osób prywatnych, nawołujące do składania deklaracji członkowskich i zapisywania się w szeregi Towarzystwa. Wynik następujący: 732 członków czynnych. Członkowskie kładki po: 1 zł., 50 gr. i 20 gr. ***„KN" 1933 r. Nr11. s.2.***

Strzelcy maszerują – *maj 1933 r.*

7 maja 1933 r. odbyła się koncentracja Oddziałów Strzeleckich 3 Kompanii w Rejowcu. Udział w koncentracji wzięły też **Oddziały: Rejowiec, Wojniaki, Depułtycze, Marysin, Stajne-Firlej, Majdan Stajeński.** Oddziały odbyły **ćwiczenia polowe strzelania i między oddziałowe mecze w siatkówkę.**

Na inspekcję przybył Inspektor wyszkolenia mjr Kaczała z DOK Lublin, Prezes Powiatowy Związku Strzeleckiego, sędzia Bukowski, kpt. Wunderlich, Referent Ulejczyk członek zarządu ZS, dyr. Jakubowicz oraz Komendant Obwodowy Bieniaszkiewicz, Powiatowy Plesner i Kompanijny Ostrowski. Nadto w charakterze gości wzięła udział ekipa kolarska. Po dokonaniu inspekcji programowej, odśpiewano: Modlitwę Strzelecką, Hymn Narodowy, następnie Dowódca Obwodu por. rez. Podczaski przedefilował na czele kompanii przed Zarządem Powiatowym ZS i przybyłymi władzami. Nad udanym przebiegiem całej uroczystości czuwali miejscowy Prezes Oddziału Naczelnik Poczty Siedlecki Stanisław wraz z całym zarządem ZS.

Obywatelski czyn strzelców w Lisznie

Do Komendy Powiatowej Związku Strzeleckiego w Chełmie wpłynęło od kierownictwa szkoły powszechnej w **Lisznie** powiat Chełm następujące pismo: ***„Kierownictwo szkoły powszechnej w Lisznie donosi, że w dniu 20 marca 1933 r. spłonął tutejszy budynek szkolny. W czasie pożaru strzelcy z Liszna okazali nadzwyczajny hart ducha i poczucie obowiązku obywatelskiego. Mimo grożącego niebezpieczeństwa, strzelcy formalnie rzucili się w płomienie, ratując szkolny inwentarz. W przeciągu 20 minut zdołali uratować wszystkie sprzęty szkolne i tylko dzięki strzelcom dzieci po kilkudniowej przerwie mogą w***

dalszym ciągu pobierać naukę. Kierownictwo szkoły mając na uwadze, że Komenda Powiatowa w dużej mierze przyczyniła się do wyrobienia obywatelskiego strzelców, pragnie tą drogą złożyć Komendzie podziękowania".

Przysposobienie rolne we wsi Świerszczów

System wychowania zuchów strzeleckich zgodnie z rozporządzeniem **Komendy Okręgu Związku Strzeleckiego II,** znalazł duże zrozumienie i poza dziedziną oświatową: zuchy przystępują do prac przysposobienia rolnego.

Zespół zuchów we wsi Świerszczów przystąpił do hodowli królików typu szlachetnego według wymagań konkursowych i wyzwał wszystkie okoliczne zespoły w gminie Wiśniewice do współ konkurencji hodowlanej.

Koncentracje

19 maja 1933 r. odbyły się **3 koncentracje wyszkoleniowe Oddziałów Związku Strzeleckiego: 1 kompani ZS w Strachosławiu, 3 kompanii ZS w Kaniem, 4 kompani ZS w Sawinie.**

1) dla II stopnia Przysposobienia Wojskowego, a) wyszkolenie bojowe w ramach drużyny, b) egzamin z wyszkolenia technicznego (szermierka grenadierki, strzelectwa i sprawności fizycznej).

2) dla I stopnia Przysposobienia Wojskowego, a) wyszkolenie bojowe pojedynczego żołnierza, b) próba sprawności fizycznej, c) strzelanie z kbks i wiatrówki.

Ponadto w czasie dłuższej przerwy zespoły siatkówki rozegrały mecze między oddziałowe. Stwierdzić należy, że technika gry w porównaniu do ubiegłego roku, stoi na dużym poziomie.

Strzelcy przybywali na wszystkie koncentracje karnie o stanie liczbowym w 95%. Na uwagę zasługuje **Oddział ZS w Majdanie Zahorodyńskim,** który przebył marszem trasę około 10 km, w dobrej formie.

Ćwiczenia nocne

Z 20 na 21 maja 1933 r. odbyły się nocne ćwiczenia półkompanijne między Oddziałami ZS Rejowiec i Chełm, przeprowadzone przez kompanijnego Ostrowskiego (partia żółta Chełm) i oddziałowego Imbora (partia niebieska Rejowiec). **Założenia:** ***Partia-Rejowiec*** Nieprzyjacielski oddział dywersyjny przybył pociągiem pancernym na stację m. Rejowiec celem opanowania węzła komunikacyjnego. ***Partia-Chełm*** Marszem pośpiesznym pod odsłoną nocy dotrze do m. Rejowiec i o godzinie 3 uderzy od strony południowej celem wyrzucenia dywersantów ze stacji m. Rejowiec. **Ćwiczenia –** udały się pod względem technicznym. Zwyciężyła partia Chełm z powodu liczebnej przewagi i lepszego wyposażenia technicznego. ****„KN" 1933 r. Nr3. s.5.***

Strzelcy maszerują

W ostatnich dwu miesiącach Zarząd Powiatowy Związku Strzeleckiego w Chełmie odbył 6 posiedzeń w sprawach, związanych z potrzebami akcji pracy strzelców w powiecie. **Duszą** tych posiedzeń jest Prezes Powiatowego Zarządu

Związku Strzeleckiego Ludwik Bukowski, były ułan Beliny, który z chwilą przybycia na teren chełmski, objął ten dział pracy społeczno-państwowej i wzniósł go już dzisiaj na b. wysoki poziom. Troską jego jest, by strzelec stał się obywatelem państwa o wszystkich rycerskich cnotach i pełnym naśladowcą pierwszych strzelców z pod znaku Marszałka Józefa Piłsudskiego. Wybitnie dodatnią cechą jest objaw, że miejscowa inteligencja garnie się do pracy strzelecko-obywatelskiej. Posiedzenie zaszczycili starosta E. Woronowicz i płk Dąbek.

*

W końcu **maja 1933 r.** odbyła się miesięczna odprawa dla Komendantów Oddziałów Związku Strzeleckiego Powiatu Chełmskiego. **Plan** strzelano mistrzostwo powiatu indywidualnie i zespołowo oraz o odznakę strzelecką. Próba sprawności fizycznej i państwowa odznaka sportowa. Akcja kajakowa i spływ do Gdyni pod hasłem ***„frontem do morza”*** oraz urządzenie przystani kajakowej w Dorohusku. Wychowanie obywatelskie, akcja zuchów i obowiązkowe wykorzystanie sprawności I stopnia przez strzelców i ukończenie II stopnia PW. Obozy letnie i wyjazd dla dokończenia wyszkolenia z zakresu II stopnia PW oraz wyjazd komendantów na przeszkolenie.

Odprawę prowadził obwodowy ZS Bieniaszkiewicz przy współudziale referentów działów. Komendanci oddziałów z dużym oddaniem i ożywieniem odnieśli się do podanych wskazań: entuzjastycznie przyjęli myśl spławu kajaków do Gdyni dla zadokumentowania, że strzelcy czuwają nad polskim morzem. ***„KN” 1933 r. Nr5. s.7.***

Nowy kort tenisowy w Dorohusku

W tym samym czasie w sierpniu 1933 r. oddano do użytku dwa nowe korty tenisowe – jeden w Chełmie drugi w Dorohusku.

Staraniem Zarządu Oddziału Związku Strzeleckiego a przede wszystkim znanego filantropa Mariana Pupki, który czynnie wspomaga wszystkie przedsięwzięcia **strzelców Oddziału**, w **sierpniu 1933 r.** zbudowano-oddano **kort tenisowy w ośrodku strzeleckim w Dorohusku. Strzelcy** z Dorohuska stale podejmują inicjatywę we wszystkich akcjach w dziedzinie sportowej. W ciągu ostatnich 2 lat postawili u siebie strzelnicę małokalibrową wraz z pawilonikiem na dwa stanowiska, kort tenisowy, kilka kajaków, stół pingpongowy itd. **Duszą usportowienia strzeleckiego** w Oddziale Dorohusk jest nauczyciel Stefan Grabowski, nestorem zaś pracy ogólnej kierownik szkoły Jan Gołąb, który obecnie objął dział wychowania obywatelskiego. Prezesem Oddziału jest Edward Onuszkiewicz, który swoje kierownictwo zaznacza bardzo aktywnie. **W czasie ostatniej** inspekcji por. Stanisław Bieniaszkiewicz, główny filar roboty strzeleckiej w powiecie chełmskim, wyrażał się o nowo otwartym korcie z zachwytem. ***„KN” 1933 r. Nr 13, s.2.***

Zmiany na stanowiskach strzeleckich

Komendant Okręgu Związku Strzeleckiego Nr II. Lublin Okręgowy – mjr Mieczysław Targowski został przeniesiony do 8 pp. Leg. na stanowisko

dowódcy baonu. Komendantem Okręgu Związku Strzeleckiego w zastępstwie został kpt. Józef Jankowski, obwodowy Związku Strzeleckiego. W związku ze zniesieniem etatów Komend Obwodowych Związku Strzeleckiego por. S. Bieniaszkiewicz zawiesił swoją pracę jako oficer Związku Strzeleckiego na tym szczeblu, jak również zrzekł się pełnienia w zastępstwie funkcji komendanta Powiatu Związku Strzeleckiego, na komendanta Powiatu Związku Strzeleckiego Chełm został wyznaczony **oficer rezerwy Jan Pleśnierowicz,** który rozpocznie pełnić obowiązki z dniem **15 września 1933 r.** ***„KN" 1933 r. Nr 17, s.5.***

Walne Zebranie Oddziału ZS w Chełmie

27 sierpnia1933 r. odbyło się **walne zebranie Oddziału Związku Strzeleckiego w Chełmie** według następującego porządku dziennego: zagajenie i odczytanie protokołu z ostatniego zebrania; powołanie przewodniczącego; wybór nowego zarządu; program i organizacja pracy w Oddziale (powiększenie jego, sprawa zaopatrzenia świetlicy w gazety i pisma); sprawy finansowe; zorganizowanie kursu gospodarczego dla **strzelczyń. Zebranie** zagaił prezes Oddziału Stefan Jarzębski. Na przewodniczącego powołano Jakubowicza, na asesora Drzyssową, a na sekretarza Stanisława Kuleszę.

W skład nowo powołanego zarządu weszli: prezes Hipolit Ulejczyk; wiceprezes Królikowski; sekretarz Władysław Grzebuła; skarbnik Oskiera Stanisław; referent oświatowy kpt. Wenderlich; referentka oddziału żeńskiego Bobowska; referent sportowy Bolesław Kruczek; członkowie zarządu : Melichowa, Bondarczuk, Kupfer i Pelter.

Sprawy finansowe referował Hipolit Ulejczyk – podkreślił konieczność wpłacania składek, bez których istnienie świetlicy jest niemożliwe.

W wolnych wnioskach zabrał głos Budzyński poruszył sprawę **boiska.** W sprawie tej przemawiał też Belter. Królikowski zaproponował **Oddziałowi k**orzystanie z **boiska Dyrekcji Kolejowej. Następnie** Hipolit Ulejczyk omawiał sprawę przekazania nowemu zarządowi majątku **Oddziału,** w jakim celu ma być zwołane zebranie zarządu. **Poza** tym Budzyński omawiał sprawę komendanta Oddziału Próchniaka, który na zebranie nie uczęszczał i z obowiązków swych nie wywiązywał się. Mówca podał wniosek o wyznaczenie **komendanta, który zająłby się wyszkoleniem.**

Dalej kpt. Wenderlich podniósł sprawę **oddziału strzeleckiego**, powstałego z **chełmskich rezerwistów,** wnosząc o połączeniu tego **oddziału z oddziałem macierzystym** w celu wspólnej pracy.

W końcu Wróblewski poruszył sprawę **sekcji dramatycznej przy Oddziale** ***(zasilenie kasy, przystąpienie do wystawienia kilku sztuk dramatycznych itd.),*** zaś Drzyssowa zwróciła uwagę na spóźnienie zawiadomień o walnym zebraniu, wskutek czego ani referenci ani członkowie nie mieli możności zdać sprawozdanie z poprzedniej swej działalności.

„KN" 1933 r. Nr 17, s.6.

Strzelec w Majdanie Starym gmina Rejowiec

Oddział Strzelecki w Majdanie Starym powstał z członkiń i członków chóru ludowego i liczy **18 członków i 12 członkiń. Zarząd stanowią: prezes – T. Oleksiejuk, skarbnik – M. Kloc, sekretarz i referent wychowania obywatelskiego – W. Kasperski. Członkowie Komisji Rewizyjnej: W. Jędruszczakówna i A. Oleksiejuk. Świetlicę** zorganizowano w sali szkolnej.

W pierwszym roku pracy 14 lipiec 1932 r. – 1 wrzesień 1933 r. urządzono: opłatek strzelecki z okazji świąt Bożego Narodzenia i dwie majówki wraz z loteriami fantowymi, oraz wystawiono jedną farsę. Z dochodu zakupiono gry do świetlicy, zaprenumerowano pisma i założono bibliotekę. Przy Oddziale istnieje sekcja śpiewacza, która urządza obchody rocznic i świąt narodowych. Dalsze prace idą normalnie. Odczuwa się tylko brak fachowego **instruktora przysposobienia wojskowego** i dzielnego mającego mir wśród **strzelców** komendanta. ***„KN" 1933 r. Nr 23, s.4.***

Jesienne zawody strzeleckie

W dniach 12–16 listopada 1933 r. odbędą się w Chełmie na strzelnicy małokalibrowej – Jesienne Zawody Strzeleckie – indywidualne i zespołowe o strzelecką i przechodnią nagrodę mistrzowską.

Poświęcenie świetlicy w Mołodutynie, listopad 1933 r.

W Mołodutynie gmina Żmudź dokonano uroczystego poświęcenia nowo wzniesionej **świetlicy Związku Strzeleckiego i sztandaru szkolnego.** Pomimo deszczu na uroczystość przybyła ludność z najodleglejszych wiosek gminy i gmin sąsiednich oraz goście z Chełma i Lublina.

Uroczystość rozpoczęto mszą polową, kazaniem i przemówieniem wójta. Poświecenia dokonał ks. proboszcz z Kumowa. Przemówienie o znaczeniu **Związku Strzeleckiego** wygłosił nauczyciel Al. Wójcicki zastępca starosty, ujęty życzliwością ludności, podziękował wszystkim w gorących słowach za pracę dla wspólnego dobra, w szczególności zaś kierownikowi szkoły M. Eljaszczukowi (duch i sprężyna całej uroczystości). Na zakończenie odbył się wspólny obiad, podczas którego wygłoszono kilka mów, pełnych uznania dla pracy kierownika Eljaszczuka.

W uroczystości, prócz przedstawicieli władz powiatowych i gości z Lublina, brało udział miejscowe nauczycielstwo, przedstawiciele władz gminnych, **90 strzelców** gminy Żmudź, oddział Ochotniczej Straży Pożarnej i organizacje Kół Młodzieży Wiejskiej. ***B. Ł.*** ***„KN" 1933 r. Nr 27, s.6.***

O Instruktorów Przysposobienia Wojskowego

Praca strzelecka, jednocząca chodząca luzem młodzież, zatacza coraz szersze kręgi. Uświadamianie ideowe i obywatelskie dociera do każdej wsi. ***Wieczory świetlicowe, wspólne majówki, zabawy, gry towarzyskie skupiają strzelców w długie wieczory zimowe.*** Brak nam jednak w wielu wypadkach **instruktorów przysposobienia wojskowego,** którzy nie docierają na wieś, a ta

ich nie posiada. **Wychowaniem obywatelskim** pokieruje miejscowy nauczyciel, majówkę zorganizują sami strzelcy, a w szczęśliwym wypadku kupią za zarobione czy uciułane grosze kulka książek do biblioteki lub zaprenumerują pisma ale wyszkoleniem wojskowym może się zająć tylko fachowy instruktor.

O znaczeniu PW każdy z nas wie. Wobec militaryzacji naszych sąsiadów i ich wrogich względem nas dążeń – nie tylko **strzelec**, ale każdy obywatel winien być żołnierzem. A z drugiej strony prace wyszkoleniowe **PW** mają swój niezaprzeczalny wpływ wychowawczy na młodzież. **To też** tą drogą zwracamy się do władz miarodajnych o stałych **instruktorów przysposobienia wojskowego dla oddziałów strzeleckich na prowincji.**

15-rocznica odzyskania niepodległości

Z okazji 15-rocznicy odzyskania niepodległości urządził **Chełmski Oddział Związku Strzeleckiego w niedzielę 12 listopada 1933 r.,** piękną uroczystość w sali szkoły powszechnej im. Staszica. Salę wypełnili **strzelcy** z **oddziałów żeńskiego i męskiego,** ich rodziny oraz dość liczna gromada **przyjaciół idei strzeleckiej.** Dobrze dobrany i ładnie wykonany program pozwolił zebranym przeżyć raz jeszcze górne chwile z przed 15-lat. Twarde postanowienie, że nie tylko nie damy ani piędzi tak ciężkimi ofiarami zdobytej ziemi, ale że tak budować będziemy w szarym codziennym trudzie potęgę Rzeczypospolitej, wzbudziło się nawet w tych, którzy wśród trosk codziennego życia nie zawsze pamiętają, że dobro Państwa musi stać ponad wszystkimi.

Uroczystość, zorganizowana siłami **chełmskiego oddziału strzeleckiego,** dowiodła, że **strzelcy** przygotowują się nie tylko do służby obronnej Państwa, ale równocześnie pogłębiają swoje nastawienie ideowe, stają się coraz bardziej świadomymi obywatelami, opierając swą pracę na wzajemnym zaufaniu i współdziałaniu.

Wspólna zabawa towarzyska, jaka się następnie odbywa, przyczyniła się jeszcze bardziej do zacieśnienia węzłów przyjaźni między bracią **strzelecką** a tymi, którzy uroczystość zaszczycili swoją obecnością.

Wyróżnienia w pracy Przysposobienia Wojskowego

Rozkazem Ministra Spraw Wojskowych – Państwowy Urząd WF i PW – Nr 11: zostały nadane złote honorowe odznaki komendanckie za zasługi, położone na polu pracy PW i WF: płk Stanisławowi Dąbkowi, kpt. Janowi Cywickiemu, por. Stanisławowi Bieniaszkiewiczowi, sierż. Janowi Nowickiemu i plut. Aleksandrowi Puchalskiemu. ***„KN" 1933 r. Nr 28, s.4.**

Na bibliotekę Oddziału Związku Strzeleckiego

W dniu 18 listopada 1933 r. odbędzie się w salach Polskiego Klubu Społecznego ***czarna kawa-bridge***, urządzona staraniem **Zarządu Towarzystwa Przyjaciół Związku Strzeleckiego, Zarządu Powiatowego Związku Strzeleckiego** i **Zarządu Miejscowego Oddziału Związku Strzeleckiego.**

Akcję w organizacji zabawy wzięły w swoje ręce panie co daje gwarancję pełnego powodzenia. Dekoracja sali pod kierunkiem majorowej Dżystkowej i

kapitanowej Wunderlichowej dokonana zostanie przez siły z pośród **członków Oddziału Strzeleckiego. Dochód** z zabawy *(ostatniej przed adwentem)* przeznaczony całkowicie na skompletowanie **biblioteki i urządzenie świetlicy Miejscowego Oddziału Związku Strzeleckiego. Trzy pierwsze panie,** które zjawią się na zabawę, otrzymają za punktualność cenne upominki.

„KN" 1933 r. Nr 28, s.5.

W rocznicę powstania

Związek Strzelecki w Chełmie urządza, w celu uczczenia rocznicy **Listopadowej,** wieczór dramatyczny na którym zostanie odegrana sztuka ***„W górę serca"***. Przedstawienie odbędzie się w sali Resursy w **niedzielę 10 grudnia 1933 r.** o godz. 18. **W każdą niedzielę Koło Sympatyków Związku Strzeleckiego w Chełmie** urządza w salach restauracji ***„Niespodzianka"*** (pani Lassotowej) Towarzyski, DANCIN-BRIDGE. Wstęp z podwieczorkiem 1 zł.

Wystawa zabawek choinkowych

Z inicjatywy Związku Strzeleckiego Koła Chełmskiego, powstał projekt urządzenia „Wystawy zabawek choinkowych". ****„KN" 1933 r. Nr 30, s.4.***

Najlepsi strzelcy powiatu chełmskiego: 1933 r.

Wyniki najlepszych strzelców powiatu chełmskiego w indywidualnym strzelaniu z broni sportowej na 50 m **(10 strzałów, postawa leżąca, odległość 50 m, tarcza 50 – 10).**

W konkurencji męskiej:

- Mistrz powiatu chełmskiego w grupie męskiej – Czesław Sknurzyl z KPW uzyskał 96 pkt. na 100 możliwych;

- Vice mistrz powiatu chełmskiego w grupie męskiej – Zygmunt Czwórnóg z PW Gimnazjum uzyskał 95 pkt. na 100 możliwych;

- Mistrz Garnizonu Chełm – ppor. Jan Kolenda z 7 pp. Leg. uzyskał 98 pkt. na 100 możliwych;

- Vice mistrz Garnizonu Chełm – sierż. Karol Barbachen z 7 pp. Leg. uzyskał 98 pkt. na 100 możliwych.

W konkurencji żeńskiej:

- Mistrz powiatu chełmskiego w grupie żeńskiej – Maria Babiarz z RW uzyskała 97 pkt. na 100 możliwych;

- Vice mistrz powiatu chełmskiego w grupie żeńskiej – Pstrokońska Maria z RW uzyskała 96 pkt. na 100 możliwych. ****„KN" 1933 r. Nr 31, s.4.***

Wieczór Listopadowy

10 grudnia 1933 r. odbył się w sali Resursy ***„Wieczór Listopadowy"***, urządzony staraniem **Oddziału Związku Strzeleckiego w Chełmie.**

Słowo wstępne wygłosił nauczyciel Kazimierz Sztukdrajer, zestawił czasy powstania listopadowego z duchem i wyczynem Marszałka J. Piłsudskiego, przy czym podkreślił znaczenie jakie przyniosło powstanie a wyczyn Marszałka.

Wspaniała orkiestra Seminarium Męskiego pod batutą A. Wilczyńskiego odegrała kilka utworów muzycznych.

Członkowie Oddziału Związku Strzeleckiego odegrali dramatyczną sztukę w 2 aktach F. Dominika pt. „W górę serca" pod reżyserią Prusa Piotra (nauczyciela szkoły im. Staszica). Obsada następująca: Wleklik Andrzej, Regina Surmacz, Tadeusz Mazurek, Kazimierz Bondarczuk, Zygmunt Janke, Bronisław Bałabuch, Jan Kozak, Wacław Mazurek, Leokadia Być, Tadeusz Kańczukowski Roman Prus, Witold Lentz i Wacław Lewkowicz. ***„KN" 1933 r. Nr 33, s.5.***

Towarzystwo Przyjaciół Związku Strzeleckiego

Minął rok jak, zostało zorganizowane na terenie miasta Chełma i powiatu – **Chełmskie Towarzystwo Przyjaciół Związku Strzeleckiego.** Konieczność życiowa dyktowała społeczeństwu przyjście z pomocą tak ważnym placówkom pracy społeczno-państwowej, jakimi są **Oddziały Związku Strzeleckiego,** rozsiane na terenie **powiatu chełmskiego.** Trudności, na jakie praca **strzelecka** dotychczas napotykała z powodu braku własnych świetlic, sprzętu sportowego, sprzętu strzeleckiego, bibliotek i czasopism, jak również przeszkolonych przewodników z pośród zespołów strzeleckich – sprawiły, że poziom tej pracy pozostawiał wiele do życzenia. Trudności te starało się **Towarzystwo Przyjaciół Związku Strzeleckiego,** usunąć przez wydatną pomoc, tak moralną, jak i materialną. Skupiło w swoich szeregach około **1.000 ludzi** z pośród wszystkich warstw społecznych, reprezentujących pracowników państwowych, samorządowych, mieszczan, rzemieślników i włościan, którzy swą wiarą i przykładem zachęcają młodzież **strzelecką** do wytężonej pracy społeczno – państwowej. W odniesieniu do pomocy materialnej, zbieranej drogą składek, **Towarzystwo** osiągnęło w ciągu **1933 r.** duży wynik, gdyż wpłynęła na rzecz **Towarzystwa kwota 4.719 zł. 42 gr.**

Ogółem wpłynęły następujące kwoty:

- za nalepki z podobizną Marszałka Józefa Piłsudskiego w dniu 19 III 1933 r. ……..186.02 zł.
- od Sekcji Dramatycznej przy Klubie Społecznym w Chełmie……..151.58 zł.
- ze składek członkowskich za czas 1 II 1933 r. do 27 XII 1933 r. ……...4.381,82 zł.

…….

Razem:4.719,42 zł.

Z powyższego wydatkowano 4.563 zł. 42 gr.:

- na propagandę Towarzystwa…….. 100 zł.
- na założenie kancelarii i materiały, sporządzenie list składek, legitymacje, porto oraz sporadyczne wynagrodzenie dla pracownika……...256 zł.
- subsydium dla oddziałów strzeleckich, na świetlice oraz na wydatki w związku z obchodami rocznic państwowych, przyjazd Prezydenta, na uzupełnienie umundurowania, zakup czapek, pasów, patek oraz sprzętu strzeleckiego i amunicji……2.439,50 zł.

- subwencje na cele oświatowe, jak: uzupełnienie bibliotek strzeleckich, zakupienie nowych bibliotek wędrownych, organizacja kursu dla przodowników oraz subwencja dla strzelców i strzelczyń, wysyłanych na kursy strzeleckie……1.662, 92 zł.
- subwencja na sprzęt sportowy…….105 zł.

……..

Razem wydatki: 4.568,42 zł.

Saldo na dzień 27 XII 1933 r. 156,00 zł.

Tak wygląda dorobek

Towarzystwa Przyjaciół Związku Strzeleckiego za 1933 r.

Niech mi wolno będzie w imieniu **Zarządu Towarzystwa Przyjaciół Związku Strzeleckiego,** złożyć tą drogą wszystkim członkom **Towarzystwa** za naprawdę ofiarną pracę dla szczytnych ideałów **Związku Strzeleckiego,** serdeczne podziękowanie. Równocześnie apeluję do ich serc, by w wyścigu pracy **strzeleckiej** i ofiarności na cele **Związku Strzeleckiego** nie ustawali, przeciwnie, raz wzięte tempo utrzymywali i wzmacniali. Oby przyszły rok podwoił szeregi **Towarzystwa** i fundusze, abyśmy mogli wiele wydatniej niż w roku bieżącym przyjść z pomocą drogim sercom naszym **strzelcom,** którzy stoją na straży naszych granic i honoru naszego Państwa. ***„KN" 1933 r. Nr 34, s.5.***

Za Zarząd T-wa Przyjaciół ZS Prezes Antoni Pikulski

Bal Związku Strzeleckiego

W sobotę 3 lutego 1934 r. odbędzie się w ***salonach Polskiego Klubu Społecznego bal* Związku Strzeleckiego.** Protektorat na balem objęli pani płk Kreissowa, starosta E. Woronowicz. Do komitetu honorowego balu należą panie Woronowiczowa, Pinkiewiczowa, Biegańska, Illukiewiczowa, Zajączkowska, Dubińska, Dziedzicka, Dąbrowska, Pikulska, Szumańska, Zielińska, Dąbkowa, płk Kreiss, komendant Gordziałkowski, prokurator Prokopowicz, dr płk Biegański, prof. Kińczyk, starosta Illukiewicz, naczelnik Dziedzicki, mecenas Zieliński, dr Kulesza, komendant Pawłowski, dr Furhman, dyrektor Dąbrowski i Jan Budny. Do komitetu wykonawczego należy 47 osób. ***„KN" 1934 r. Nr 3, s.3.***

Opłatek Strzelecki w Chełmie i w powiecie

Chełm – W dniu 5 stycznia 1934 r. odbyła się w Chełmie uroczystość wspólnego opłatka strzeleckiego. Gości podejmowano w świetlicy Związku Strzeleckiego. Przedstawicieli władz, gości i strzelców powitał prezes miejscowego Oddziału ZS H. Ulejczyk, dziękował za przybycie i za ciężką pracę dla Państwa i ZS. Po skromnej kolacji nastąpiły tańce, trwały do rana.

Rejowiec – 6 stycznia 1934 r. uroczystość opłatkowa Związku Strzeleckiego w Rejowcu, w pięknie udekorowanych salach szkoły. Oddział z prezesem Stanisławem Siedleckim podejmował gości zamiejscowych i miejscowych – przybyła cała świta władz ZS. Po przemówieniach o godz. 21 rozpoczął się bal *(dużo gości z okolicy i z Chełma z 2 pac i 7 pp. Leg.).* Orkiestra

7 pp. Leg. Na zabawę przybyli ziemianie, urzędnicy z cukrowni, cementowni, stacji kolejowej, włościanie, robotnicy i miejscowa inteligencja. Dochód z zabawy (około 250 zł.) będzie na wykończenie strzelnicy i uzupełnienie biblioteki świetlicowej.

Dorohusk – Opłatek w Dorohusku odbył się **7 stycznia 1934 r.** pod protektoratem dr Rogulskiego przeszedł wszystkie oczekiwania. Duża sala ledwie pomieściła zgromadzonych. Poza całą świtą władz miejscowych ZS na uroczystość przybył Referent Wychowania Obywatelskiego Komendy Okręgowej ZS z Lublina p. Saciłowski. Uroczystości o godz. 16 przyjął ks. kap. L. Szyszko, przy stole zapoczątkowały kolędy i piosenki, po czym zabawa.

Strupin Mały – Również 7 stycznia 1934 r. odbył się opłatek strzelecki w Oddziale ZS w Strupinie Małym. Obecni byli ksiądz proboszcz J. Jakubiak i komendant powiatowy J. Pleśniarowicz. Po przemówieniach, tańce przeciągnęły się do późna w nocy – w miejscowej świetlicy.

Wolawce – Opłatek w Wolawcach odbył się też **7 stycznia 1934 r.** w obecności księdza proboszcza Adamskiego, wójta gminy Żmudź, kierownika szkoły i komendanta powiatowego. Po uroczystym opłatku i przemówieniach rozpoczęto tańce z przyśpiewkami ludowymi, których inicjatorem był Tomasz Brus. ***„KN" 1934 r. Nr 4, s.2.***

Niedzielny Uniwersytet Powszechny

Z inicjatywy Zarządu Polskiego Klubu Społecznego, Zarządu Powiatowego Związku Strzeleckiego oraz Zarządu Miejscowego Oddziału Związku Strzeleckiego, odbyło się w dniu **29 stycznia 1934 r.** w Inspektoracie Szkolnym zebranie w sprawie zorganizowania **Niedzielnego Uniwersytetu Powszechnego w Chełmie.** Po przedyskutowaniu formy organizacyjnej, programu i doboru prelegentów, postanowiono w **niedzielę 18 lutego 1934 r.** o godz. 12 rozpocząć w Niedzielę Uniwersytetu Powszechnego pracę. Prelekcje wraz z dyskusja odbywać się będą w sali Polskiego Klubu Społecznego.

Tematem pierwszego zebrania będzie porównanie konstytucji marcowej z konstytucją nową – referat wygłosi mgr Hipolit Ulejczyk. **Cykl** dalszych zagadnień, w następnych numerach. ***„KN" 1934 r. Nr 5, s.4.***

Echa obchodów ku czci Marszałka Piłsudskiego

HALICZANY – 18 marca 1934 r. w Haliczanach odbył się capstrzyk z udziałem dzieci szkolnych, **Oddziału Związku Strzeleckiego** i miejscowej ludności. **Przed szkołą** przemówienia okolicznościowe, wygłosili Strzelec Jańczuk Michał i Prezes Oddziału wójt gminy Żmudź Pielech. **Następnie** odbyło się przedstawienie strzeleckie pt: ***„Pod Belwederem" i „Imieniny Komendanta w polu"***. Ludność obecna na przedstawieniu dając wyraz hołdu dla Pana Marszałka złożyła 5 zł. 60 gr. na „Challenge". **19 marca 1934 r.** przed południem odbył się poranek dla dzieci szkolnych, a wieczorem uroczysta akademia dla dorosłych. **Też 19 marca 1934 r. Oddział Związku Strzeleckiego w Haliczanach podjął 10 km marsz do Chełma.**

KAMIEŃ – 18 marca 1934 r. Oddział Związku Strzeleckiego w Kamieniu urządził akademię. Program składał się z przemówienia okolicznościowego, sztuki teatralnej pt: ***„Więzień Magdeburga”*** i śpiewu (szczególnie pieśni Wojenki i Rozmarynu). Salę ***„ludówki„*** zapełniła szczelnie ludność wsi Kamień, kolonii Kamienia kolonii Rudolfina i Ignatowa. **19 marca 1934 r. Strzelcy z Kamienia** wzięli udział w zawodach marszowych i defiladzie w Chełmie, a na miejscu odbyła się uroczystość szkolna. Trzeba podkreślić jak dużą rolę wychowawczą spełnia **Strzelec** w życiu wsi. Wiele też pracy nad wychowaniem i w uświadomieniem ludności włożył kierownik szkoły Joachimczak.

PAWŁÓW – 18 marca 1934 r. przed świetlicą na dziedzińcu szkolnym zebrały się organizacje ze swoimi Zarządami oraz młodzieżą szkolną. Po wysłuchaniu mszy św. powrócono na plac zbiórki – tu przemawiali: kierownik szkoły Kochmański Adam, wójt gminy Pawłów Zborowski Jan, strzelec Przychodzki Adam. Wieczorem w udekorowanej remizie strażackiej Spółdzielnia uczniowska zorganizowała uroczystą akademię – wstęp po 5 gr. na bibliotekę szkolną.

SIEDLISZCZE – 18 marca 1934 r. odbył się w osadzie **Siedliszcze** capstrzyk z udziałem **Oddziału Strzeleckiego w Siedliszczu** pod dowództwem Józefa Makacia, Ochotniczej Straży Pożarnej pod dowództwem Władysława Wojtasia, Zarządu gminy oraz dziatwy 7 klasy szkoły powszechnej, prowadzonej przez kierownika Kazimierza Strąkowskiego – przygrywała orkiestra Józefa Hotlosia. **19 marca 1934 r.** po mszy na rynku w osadzie przemawiali Stanisław Mazur wójt gminy i nauczyciel Józef Makać – po tym odbył się pochód. ****„KN” 1934 r. Nr13, s.3.***

Oddziału ZS w Marysinie gmina Rejowiec – marzec 1934 r.

Dotychczas w Marysinie jedna i ta sama młodzież należała jednocześnie do przeciwnych sobie ideowo organizacji: Koła Polskiej Macierzy Szkolnej, Stowarzyszenia Młodzieży Polskiej i **Związku Strzeleckiego.** Pracę nad ukształtowaniem kręgosłupa ideowego podjęli: Czechak kierownik szkoły wraz z **komendantem Oddziału,** kilku dzielnymi **Strzelcami** i pracownikami Zarządu Państwowego Tartaku Zawadówek.

Z chwilą gdy wszyscy połączyli się w jedną zharmonizowaną rodzinę **strzelecką** przystąpił **Oddział** do konkretnej pracy oświatowej i gospodarczej. Rozwinięto obok działu **wojskowo-sportowego** pracę samokształceniową w dziale Polski Współczesnej i pracę świetlicową. Młodzież żywo dyskutuje i roztrząsa problemy interesujące.

Bardzo piękną myśl podjął **Oddział** w ***dziale samopomocy gospodarczej, tworząc organizacyjną wytwornię zabawek i przyrządów do gier świetlicowych.*** Zakupiono przy pomocy **Towarzystwa Przyjaciół Związku Strzeleckiego w Chełmie** ***warsztaty stolarskie oraz materiał drzewny i przystąpiono do pracy.***

Jeśli zapał nie ostygnie, to może to być zaczątkiem **przemysłu regionalnego,** który da ***zajęcie bezrolnej i małorolnej ludności.*** Warunki są –

tartak ze składem drzewa na miejscu, a co najważniejsze – młodzi zorganizowani wytwórcy – **Strzelcy. Praca** ta może być uważana jako przykład do naśladowania w innych kierunkach. ***„KN" 1934 r. Nr13, s.5.***

Poświęcenie świetlicy strzeleckiej w Pobołowicach

W niedzielę 22 kwietnia 1934 r. odbyła się w Pobołowicach uroczystość poświęcenia Świetlicy Strzeleckiej na którą z Chełma przybyli: Hipolit Ulejczyk w zastępstwie Starosty Woronowicza, Komendant Okręgowy ZS mjr Jabłoński, Referent Wychowania Obywatelskiego Komendant Okręgowy ZS Saciłowski, Prezes Towarzystwa Przyjaciół ZS, Inspektor Szkolny Antoni Pikulski, Komendant Powiatowy ZS Jan Pieśniarowicz oraz z ramienia wojskowości Komendant Obwodu PW kpt. Edward Wunderlich, Komendant Powiatowy PW por. Stefan Kozdrój i dotychczasowy Komendant Powiatowy PW por. Stanisław Bieniaszkiewicz, którego brać strzelcza pobołowicka niezwykle serdecznie pożegnała przy raporcie. Z ramienia redakcji „Kroniki Nadbużańskiej" był obecny na uroczystościach naczelny redaktor pisma Cyprian Odorkiewicz. **Po raportach** odbyło się poświęcenie świetlicy. Na uroczystości licznie przybyło okoliczne ziemiaństwo z mjr rezerwy Dziewickim na czele ***(oni byli ofiarodawcami drzewa na budowę świetlicy).*** Przybyło też 200 osób z gminy Żmudź – po przemówieniach odbyła się defilada. Na zakończenie uroczystości zaproszono przybyłych, na poczęstunek. ***„KN" 1934 r. Nr18, s.1.***

Mecz koszykówki

26 maja 1934 r. rozegrany został na boisku dyrekcji w Chełmie mecz koszykówki między drużyną ZS Dorohusk a drużyną dyrekcji Chełm. Mecz był zacięty do przerwy 10:10, ostatecznie wygrała drużyna z Chełma 20:19 – sędziował słabo Kopczyk. ***„KN" 1934 r. Nr22, s.2.***

Festyn Strzelecki w lesie i ogrodzie.

20 maja 1934 r. odbyła się w **Ogrodzie Miejskim** podniosła uroczystość poświęcenia **Świetlicy Oddziału Żeńskiego Związku Strzeleckiego w Chełmie.** Z prawdziwą radością należy podkreślić wielkie zainteresowanie się pracą i życiem **Związku Strzeleckiego** wyrażające się dużą frekwencją sfer miarodajnych, publiczności, przyjaciół i sympatyków **Związku Strzeleckiego.**

Nie należy też wątpić, że urządzony staraniem **Oddziału Związku Strzeleckiego – Wielki Festyn – 10 czerwca 1934 r. w lesie Kumowa Dolina** ***koło prochowni wojskowej*** spotka się również z należytym uznaniem i zyska poparcie szerokich mas publiczności. **** „KN"1934 r. Nr22, s.3.***

Zabawa Strzelecka

Oddział Strzelecki Grodzki im. Płk Lisa Kuli w Chełmie zorganizował **1 lipca 1934 r. zabawę-majówkę** w lesie Borek k\ Chełma. Dzięki inicjatywy-pomocy Komendanta Oddziału Leśkiewicza i członków zarządu Głowackiego, Oskiery, Prusa, Zielińskiego i Smugi. Tańczono na murawie do późnego wieczora, a tańce prowadził Bornus z Rozdżałowa. ****„KN" 1934r. Nr 29\30, s.5.***

Z życia Związku Strzeleckiego I

Akcja zbiórek na powodzian w Związku Strzeleckim trwa w dalszym ciągu. Oto sekcja teatralna **Oddziału Związku Strzeleckiego Pawłów** odegrała dwie sztuki „O ziemia" i „Zagłoba swatem". Dochód 35 zł. przeznaczono na powodzian i 2 zł. na szatnię teatralną w Chełmie. **Poza** akcją humanitarną sekcja prowadzi akcje kulturalno-oświatową za co zasługuje na uznanie.

II

10 i 11 września 1934 r. odbyły się w Lublinie Okręgowe Zawody Lekkoatletyczne i gier sportowych Związku Strzeleckiego w konkurencjach mężczyzn i kobiet. Zawodnicy Związku Strzeleckiego Chełm zdobyli: I-miejsce w pchnięciu kulą zdobył Eugeniusz Wiącek z Wojsławic wynikiem 10.64m.; II-miejsce w koszykówce zdobyła drużyna z Dorohuska. W konkurencji kobiet: Chełm zajął I-miejsce w sztafecie 4x100m w składzie: Malczewska, Matuszewska, Bratkowska i jedna zawodniczka z Włodzimierza. ***„KN" 1934r. Nr 38, s.3.***

Z życia Związku Strzeleckiego w Chełmie

Staraniem Oddziału Żeńskiego Związku Strzeleckiego w Chełmie dnia 21 października 1934 r. (niedziela) o godz. 20 w Sali Polskiego Klubu Społecznego *Resursa* – odbędzie się przedstawienie **Sekcji Dramatycznej Związku Strzeleckiego** – odegrana zostanie bardzo wesoła komedia ***„Mąż naszej panienki".* Udział biorą: *Wunderlichowa, Świerkowska, Kubicka, Kłopotowska, Marian Ukleja, Józef Pieracki, W. Wróblewski, W. Ukleja i A. Łukasiński.* Dochód** przeznacza się na cele **kulturalno-oświatowe Oddziału Żeńskiego Związku Strzeleckiego w Chełmie. Popularne** ceny od 1.50 do 80 gr. (siedzące) a wejściówki 50 gr. winny zachęcić sympatyków tego miłego a tak dobranego zespołu do poparcia tej imprezy. ***„KN" 1934r. Nr 41, s.4.***

Święto Strzeleckie w Dorohusku

14 października 1934 r. odbyło się w **Dorohusku** uroczyste ***Święto Strzeleckie.*** Uroczystość zaszczycili obecnością: prezes Zarządu Powiatowego Związku Strzeleckiego Pikulski, wiceprezes Zarządu Powiatowego ZS Wojnar, Powiatowy Komendant Związku Strzeleckiego Cimek, Komendant Obwodowy PW kpt. Wunderlich, Komendant Powiatowy PW por. Kozdrój, Powiatowy prezes pracy Kobiet Związku Strzeleckiego (żona kpt.) Wunderlicha. **Wzorowo** stawili się strzelcy z Dorohuska, Ostrowa, Michałówki, Kamienia, Świerż, Żalina oraz oddział żeński z Dorohuska, który choć świeżo założony już czynnie swą żywotność podkreśla. **Najważniejszym** punktem uroczystości było poświęcenie nowego kortu tenisowego, powstałego wspólnym wysiłkiem członków i sympatyków Związku Strzeleckiego w Dorohusku. **Czas** przed nabożeństwem i po poświęceniu kortu tenisowego wypełniło ostre strzelanie nad Bugiem z broni małokalibrowej na strzelnicy. Nadto próby na POS oraz zawody o mistrzostwo Dorohuska z broni małokalibrowej. **Uroczystości** dnia zakończono okolicznościowym przedstawieniem *„Przysposobienie Wojskowe"*

w wykonaniu strzelczyń i strzelców oraz ochocza zabawa, która się przeciągnęła aż do rana. ***„KN" 1934r. Nr 44, s.3.***

Otwarcie strzelnicy ZS w Cycowie

W październiku 1934 r. w Cycowie odbyło się uroczyste otwarcie i poświęcenie **strzelnicy Związku Strzeleckiego** imienia generała Bronisława Pierackiego, która powstała z inicjatywy **Gminnego Zarządu Związku Strzeleckiego,** w skład którego wchodzą: Korbal Roman, Końcowy Antoni, Planowski Wojciech, Pągowski Bronisław, Jarmuliński Aleksander z prezesem Zabrzyckim Wiktorem na czele oraz Komendant Gminnego Oddziału Związku Strzeleckiego Smętkowski Aleksander, Kompanijny Związku Strzeleckiego, a wykończona w całości zespołową i honorową pracą Strzelców Gminnego Oddziału z Pododdziałami Bogdanki, Borysik, Cyców, Grabniak, Nadrybie i Stręczyn Stary. W pracach też się wyróżnił Aleksander Abramczuk sierżant ZS. Do realizacji powziętej pracy przyczyniła się ofiarność właścicieli majątku Świerszczów – obywatelki Bieńkowskiej Lucyny właścicielki majątku Kulik, obywatelki Załuskiej Heleny, porucznika rezerwy Jarmulińskiego Aleksandra, Kołodziejczyka Stanisława oraz Zarządu Gminy.

Na uroczystości byli obecni najważniejsi z władz Powiatowego Sztabu Związku Strzeleckiego oraz PW i Garnizonu, a aktu otwarcia strzelnicy dokonał Dowódca 7 pp. Leg. płk Stanisław Dąbek. Wieczorem odegrana została sztuka teatralna, przez miejscowy zespół.

Uroczysty ten dzień zakończyła ludowa zabawa taneczna, która odbyła się w pięknie udekorowanej świetlicy miejscowego oddziału ZS. *Referent W. Ob. Jozef Kwieciński kompanijny ZS.* ***„KN" 1934r. Nr 44, s.2.***

Z życia strzeleckiego

17 listopada 1934 r. w lokalu Szkoły Powszechnej im. Staszica odbyło się **walne Zebranie Oddziału Związku Strzeleckiego im, Pułkownika Lisa-Kuli w Chełmie.** Na którym byli obecni przedstawiciele władzy państwowej: Starostwa, Magistratu, Oświaty i Garnizonu oraz przedstawiciel **Powiatowego Zarządu Związku Strzeleckiego M. Koszałko oraz Komendant Powiatowy Związku Strzeleckiego Adam Cimek i 44 Członków Związku Strzeleckiego Oddziału Miejskiego. Porządek dzienny: 1) zagajenie i wybór Prezydium, 2) sprawozdanie Zarządu i Komisji Rewizyjnej, 3) dyskusja nad sprawozdaniem i uchwalenie absolutorium, 4) uchwalenie budżetu na rok 1935, 5) wybory Zarządu i Komisji Rewizyjnej, 6) wolne wnioski i uchwały:**

Zebranie zagaił prezes H. Ulejczyk proponując na przewodniczącego Józefa Jakubowicza, na asesorów kpt. E. Wunderlicha i M. Koszałkę, na sekretarza Henryka Bergmana co zostało przez zebranych jednogłośnie przyjęte.

„KN" 1934r. Nr 47, s.1,2.

Dzień 11 listopada w Rejowcu – 1934 r.

Od kilku tygodni wrzała w powszechnej szkole w Rejowcu praca. Wieczorami schodzili się do niej **strzelcy i strzelczynie,** którzy pod kierunkiem

nauczycielstwa przygotowywali się do uczczenia 16-rocznicy odzyskania niepodległości.

W sobotę 10 listopada już rankiem przybywały do **Rejowca Oddziały Strzeleckie z Marysina, Majdanu Stajeńskiego i ze Stajnego.** W ciągu całego dnia **strzelcy** oraz ludność cywilna zdobywali **POS** i OS pod nadzorem por. Kozdroja i kpt. Wunderlicha. Do zawodów poza junakami strzeleckimi stawali też i starsi obywatele. Wieczorem odbył się capstrzyk w którym poza strzelcami udział wzięły Ochotnicze Straże Pożarne cementowni „Firley" i Rejowca, przedstawiciele różnych władz i stowarzyszeń, dzieci szkolne, oraz **Pododdział Żeński Związku Strzeleckiego Marysin i Rejowiec.** Na dziedzińcu szkolnym uformował się pochód, iluminowany pochodniami i lampionami, który przy dźwiękach orkiestry Ochotniczej Straży Pożarnej Cementowni „Firley" obszedł całą osadę, by z powrotem stanąć na dziedzińcu szkolnym. O godz. 18.30 Prezes Oddziału ZS Rejowiec zapalił stos drzewa, w tym czasie trębacz odegrał z drugiego piętra szkoły hejnał strzelecki i wciągnięto na maszt flagę strzelecką i odśpiewano hymn Polski. Po odśpiewaniu hymnu narodowego wszyscy udali się na akademię. Po akademii odbyła się ludowa zabawa taneczna.

W niedzielę 11 listopada odprawiono nabożeństwo. Po mszy uformował się wielki barwy pochód który przy dźwiękach orkiestry dostarczonej przez Jana Sztabę wyruszył na Błonie, tu były przemówienia. Tegoż dnia w obecności całej świty i dowództwa organizacji z Chełma i terenu odbyła się **Uroczystości poświęcenia Strzelnicy Małokalibrowej w Rejowcu –** strzelnica wybudowana został w ciągu 2-lat przy pomocy PW Chełm, Zarządu gminy Rejowiec oraz Pododdziałów ZS Rejowiec – 50 metrowa na trzy stanowiska. Po oddaniu strzałów honorowych na strzelnicy odbyła się defilada. ***„KN" 1934r. Nr 47, s.2.**

Z życia Związku Strzeleckiego w Chełmie

Odpis protokołu Nr 1 posiedzenia Członków Zarządu Grodzkiego Oddziału Związku Strzeleckiego z dnia 23 listopada 1934 r.

Pkt. 2 – Prezes Hipolit Ulejczyk zrezygnował z przyjęcia mandatu prezesa Oddziału na kadencję bieżącą, składając jednocześnie rezygnację na piśmie – Zarząd rezygnację Ulejczyka przyjął i korzystając z prawa kooptacji ukonstytuował się jak poniżej: **prezes Eugeniusz Królikowski, vice Stanisław Oskiera, sekretarz Henryk Bergman, skarbnik Stanisław Kulesza, referent oświatowy Władysław Głowacki, członek zarządu: Władysław Wróblewski, Franciszek Zieliński, Fryderyk Drapak, Kazimierz Sztukdraja, Komendant Oddziału Stanisław Leśkiewicz. Za zgodność:** sekretarz H. Bergman i Prezes Zarządu S. Oskiera. ***„KN" 1934r. Nr 48, s.4.**

VII Powszechne Jesienne Zawody Strzelecko – Łucznicze

Komisja Kwalifikacyjna VII Powszechnych Jesiennych Zawodów Strzelecko – Łuczniczych odbytych w dniu od 4 do 15 listopada 1934 r. organizowanych przez Powiatowy Komitet Wychowania Fizycznego i Przysposobienia Wojskowego i Komendę Związku Strzeleckiego powiatu

Chełm na swym posiedzeniu w dniu 6 grudnia 1934 r. w obecności Starosty Woronowicza pod przewodnictwem inż. Starzyńskiego Czesława ustaliła miejsca i przyznała tytuły mistrzów w strzelaniach indywidualnych i zespołowych:

Strzelanie indywidualne Bz. Kraj. 6.: 1) Sknurzyl Czesław, KPW Chełm, 188 pkt. Mistrz Powiatu Chełm na 1934 r.; 2) Borowicz Mieczysław, KPW Chełm, 188 pkt. Vice-Mistrz Powiatu Chełm na 1934 r.; 3) Wunderlichowa Hanna, ZS Chełm, 183 pkt. Mistrz Powiatu Chełm ZS na 1934 r.; 4) Greniuk Kajetan, ZS Dorohusk, 181 pkt. Vice-Mistrz Powiatu Chełm ZS na 1934 r.; 5) Wawrzycki Zygmunt, KPW Chełm, 181 pkt.; 6) Rzewuski Tadeusz, Pań. Gimnazjum Chełm, 181 pkt.; 7) Lejman Włodzimierz, KPW Chełm, 180 pkt.; 8) Kot Kazimierz, ZS Cyców, 179 pkt.; 9) udzyński Jerzy, ZS Chełm, 177 pkt.; 10) Starzyński Marcin, Pań. Gimnazjum Chełm, 177 pkt.; 11) Frankiewicz Stanisław, KPW Chełm, 176 pkt.; 12) Hoppe Jan, ZS Dorohusk, 174 pkt.; 13) Sałęga Wiktor, ZOR Chełm, 174 pkt.; 14) Krakiewicz Franciszek, Państwowe Gimnazjum Chełm, 173 pkt.; 15) Gądzyński Leon, KPW Chełm, 173 pkt.

Strzelanie zespołowe Bz. Kraj. 6. I Bz. Szk. 12 : 1) ZS Cyców, 1427 pkt., Zespół Mistrzowski Powiatu Chełm na 1934 r. w składzie: Zembrzycki Wiktor, Makara Wacław, Kazimierz Kot, Labryga Czesław, Gargol Kazimierz; 2) KPW Chełm 1387 pkt., zespół Wicemistrzowski Powiatu Chełm na 1934 r. w składzie: Sknurzyl Czesław, Borowicz Mieczysław, Lejman Włodzimierz, Gądzyński Leon, Budzyński Kazimierz; 3) ZS Dorohusk 1374 pkt., w składzie: Greniuk Kajetan, Gołąb Jan, Derkacz Kazimierz, Górecki Wacław, Hoppe Jan; 4) KPW Chełm 1225 pkt.; 5) KPW Chełm 1213 pkt.; 6) Towarzystwo Przyjaciół ZS Chełm, 1179 pkt.; 7) ZS Depułtycze, 1172 pkt.; 8) Państwowe Gimnazjum Chełm, 1157 pkt.; 9) ZS Chełm, 1153 pkt.; 10) KPW Chełm, 1147 pkt.

Strzelania z łuku Ł. I.; 1) Smętkowski Aleksander, ZS Cyców, 104 pkt., Mistrz Łuczników Powiatu Chełm na 1934r.; 2) Kabalanka Wanda, Seminarium Nauczycielskie Żeńskie Chełm, 90 pkt. Wicemistrz Łuczników Powiatu Chełm na 1934 r.; 3) Mączewska Aniela, Seminarium Nauczycielskie Żeńskie Chełm, 72 pkt.

Obesłanie zwodów było dobre. Do strzelań zespołowych zgłoszono **19 zespołów po 8 strzelców, ukończyło strzelanie 17 zespołów,** do strzelań **indywidualnych o Mistrzostwo Powiatu stawało 26 strzelców z terenu całego Powiatu.** Strzelania były prowadzone na **Strzelnicy Miejskiej** i **Strzelnicy Kolejowego Przysposobienia Wojskowego w Chełmie.**

W ciągu tygodnia propagandy strzelectwa w dniach 4 – 11 listopada 1934 r. zdobyło odznak III klasy 414, II klasy 19, I klasy 6 osób. Ogółem startowało o Odznakę Strzelecką ponad 600 osób. Na uwagę zasługuje tu masowy udział w strzelaniach na **Odznakę Strzelecką w Chełmie Hufców Przysposobienia Wojskowego Seminarium Żeńskiego i Męskiego,**

Gimnazjum, Szkoły Rzemieślniczej, Szkoły Handlowej i Kolejowego Przysposobienia Wojskowego. ***„KN" 1934r. Nr 49, s.3.**

W Kaniem gmina Pawłów

Staraniem Pododdziału Związku Strzeleckiego w Kaniem gminy Pawłów, odbyło się 26 grudnia 1934 r. przedstawienie – wodewil w 5 aktach ***„Królowa Przedmieścia".*** Poszczególne role obsadzili miejscowi: Adwokat Złotogórski – Grondkowski, Zygmunt – Aleksander Mielniczuk, Zagórny – malarz Kociuba Hieronim, Benzek – feld-febel Pietrzycki Stefan, Majcherek – pisarz gminny Gilewski Eugeniusz, Mania – Gilewska Irena, Gomułka – Józef Mielniczuk, Helcia Modelka – A. Bykowska, Antek – Bykowski Stefan, Kantek – Śliwczyński Bolesław i inni. Reżyserował Winiarski Franciszek kierownik szkoły powszechnej w Kaniem – duża widownia. ***„KN" 1935r. Nr 3, s.6.**

Kurs przodowników świetlicowych ZS w Chełmie

Staraniem Zarządu Powiatowego Związku Strzeleckiego odbył się w **Chełmie w dniach 2 – 13 stycznia 1935 r., 12 dniowy kurs przodowników świetlicowych.** W kursie wzięło udział 39 uczestników z powiatu chełmskiego, prowadzących pracę świetlicową w Związku Strzeleckim. Kurs otworzył Prezes Zarządu Powiatowego A. Pikulski w obecności Kierownika Zarządu Okręgu Krzywdy-Siennickiego i Komendanta Okręgu J. Pittnera.

Program kursu przodowników świetlicowych objął zagadnienia dotyczące całokształtu prac świetlicowych. Zagadnienie świetlicy ujęto od psychologicznej strony, programowej, organizacyjnej i gospodarczej. Uczestnicy kursu starali się skrystalizować pojęcie świetlicy i jej zadania z uwzględnieniem potrzeb środowiska. Wśród wielu innych zagadnień rozpatrzono takie, jak: o życiu młodzieży dojrzewającej i jej zainteresowaniach, o typach dziewcząt i chłopców co to jest zespół świetlicowy o dążeniach przodowniczych cechach przodownika o umiejętności wyszukania materiału do zajęć świetlicowych i dokształcaniu siebie, o czytelnictwie i konkursach czytania o wychowaniu spółdzielczym w Związku Strzeleckim i wielu innych.

Podkreślić należy, iż uczestnicy wielokrotnie samodzielnie organizowali wieczornice i stale brali czynny udział w pracach kursu.

Życie wewnętrzne zorganizowane było na sposób wojskowy, przez co uczestnicy wiele zyskali na wychowaniu organizacyjnym, gdyż Związek Strzelecki jest organizacją społeczno-wojskową.

Poza programem kursu uczestnicy nie byli pozbawieni rozrywek kulturalnych, gdyż byli w kinie i w teatrze. Nadto zwiedzili muzeum historyczne i przyrodnicze w Gimnazjum im. S. Czarnieckiego, gdzie zobaczyli wiele bardzo ciekawych rzeczy, zwiedzili bibliotekę miejską i odwiedzili Miejscowy Oddział Związku Strzeleckiego. Prelegentami na kursie byli: F. Wojnar, Steliga, Moraczewska, Pittner, Seniłowski, Trędota, Gołąb, Misztok Tymiński.

W czasie kursu słuchacze samodzielnie przygotowywali się do egzaminu kandydackiego, który złożyli dnia 12 stycznia 1935 r., zaś w dniu 13 stycznia

1935 r. złożyli uroczyste przyrzeczenie w obecności Prezesa Pikulskiego, starosty Illukiewicza, płk Dąbka, referenta Seniłowskiego, kierowniczki i Komendanta Cimka. ***„KN" 1935r. Nr 4, s.3.***

Towarzystwo Przyjaciół Związku Strzeleckiego

Istniejące od 2 lat Chełmskie Towarzystwo Przyjaciół Związku Strzeleckiego skupia w swych szeregach ludzi bez różnicy wyznań i narodowości, którym dobro Państwa, jego obrona, a w konsekwencji placówki strzeleckie, których zagadnieniem jest przygotowanie świadomych żołnierzy – obywateli, leży na sercu. Stara się ono rozłożyć opiekę moralną nad młodzieżą strzelecką oraz zapewnić podstawy materialne Związkowi Strzeleckiemu. Że te zadania spełnia **Towarzystwo Przyjaciół Związku Strzeleckiego w Chełmie** świadczy poważny rozwój **Związku Strzeleckiego** na terenie powiatu i pogłębienie pracy **wychowawczej** i **przysposobienia wojskowego** w poszczególnych oddziałach zaś jeżeli chodzi o stronę materialną świadczą niżej przytoczone cyfry.

W związku z zamknięciem **roku kalendarzowego 1934,** na podstawie wyciągu wpływów i rozchodów na rachunku **Chełmskiego Towarzystwa Przyjaciół Związku Strzeleckiego** w Komunalnej Kasie Oszczędności w Chełmie na dzień **27 grudnia 1934 r.** stan dochodów-rozchodów **Towarzystwa Przyjaciół Związku Strzeleckiego za rok 1934** przedstawia się jak niżej:

SALDO na dzień 1 styczeń 1934 r.:		**171.10**
1. Koło Wydziału Kontroli Dochodów Dyrekcji Kolei w Chełmie		**390.10**
2. Koło Starostwa Powiatowego w Chełmie		**388.15**
3. Koło Powiatowe Komendy PP w Chełmie		**256.50**
4. Koło Urząd Skarbowy w Chełmie		**215.20**
5. Koło Ubezpieczalnia Społeczna w Chełmie		**214. 50**
6. Koło Gmina Wiszniewice w Cycowie		**173.92**
7. Gmina Turka – Koło Gminne	**91.50**	
– Płatnik nauczyciel Malec	**64.00**	
– Płatnik nauczyciel Biegalski	**13.50**	**169.00**
8. Gmina Wojsławice – Koło Gminne	**96.25**	
– Płatnik naucz. Kusz	**47.10**	**141.45**
9. Gmina Pawłów – Koło Nauczycielskie	**113.60**	
– Urząd Gminny	**4.00**	**117.60**
10. Koło Sąd Grodzki		**114.50**
11. Koło Gmina Bukowa – Nauczyciel Drewnowski		**113.25**
12. Gmina Świerże – Płatnik nauczyciel Sowa	**49.20**	
– Płatnik naucz. Radzikowski	**42.00**	**91.20**
13. Koło Gminy Żmudź – Płatnik Eljaszczuk		**99.20**
14. Koło Powiatowe Komenda Uzupełnień – Chełm		**89.25**
15. Gmina Staw – płatnik nauczyciel medyńska	**61.50**	
Urząd Gminy Materkowski	**27.50**	**89.00**
16. Koło Państwowa Szkoła Handlowa – Chełm		**87.00**

17. Koło Gmina Olchowiec – płatnik Semeniuk 86.70
18. Koło Gminne Siedliszcze – płatnik Strąkowski 85.70
19. Koło Gminne Krzywiczki – płatnik Skrobotowicz 77.80
20. Koło 7 pp. Leg. – Chełm 76.95
21. Koło Komunalna Kasa Oszczędności – Chełm 63.00
22. Koło Rejowiec – płatnik nauczyciel Turewicz 56.10
23. Koło Szkoła Powszechna Nr 1 w Chełmie 55.45
24. Koło Szkoła Powszechna Nr 6 w Chełmie 53.75
25. Koła Straż więzienna w Chełmie 46.30
26. Koło Dowództwo 2 Grupy Artylerii 39.25
27. Koło Oddział Drogowy KPW – Chełm 36.00
28. Koło 2 Szpital Okręgowy – Chełm 35.60
29. Koło Gmina Rakołupy – płatnik nauczyciel Kozdrój 33.30
30. Koło Pań. Seminarium Nauczycielskie Męskie w Chełmie 32.00
31. Koło Inspektorat Szkolny w Chełmie 27.20
32. Rut Franciszek 27.20
33. Koło Pan. Seminarium Nauczycielskie Żeńskie w Chełmie 19.50
34. Koło Szkoła Powszechna Nr 5 w Chełmie 17.55
35. Koło Huta Chełmianka w Chełmie 10.75
36. Koło Szkoła Powszechna Nr 3 w Chełmie 10.50
37. Koło Szkoła Powszechna Nr 2 w Chełmie 9.00
38. Koło Urząd Poczt i Telegrafów w Chełmie 6.00
39. Koło Cukrownia – Rejowiec Sapieha 6.00
40. Koło Szkoła Powszechna Nr 4 w Chełmie 4.50
41. Koło Komornik Bereza w Chełmie 3.50
42. Wpływy z innych źródeł 380.01

…….
Razem w dniu 10 XII 1934 r. ……..4222.23
do dnia 27 XII 1934 r. wpłynęło…….116.39
…….
Razem…….4338.62

Wydatkowano:
1. Wychowanie Obywatelskie – według preliminarza budżetu pow. Powiatowego Zarządu ZS na rok 1934-35 Dz. III. 517.85
2. Strzelectwo – jak wyżej Dz. IV. 807.61
3. Wychowanie Fizyczne – jak wyżej Dz. V. 176.20
4. Propaganda i Prasa – jak wyżej Dz. VII. 215.29
5. Subwencje Oddziałom ZS w powiecie 167.00
6. Praca Kobiet – Oddział Żeński – jak wyżej Dz. IV. 309.50
7. Utrzymanie biura oraz prace Komendy Powiatowej ZS w terenie – jak wyżej Dz. I. i II. 1684.64
8. Nieprzewidziane wydatki 344.32

……

Razem…….4222.23

Wpływy za rok 1934 …4338.62
Rozchód za rok 1934 …4222.23
……
Saldo na dzień 27 XII…...116.39

Jak z powyższego wynika z drobnych składek szczerych Przyjaciół Związku Strzeleckiego rosną poważne sumy, które pozwalają na należytą rozbudowę tej tak bardzo ważnej organizacji o charakterze wyższej użyteczności publicznej i wybitnym znaczeniu państwowym.

Równocześnie tą drogą Zarząd Chełmskiego Towarzystwa Przyjaciół Związku Strzeleckiego, składa najserdeczniejsze podziękowanie wszystkim członkom organizacji i prosi równocześnie o jednanie nowych, gdyż potrzeby z dnia na dzień rosną, a trzeba im koniecznie sprostać. Z**a Zarząd: Prezes po A. Pikulski, Członek Zarządu: T. Illukiewicz.** ***„KN" 1935r. Nr 4, s.4.***

Bal Strzelecki

Bal na rzecz Związku Strzeleckiego urządzony staraniem Chełmskiego Towarzystwa Przyjaciół Związku Strzeleckiego w dniu **19 stycznia 1935 r.** zgromadził w salonach Klubu Społecznego w Chełmie prawie 200 osób. Dzięki staraniom Komitetu Wykonawczego balu z v-prezesem Zarządu Powiatowego ZS dr Wojnarem na czele oraz Pań: dr Sagatowskiej, kpt. Wunderlichowej, kpt. Winterowej, rejentowej Lakutowiczowej, sędzinie Stypińskiej, sędzinie Niemiryczowej, Pawelcowej, Czaplance, bal był naprawdę doskonale zorganizowany. Piękne toalety Pań, mundury PP oficerów, fraki i smokingi Panów, piękne kotyliony, gustowna dekoracja sceny z dobrą jak zwykle orkiestrą, zaciszny i miły pokoik obok sali balowej, służący do wypoczynku po tańcu, no i tani bufet, wprowadzały serdeczny i wesoły nastrój. Dużo uroku dodawała obecność oficerów Garnizonu chełmskiego, którzy jak zwykle, tam gdzie idzie o szlachetny cel, zawsze świecą naśladowania godnym przykładem.

Nic też dziwnego, że wszyscy goście bawili się doskonale i z żalem opuszczali urocze salony Klubu Społecznego w niedziele rano.

Serca strzeleckie na pewno żywią wielką wdzięczność organizatorom i gościom balu za szczere zainteresowanie się ich sprawami, boć przecież bal strzelecki to nie byle co – toć to i rzetelna propaganda sprawy strzeleckiej i przysporzenie forsy, która jak na dzisiejsze kryzysowe czasy niczego wygląda, gdyż jak słuchy dochodzą na czysto wynosi 200 zł. ***„KN" 1935r. Nr 4, s.6.***

Inspekcja Dowódcy Dywizji gen Bortnowskiego

Cicho bez rozgłosu pracują w Chełmie strzelcy, wykazując upartą codzienną pracę jedno z ogniw, które tworzyć mają wał obronny przeciwko wszelkim zakusom z zewnątrz. Społeczeństwo widzi szare mundury strzeleckie przy sposobności uroczystości państwowych, podziwia ich postawę żołnierską, nie zawsze jednak zdaje sobie sprawę z tego, że ta postawa jest jednak wynikiem codziennej, wytężonej pracy i że pracę tę wykonują strzelcy w poczuciu obywatelskiego obowiązku po ciężkiej pracy zarobkowej.

Ocenił tę pracę D-ca Dywizji generał Bortnowski, który przeprowadził w dniu **28 stycznia 1935 r. inspekcję Oddziałów Grodzkich ZS.** W inspekcji wzięły udział władze wojskowe i strzeleckie. Generał dał wyraz zadowoleniu swemu ze sprawności i postawy tutejszego **Oddziału Strzeleckiego.** Zarówno praca w kierunku wyszkolenia jak i wychowania obywatelskiego, wytwarzają z oddziałów ZS, grupę świadomą celów i zadań, przepojoną pracą obywatelską dla państwa. **Dnia 1 lutego 1935 r.** obchodziły **Oddziały ZS Żeński i Męski** piękną uroczystość z okazji imienin ***Pana Prezydenta Rzeczypospolitej.*** Uroczystość urządzono w Szkole Powszechnej im. Staszica. Udział w niej wzięli strzelczynie i strzelcy i ich rodziny. Pięknie opracowany program, wykonany przez oba oddziały oraz podniosły nastrój, wskazywały, że uroczystość ta była wypływem potrzeby serca, że urządzając uroczystość dali strzelcy wyraz tym uczuciom, które wypełniają im dusze i które kierują ich postępowaniem. ****„KN" 1935r. Nr 4, s.6.***

Tłusty Czwartek

28 lutego 1935 r. Zarząd Oddziału Żeńskiego Związku Strzeleckiego w Chełmie urządza w Kawiarni „SIM" tradycyjny tłusty czwartek, urozmaicony niespodziankami. Całkowity dochód na cele kulturalno-oświatowe Oddziału. Ze względu na spodziewany duży napływ gości należy już zamawiać stoliki w Dyrekcji Kawiarni. Wejście 49 gr. Początek o godz. 17. ****„KN" 1935r. Nr 9, s.6.***

Inspekcja Oddziału ZS w Chełmie

21 lutego 1935 r. Inspektor kpt. Mieczysław Bielecki delegowany przez Komendę Główną Związku Strzeleckiego, przeprowadził inspekcję Oddziału Związku Strzeleckiego w Chełmie, tak pod względem wyszkolenia wojskowego jak i pod względem wychowania obywatelskiego. Inspektor Bielecki dał wyraz szczerego zadowolenia podkreślając, że praca prowadzona przez obecny zarząd Oddziału na czele z prezesem Eugeniuszem Królikowskim jak i Komendy Oddziału jest bez zastrzeżeń i daje wyniki zadawalające. ***Oddział Związku Strzeleckiego im. Pułkownika Lisa-Kuli w Chełmie.*** ****„KN" 1935r. Nr 10, s.3.***

Rocznice w Związku Strzeleckim w Chełmie

Oddział ZS w Chełmie zawsze obchodził uroczyście św. państwowe**. 4 marca 1935 r.** święcił 3-rocznicę śp. ks. biskupa Bandurskiego, wielkiego bojownika o wolność Polski. Obchody rocznicy odbyły się w świetlicy Oddziału męskiego w obecności Zarządu Oddziału ZS żeńskiego i męskiego. **8 marca 1935 r. Oddział ZS w Chełmie** obchodził święto rodzinne – święto **swego patrona płk Leopolda Lisa-Kuli.** Udział w akademii wzięły oba Oddziały ZS z zarządami na czele i Straż Przednia. ****„KN" 1935 r. Nr 14, s.3.***

Pożegnalny wieczorek w ZS w Stajnem

3 marca 1935 r. strzelcy i strzelczynie w Stajnem własnym staraniem urządzili w świetlicy strzeleckiej pożegnalny wieczorek dla swych kolegów opuszczających ZS z powodu powołania do czynnej służby wojskowej i

koleżanek, które opuszczają tutejsze środowisko wskutek przeniesienia służbowego ich rodziców i opiekunów. Przemawiali Referent Wychowania Obywatelskiego Wojciech Posadzki i opuszczający ZS Piotrowski Szczepan.

Sekretarz Pododdziału Aleksander Luszewski. ****„KN" 1935 r. Nr 14, s.4.***

Ogólne zabranie

Zarząd Chełmskiego Towarzystwa Przyjaciół Związku Strzeleckiego zawiadamia, że **14 kwietnia 1935 r.** w Sali Starostwa w Chełmie, o 10 godz. odbędzie się Ogólne Zebranie na które Zarząd zaprasza wszystkich członków Towarzystwa. **Porządek dzienny : 1) Sprawozdanie z działalności za okres od 1 III 1933 r. do 1 IV 1935 r.; 2) Wybór nowego Zarządu; 3) Wolne wnioski.** ****„KN" 1935 r. Nr 15, s.4.***

Pod Sztandar Strzelecki

„Państwo Polskie jest wspólnym dobrem wszystkich Jego obywateli. Wskrzeszone walką i ofiarą najlepszych swoich synów, ma być przekazywana w spadku dziejowym z pokolenia na pokolenie" – ***oto pierwsze słowa Konstytucji uchwalonej 23 marca 1935 r.***

Organizacja, która skupiła i wychowała najlepszych synów Ojczyzny, którzy swoją krwią ofiarną zrosili ziemię rzeźbiąc granice Państwa Polskiego, był przedwojenny **Związek Strzelecki.** Dzisiejszy **Związek Strzelecki** uważa siebie za spadkobiercę idei **Związku Strzeleckiego** z przed wojny. Jak tamten postawił sobie za cele wywalczyć Ojczyźnie wolność, tak dzisiejszy uważa za swe zadanie, by zdobytą niezależność i całość Państwa utożsamić i wzmocnić.

Dziś Związek Strzelecki jest potężną organizacją i szeregi jego szybko rosną. Coraz lepiej rozumie społeczeństwo cele do których dąży **ZS,** lecz jeszcze wiele jest takich, którzy nie znają, albo nie rozumieją tych celów, a którzy powinni je poznać i pracą swą realizować. **Chcąc** podkreślić cele **Związku Strzeleckiego Zarządy Grodzkich Oddziałów ZS w Chełmie** pod protektoratem Edwarda Woronowicza Starosty Chełmskiego i Henryka Kreissa Komendanta Garnizonu urządzają w dniach od **5 maja do 12 maja 1935 r. : „TYDZIEŃ STRZELECKI" program :**

4 maja 1935 r. 1) godz. 17, z podwórza Powiatowej Komendy PP, wyruszają 4 samochody z transparentami jako propaganda Święta; **2)** godz. 18, capstrzyk orkiestry **KPW,** przemarsz oddziałów ulicami: Lubelską, Obłońską, Kolejową przez Dyrekcję do Pocztowej, Lwowską i Lubelską do Parku Miejskiego; **3)** godz. 19, Obozowisko z ogniskiem w Ogrodzie Miejskim, wstęp.

5 maja 1935 r. 1) godz. 9.30 odebranie raportu na placu przed kościołem; **2)** godz. 10, nabożeństwo w kościele Rozesłania Apostołów; **3)** godz. 11.30, defilada oddziałów: Strzeleckie, Związku Legionów, Związku Inwalidów, KPW, Związku Rezerwistów ; **4)** godz. 14, zawody lekkoatletyczne na boisku 7 pp. Leg. ;**5)** godz. 18, dancing w restauracji „Niespodzianka" u Lassotowej.

9 maja 1935 r. 1) godz. 18, otwarcie odświeżonych-odremontowanych salonów Klubu Społecznego i dancing na cele Związku Strzeleckiego. Nowością będzie kawiarnia w ogródku i na werandzie.

11 maja 1935 r. 1) godz. 22, Wielka Zabawa Taneczna. Zarządy Grodzkie ZS w Chełmie w Salonach Klubu Społecznego – zabawa urozmaicona wieloma atrakcjami. ***„KN" 1935 r. Nr 17, s.2.***

Oddział Związku Strzeleckiego w Rejowcu

Dnia 7 maja 1935 r. odbyło się decydujące spotkanie zespołów tenisa stołowego Oddziałów ZS Rejowiec – Dorohusk. Wygrał zespół z Rejowca 6:3. Zawody te odbyły się w Chełmie w Szkole Dziesięciolecia.

Dnia 8 kwietnia 1935 r. Pododdział Związku Strzeleckiego w Rejowcu, urządził święto sadzenia drzewek, wysiłkiem strzelców Pododdziału Rejowiec, został obsadzony pas drogi publicznej w ilości 50-drzewek, które strzelcy otoczyli swoją opieką i dozorem. ***„KN" 1935 r. Nr 17, s.4.***

Powiatowe Zawody Lekkoatletyczne ZS

15 maja 1935 r. na stadionie sportowym 7 pp. Leg. w Chełmie odbyły się **Powiatowe Zawody Związku Strzeleckiego.** Udział w zawodach wzięło **60 zawodniczek i zawodników.** Wyniki poszczególnych konkurencji:

Konkurencje żeńskie :

- bieg na 60m: 1) Wolikówna Dorohusk 10s, 2) Matuszewska Chełm 10"1s, 3) Radomińska Chełm 10"2s;

- skok w dal: 1) Wolikówna Dorohusk 3.62m, 2) Matuszewska Chełm 3.61m, 3) Bratkowska i Rudnicka Chełm 3.20m;

- skok wzwyż: 1) Helitówna Dorohusk 105cm, 2) Matuszewska Chełm 100cm, 3) Mulsonówna Dorohusk 95cm;

- rzut kulą: 1) Matuszewska Chełm 7.74m, 2) Choczykówna Chełm 6.92m, 3) Gałecka Dorohusk 6.91m.

- rzut dyskiem: 1) Matuszewska 19m, 2) Radomińska 17.50 z Chełma.

Konkurencje męskie:

- bieg na 100m: 1) Tyszko Chełm 12"3s, 2) Wiącyk Wojsławice 12"5s, 3) Hubert Dorohusk 13"2s;

- bieg na 800m: 1) Tyszko Chełm 2min 64s *(rekord okręgu),* 2) Ziemnicki Rejowiec 3min 14"6s, 3) Zalewski Rejowiec 3min 58"5s, 4) Kańczukowski Chełm, 5) Prochowski Sawin, 6) Jałochowski Wojsławice, 7) Rajter Kamień.

- skok w dal: 1) Ziemnicki Rejowiec 5.08m, 2) Tyszko Chełm 5.01m, 3) Hubert Dorohusk 4.94m.

- skok wzwyż: 1) Wiącek Wojsławice 150cm, 2) Prociński Depułtycze 135cm, 3) Stępniewski Chełm 130cm.

- Rzut kulą: 1) Wiącyk Wojsławice 10.74m, 2) Kusmaul Kamień 9.54m, 3) Rogalski Kamień 9.12m.

- Rzut dyskiem: 1) Tymiński 23.88m, 2) Wiącyk 23.45m, 3) Rogalski 21.08m.

- sztafeta 4x100m: 1) Chełm 56.2s w składzie: Tyszka, Lentz, Zagota, Mazurek, 2) Dorohusk 72.4s w składzie: Hubert, Bobowski, Derkacz, Grabowski.

Konkurencje nierozegrane: sztafeta żeńska, siatkówka i koszykówka odłożono na dzień **26 maja 1935 r.** ***„KN" 1935 r. Nr 21, s.7.***

Rocznica Wymarszu I Kadrowej w Siedliszczu

Oddział Związku Strzeleckiego w Siedliszczu z drużynami Anusin i Majdan Zachodordyński zorganizował obchód rocznicy wymarszu I Kadrowej – ze względów technicznych przeniesiony z 6 na **11 sierpnia 1935 r.**

Uroczystość rozpoczęła się od mszy, potem oddziały z publicznością udały się na boisko szkolne, tu odbyła się akademia – przemówienie wygłosił strzelec Watrak Kazimierz. Program dnia wypełniły zawody lekkoatletyczne i strzeleckie z nagrodami. Wieczorem odbyło się przedstawienie odegrane przez strzelczynie i strzelców pod reżyserią Kierowniczki Pracy Kobiet Związku Strzeleckiego ob. Strąkowskiej. **Uroczystość** zakończono ogniskiem strzeleckim i odśpiewaniem I Kadrowej. ***„KN" 1935 r. Nr 33, s.4.***

Z życia Strzeleckiego

6 października 1935 r. odbyła się uroczystość rozpoczęcia roku pracy **Grodzkiego Oddziału Związku Strzeleckiego w Chełmie,** poprzedzona nabożeństwem w kościele Mariackim, na które udał się Oddział w zwiększonym składzie 80 strzelców z zarządem na czele. W uroczystości wzięli również udział zaproszeni rodzice czynnych członków Związku Strzeleckiego. Uwagę powszechną zwracał na siebie znany na terenie Chełma działacz POW, obecnie niestrudzony w pracy ZS ob. Zieliński, który przybył wprost ze szpitala pod opieką sanitariusza. Podczas nabożeństwa okolicznościowe kazanie wygłosił ksiądz proboszcz Jakubiak, wzywając strzelców gorącymi słowami do pracy nad kształtowaniem ducha i czynu oddanych wiernie potędze Państwa Polskiego.

Następnie uroczystości odbyły się w świetlicy, słowo wstępne wygłosił prezes Zarządu Królikowski dając wyraz swego zadowolenia z pracy strzelców w roku ubiegłym z podkreśleniem zasług komendanta oddziału Leśkiewicza, któremu wręczył dyplom uznania za pracę świetlicową. Następnie zabrał głos komendant oddziału Leśkiewicz, który scharakteryzował krótko program pracy, zaznaczając przy tym, że **Związek Strzelecki** jest drugą armią i jako taki musi mieć członków karnych.

Następnie rozdano świadectwa ukończenia I i II stopnia Przysposobienia Wojskowego, w roku szkoleniowym 1934|1935. Świadectwo ukończenia I stopnia otrzymało 19 strzelców, II stopnia 3 co w porównaniu z ubiegłymi laty stanowi znaczny krok naprzód w tym kierunku.

Należy się spodziewać że w roku przyszły (1936) liczba ta powiększy się wielokrotnie. Na zakończenie odśpiewano ***„Pierwsza Brygada"*** po czym wszyscy udali się na wiec manifestacyjny przeciwko prześladowaniu polaków w Czechosłowacji.

Oddział Żeński ZS w Chełmie

W pierwszym tygodniu października 1935 r. odbyła się w świetlicy oddziału pierwsza zbiórka zapoczątkowana pięknym przemówieniem ob.

Wunderlichowej mające na celu dodać zapału i otuchy do dalszej pracy jak i zaznajomić strzelczynie z nowym planem pracy. Modlitwą „O Panie Boży" zbiórkę zakończono. **Niezależnie** od rozpoczętego roku wyszkoleniowego w dniu 22 września 1935 r. strzelczynie wzięły czynny udział w dobroczynnym świecie pułkowym 7 pp. Leg., składając jak w latach ubiegłych wiązankę kwiatów, przy pomniku poległych. **Kierownictwo** Wydziału Pracy Kobiet przy oddziale żeńskim objęła pani Janina Godlewska. Komendantką oddziału została mianowana Janina Pałysówna a staraniem Wydziału Pracy Kobiet w najbliższej przyszłości zorganizowany będzie kurs Obrony Przeciwlotniczej na który uczęszczać mogą nie tylko członkinie Związku Strzeleckiego. Zapisywać się można w świetlicy oddziału żeńskiego codziennie 17-19, już od 14 lat wzwyż.

VIII Jesienne Zawody Strzelecko – Łucznicze o Mistrzostwo Powiatu Chełm

Powiatowy Komitet WF i PW i Komenda Powiatowa Związku Strzeleckiego w Chełmie organizuje pod protektoratem Starosty Powiatowego Edwarda Woronowicza i Dowódcy 7 pp. Leg. (wz) ppłk dypl. dr Stanisława Biegańskiego **VIII Jesienne Zawody Strzelecko-Łucznicze o Mistrzostwo Powiatu Chełmskiego.**

Termin i miejsce zawodów: Zawody odbędą się w dniach 13 – 20 października 1935 r. na strzelnicach Powiatowego Komitetu PW i WF, 7 pp. Leg. i KPW. Otwarcie zawodów 13 października 1935 r. o godz. 10 na strzelnicy Powiatowego Komitetu WF i PW, przy ul. Lubelskiej.

Program i regulamin zawodów: Strzelanie zespołowe: Bz. kraj. 9 zespół 5 dla zawodników I i II klasy, Bz. kraj. 9 zespół 5 dla zawodników III kl. i zespołów żeńskich. Strzelanie indywidualne: Bz. kraj. 6 dla zawodników I i II kl. Bz. kraj. 8 dla zawodników III kl. i kobiet. Ocena wyników według osiągniętych punktów.

Uczestnictwo: W zawodach o mistrzostwo Powiatu mogą brać udział tylko zawodnicy stowarzyszeni w Polskim Związku Strzelectwa Sportowego. Zawodnicy ze szkół uważani są za stowarzyszonych.

Termin zgłoszeń: Zawodników do konkurencji zespołowych i indywidualnych do dnia 12 października 1935 r., Komenda Powiatu Związku Strzeleckiego ul. Lubelska 1. Ponadto od dnia 21 do 27 października 1935 r. odbędą się Powszechne Strzelania Jesienne o Odznakę Strzelecką codziennie w godz. 8-17, na strzelnicy Powiatowego Komitetu PW i WF ul. Lubelska.

W.z. D-ca 7 pp. Leg. ppłk dypl. dr Biegański Stanisław, Przewodniczący Powiatowego Komitetu WF i PW Woronowicz Edward, Komendant Obwodu WF i PW kpt. Wunderlich Edward, Komendant Powiatowy WF i PW ppor. Cimek Adam, Prezes Powiatowego Zarządu Związku Strzeleckiego Franciszek Wojnar, Powiatowy Komendant Związku Strzeleckiego pdchr. ZS Aleksander Smętkowski. ***„KN" 1935 r. Nr 41, s.3.***

Otwarcie sierocińca przez Związek Strzelecki

Inicjatywą Wydziału Pracy Kobiet Związku Strzeleckiego w Chełmie pod koniec **października 1935 r.** otwarty został przy ul. **Pilichonki 144 sierociniec** dla najuboższej dziatwy tej dzielnicy, skupiający już około 45 dzieci bezrobotnych domów. **Inicjatorzy** podjęli dział opieki i wychowania, Wydział Społeczny Rodziny Wojskowej – prowadzi akcję wyżywienia i zbiórkę odzieży. Cieszyć się należy, iż potrzeba przyjścia z pomocą najuboższym znalazła rozwiązanie w konkretnej formie. **Tutaj** dzielnym założycielom przyjść musi całe społeczeństwo z pomocą. Lokal opał i częściowa pomoc w naturze w postaci 300 kg mąki na wypiek chleba dostarczył Zarząd Miejski, obywatele zaś szlachetną placówkę muszą poprzeć swą ofiarnością. ***„KN" 1935 r. Nr 43-44, s.4.***

Z życia Związku Strzeleckiego w Siedliszczu

3 listopada 1935 r. Miejscowy Oddział Żeński Związku Strzeleckiego w Siedliszczu obchodził uroczystość inauguracji wyszkoleniowego nowego roku połączoną z otwarciem własnej świetlicy (a w niej biblioteki), tak niezbędny lokal do prowadzenia prawidłowej działalności programowej. **Po mszy,** w obecności Powiatowej Kierowniczki Powiatowego Związku Strzeleckiego H. Wunderlichowej odbyła się pierwsza zbiórka Oddziału – zakończyło zebranie towarzyskie. ***„KN" 1935 r. Nr 45, s.4.***

Z życia ZS Oddział Żeński w Chełmie

W ostatnich dniach października 1935 r. w świetlicy Oddziału Żeńskiego ZS w Chełmie odbył się egzamin z wiadomości ogólno-wojskowych I-roku wyszkoleniowego, do którego przystąpiło 13 strzelczyń. Na egzamin przybyli z Lublina: Komendantka Okręgowa ZS Szczechowiczowa i Komendant Okręgu ZS mjr Jabłoński z asystą.

Po raporcie Komendantki Oddziału i powitaniu gości przystąpiono do egzaminu. Z zakresu terenoznawstwa, ogólnych wiadomości wojskowych i strzelectwa egzaminował Komendant Obwodu PW kpt. Wunderlich. Z zakresu wychowania obywatelskiego Komendantka Okręgu ZS Szczechowiczowa, Kierowniczka Powiatowa PK Wunderlichowa, i Komendant Okręgu ZS mjr Jabłoński, który w piękny sposób nawiązał do życiorysu Marszałka Józefa Piłsudskiego. **W czasie egzaminu** również były obecne: Kierowniczka Oddziału PK Godlewska i Komendantka Powiatowa ZS Malczewska. **Strzelczynie** wypadły bardzo dobrze i wszystkie otrzymały promocje na drugi rok wyszkoleniowy. ***„KN" 1935 r. Nr 46, s.3.***

Z życia strzelców chełmskich

Związek Strzelecki w Chełmie, jedna z najpoważniejszych organizacji przysposobienia wojskowego i ideowo-wychowawczych młodzieży, zasięgiem swoich prac obejmuje co raz to inne dziedziny naszego życia. Na podkreślenie zasługuje praca oświatowa i kulturalna tej organizacji. I tak przy Oddziale Grodzkim w Chełmie ostatnimi czasy zorganizowano własnymi siłami dobry

chór strzelecki składający się z ponad 50 osób. Praca oświatowa polega na odmiennym od ogólnie przyjętego sposobu jej prowadzenia, mianowicie co środę na wieczorynkach oświatowych strzelcy samoistnie pod kierunkiem referenta oświatowego opracowują różne tematy. Wreszcie w dziedzinie wyzwolenia odbywają się w **styczniu i lutym 1936 r.** między oddziałowe korespondencyjne zawody strzeleckie wiatrówkowe dla Oddziałów żeńskich ZS i orląt, na terenie powiatu chełmskiego.

Zebranie organizacyjne Klubu Sportowego

W dniu 18 stycznia 1936 r. o godz. 18 odbędzie się w sali posiedzeń Rady Miejskiej zebranie organizacyjne **Klubu Sportowego Oddziału Grodzkiego Związku Strzeleckiego.**

Mistrzostwa w ping-ponga

W zorganizowanych przez **Klub Sportowy Oddziału Związku Strzeleckiego im. płk Lisa-Kuli w Chełmie** zawodach pingpongowych, tytuł mistrza i nagrodę zdobył **Ch. Sztajner** po jednej dodatkowej rozgrywce.

Uznanie licznie zgromadzonej publiczności sportowej uzyskała wysoka klasa zawodników, przez czas trwania turnieju świetlica strzelecka wypełniona była szczelnie publicznością.

Opłatek w Stawie i Marysinie

Oddział Męski i Żeński Związku Strzeleckiego w Stawie urządził **4 stycznia 1936 r.** w domu strażackim z udziałem gości ***Opłatek Strzelecki,*** na program złożyły się inscenizacje, kolędy, krakowian dzieci szkolnej wspólna herbata i zabawy towarzyskie. Podziękowania dla Komendantki Powiatowej Janiny Malczewskiej, oraz miejscowych Komendanta Jana Grzesikowskiego i Aleksandra Kurysia instruktora.

Pododdział Żeński Związku Strzeleckiego w Marysinie urządził **6 stycznia 1936 r.** w swej świetlicy ***Opłatek Strzelecki,*** dla strzelców, rodziców i zaproszonych gości ZS. Po przemówieniu Kierownika Oddziału M. Czechaka, i podzieleni się opłatkiem, zasiedli wszyscy goście do wspólnej wieczerzy urozmaiconej Kolendami i pieśniami strzeleckimi. ****„KN" 1936 r. Nr 1, s.1-2.***

Zebranie Związku Strzeleckiego w Chełmie

9 lutego 1936 r. o godz. 10 odbędzie się w sali szkoły powszechnej im Konarskiego doroczne walne zebranie członków Oddziału Grodzkiego Związku Strzeleckiego w Chełmie. ****„KN" 1936 r. Nr 3, s.2.***

Wybory w ZS w Chełmie

Doroczne Walne Zebranie członków Oddziału Grodzkiego Związku Strzeleckiego w Chełmie jakie się odbyło w dniu **12 stycznia 1936 r.,** po udzieleniu absolutorium ustępującemu Zarządowi dokonało wyboru nowych władz Oddziału w składzie: Eugeniusz Królikowski prezes, Janina Godlewska, Władysław Głowacki, Stanisław Oskiera i Stanisław Kulesza, referent Stefan

Nowicki, Lucjan Kozłowski członkowi Zarządu, mgr Edward Kosk, dr Wiktor Sałęga i Henryk Bergman Komisja Rewizyjna ***„KN" 1936 r. Nr 4, s.4.***

Z życia Oddziału Grodzkiego ZS w Chełmie

Walne Zebranie członków Oddziału jakie się odbyło w **styczniu 1936 r., w**ykazało znaczny dorobek organizacyjny. Ze sprawozdań wyróżniających pracę Komendanta Oddziału Leśkiewicza, dowiadujemy się o nabyciu na własność umundurowania dla strzelców, zwiększeniu biblioteki do liczby 418 tomów. Szereg imprez jakie się odbyły dało możność między innymi na zaopatrzenie świetlicy w radioodbiornik sieciowy z głośnikiem i aparatem, patefon oraz podręczną apteczkę, wykonane przy współpracy strzelców ponadto jest dodatnie saldo w kwocie 115 zł. 81 gr. Obecny stan Oddziału liczy 113 osób, w tym 65 członków współdziałających i 32 strzelczynie. W **1935 r.** powołano chór, kierowniczką jest Magierowa. ***„KN" 1936 r. Nr 6, s.1.***

Zakup Werbli

Zarząd Oddziału Grodzkiego w Chełmie zwraca się do posiadaczy werbli z prośbą o dostarczenie tych instrumentów Oddziałowi, za zapłatą. Zgłaszać się: Oddział Grodzki Związku Strzeleckiego lub Komenda Powiatowa Związku Strzeleckiego w Chełmie ul. Lubelska 1. ***„KN" 1936 r. Nr 8, s.4.***

Składajcie książki dla biblioteki ZS w Chełmie

Jak nas informują – zbiórka uliczna **8 marca 1936 r.** na cele oświatowe Oddziału Grodzkiego Związku Strzeleckiego w Chełmie, przyniosła czystego dochodu 82 zł. 50 gr., którą to kwotę przeznaczono w całości na zakup książek do biblioteki Oddziału. Apeluje się do przyjaciół i sympatyków Związku Strzeleckiego o składanie książek na rzecz wspomnianej biblioteki, z której stale korzysta garnąca się do oświaty brać strzelecka. ***„KN" 1936 r. Nr 10, s.4.***

Podziękowanie

Zarząd Oddziału Grodzkiego Związku Strzeleckiego w Chełmie, w maju 1936 r., niniejszym wszystkim min i Marii Szanter (10 zł.) składa podziękowania za dobrowolne złożone datki na rzecz Związku.

Mecz piłki nożnej

Rozegrany w niedzielę 3 maja 1936 r., podczas zawodów mecz piłki nożnej przyniósł zwycięstwo drużynie KS „Strzelec" która pokonała drużynę „Makabi" w stosunku 3:2 – bramki zdobyli: Kozak dwie i trzecią Widowski.

„KN" 1936 r. Nr 17, s.5.

Dom Ludowy w Rejowcu

W dniu 3 maja 1936 r. ukazały się w Rejowcu afisze następującej treści:

„Budujemy dom Ludowy w Rejowcu! Spytajcie skąd weźmiemy pieniądze? Otóż Drużyna Związku Strzeleckiego w Rejowcu urządza dnia 3 maja 1936 r. o godz. 20 wieczór, w remizie Ochotniczej Straży Ogniowej przedstawienie teatralne pt. „Majster z czeladnika", pod reżyserią A. Świcy Kierownika szkoły. Dochód z tego przedstawienia przeznacza się jako pierwszą

cegiełkę na tak ważny cel. Ponieważ bilety wstępu są bardzo tanie (30-50 gr.), mamy nadzieję, że Społeczeństwo miejscowe poprze nasz wysiłek".

W górnej części afiszu – był namalowany projekt tego Domu, który stworzyła wyobraźnia strzelców.

Tegoż dnia odbyło się faktycznie przedstawienie. Scena była mile przystrojona: odpowiednie stroje, charakteryzacja osób oraz gra strzelców-amatorów – posiadały kulturalny charakter, a całość pozostawiła sympatyczne wrażenie. Obecnych było 150 osób, dochód 35 zł. *(pierwsza cegiełka)*. W ślad za drużyną strzelecką w Rejowcu poszły natychmiast drużyny z Tomaszówki i Marysina, dając na ten cel 40 zł. Oddział Związku Strzeleckiego Rejowiec postanowił, w razie rozpoczęcia budowy wspomnianego Domu, ofiarować 25% robocizny. Należy niezwłocznie powołać komitet budowy – bo Dom Ludowy jest bardzo potrzebny w Rejowcu. ****„KN" 1936 r. Nr 18, s.5-6.***

Odznaczenia w ZS w dniu 3 maja 14 osób

Dnia 3 maja 1936 r. bezpośrednio przed przyjęciem defilady w Chełmie Dowódca OK. II gen Smorawiński dokonał dekoracji 14 osób z pośród członków Związku Strzeleckiego powiatu chełmskiego za wybitną pracę dla Związku Strzeleckiego. **Honorowe odznaki** komendanckie otrzymali: **Władysław Ornatowski** *referendarz starostwa chełmskiego* i **Aleksander Wojnicki** *Prezes Oddziału Związku Strzeleckiego w Żmudzi.* **Odznaki instruktorskie** otrzymali: **Jadwiga Jędrzejewska** *z Gimnazjum Państwowego w Chełmie*, **Jan Radek** *z Wojsławic***, Andrzej Nowak** *z Wolawiec* **Jan Bas** *ze Świerż,* **Stanisław Bastrzyk** *z Majdanu Zahorodyńskiego***, Antoni Niedbała** *z Rejowca*, **Radliński** *z Pawłowa,***Jerzy Budzyński** *z Chełma,* **Jan Sala** *z Wolwinowa,* **Franciszek Sierpiński** *ze Strachosławia,* **Józef Ujma** *z Depułtycz* **i Wacław Kuczyński** *z Michałówki.* ****„KN" 1936 r. Nr 18, s.5-6.***

Doroczne zebranie Towarzystwa Przyjaciół ZS

Zarząd Chełmskiego Towarzystwa Przyjaciół Związku Strzeleckiego, zawiadamia, że w dniu **24 maja 1936 r.** o godz. 11 odbędzie się zwyczajne doroczne ogólne zebranie Towarzystwa Przyjaciół Związku Strzeleckiego w sali gimnastycznej Pań. Seminarium Nauczycielskiego Męskiego w Chełmie, z porządkiem dziennym: 1) Zagajenie 2) Wybór Prezydium zebrania 3) Słowo wstępne na temat cele i zadania T-wa wygłosi F. Wojnar 4) Sprawozdanie z działalności za rok ubiegły 5) Sprawozdanie Komisji Rewizyjnej 6) Dyskusja i zatwierdzenie sprawozdań 7) Projekt działalności i budżetu na rok 1936\37 8) Wybory Zarządu i Komisji Rewizyjnej 9) Wolne wnioski 10) Zamknięcie Zjazdu. **Prosimy wszystkich członków** o przybycie na zebranie, w razie braku frekwencji zabranie w drugim terminie. ****„KN" 1936 r. Nr 20, s.3.***

Podziękowanie

Zarząd Oddziału Grodzkiego Związku Strzeleckiego w Chełmie składa serdeczne podziękowanie Lucynie Cichockiej kierowniczce powszechnej

szkoły im. Konarskiego za wydatne zasilenie biblioteki przez ofiarowanie 17 książek, oraz oddanie do użytku dalszych 72 książek.

Ofiarowane i oddane do użytku książki nie będą ani chwili leżały na półkach biblioteki, bo nasi strzelcy, umieją cenić wartość książki i gorliwie z nich korzystać. ***„KN" 1936 r. Nr 22, s.3.***

Klub Sportowy ZS w Chełmie

Dnia 27 maja 1936 r. na swym pierwszym zebraniu ukonstytuował się **Zarząd Klubu Sportowego Związku Strzeleckiego w Chełmie** w składzie: ppłk Jasiński – prezes, prez. Pawlak – wiceprezes, Wleklik – skarbnik, Buda – sekretarz, por. Wydra – kierownik sportowy Klubu, mgr Nowakowski – kierownik piłki nożnej, Wadecki – kierownik strzelectwa sportowego, Wunderlichowa i Oskiera członkowie. ***„KN" 1936 r. Nr 22, s.4.***

(18 stycznia 1936 r. odbyło się w sali posiedzeń Rady Miejskiej pierwsze zebranie organizacyjne w sprawie powołania KS ZS w Chełmie).

Z działalności Chełmskiego Towarzystwa Przyjaciół Związku Strzeleckiego

W dniu 24 maja 1936 r. odbyło się doroczne walne zebranie członków **Towarzystwa Przyjaciół Związku Strzeleckiego w Chełmie.** Przewodniczył zebraniu Starosta Woronowicz. Sprawozdanie z działalności złożył pełniący funkcję **prezesa dyrektor A. Pieczkowski.** Wpływy na rzecz **Towarzystwa** wyniosły 3.319 zł. 83 gr. Powyższe wpływy zostały wydane na:

1) Urządzenie powiatowych zawodów lekkoatletycznych ZS, zakupienie sprzętu sportowego: oszczep, piłki, koszulki, spodenki, pantofle, nagrody, wyżywienie zawodników i obesłanie kursu w Rożewiu.

2) Urządzenie gminnych i powiatowych zawodów strzeleckich ZS i urządzenie VIII Jesiennych Zawodów Strzelecko-Łuczniczych o Mistrzostwo Powiatu, zakupienie amunicji i nagród dla zawodników.

3) Zaopatrzenie i wysłanie zespołu reprezentacyjnego powiatu ZS na zawody okręgowe Strzelecko-Łucznicze do Lublina.

4) Zakupienie materiału samokształceniowego i pomocniczego dla zespołów przysposobienia rolnego oraz urządzenie wystawy PR na pokazie powiatowym w Chełmie.

5) Zakupienie jednego karabinku sportowego typu „Alrif" na nagrodę przechodnią zespołową dla Mistrzowskiego zespołu ZS w strzelaniu.

6) Pomoce Oddziałom ZS oraz Klubowi Sportowemu ZS.

7) Praca Kobiet: obesłanie strzelczyń na kurs PK do Sulejowa, Grandzicz, Lublina, Warszawy, Brześcia, koszty wyjazdów, wyżywienie udział w Zjazdach delegatów ZS przedstawicielek KP powiatu Chełm, zakupienie 10 egzemplarzy książek „Gospodyni Wiejska", koszta przeprowadzenia korespondencyjnych zawodów lekkoatletycznych żeńskich w powiecie, koszty wyjazdów na wyszkolenie instruktorki WF Komendantki Powiatowej i Kierowniczki PK oraz odprawy służbowe do Lublina.

8) Wysłanie delegacji powiatu oraz pocztu sztandarowego na uroczystości żałobne pogrzebu Marszałka do Warszawy 1935 r. Koszta lokomocji wyjazdów członków Zarządu Powiatowego, jako delegatów na przeprowadzenie Walnych Zebrań Oddziałów ZS w powiecie.

9) Wydatki propagandowe ZS prenumerata pism i programów pracy dla referentów wychowania obywatelskiego Oddziału ZS dla wszystkich jednostek organizacyjnych całego powiatu, zakupienie nagrody dla pierwszego zespołu w konkursie chórów ZS płaskorzeźba Marszałka, koszta wysłania strzelca na zlot winiec z powiatu Chełm.

10) Koszty wyjazdów instruktora organizacyjnego na wyszkolenie i egzamin w powiecie.

11) Utrzymanie kancelarii – materiały piśmienne, porto itd.

Po przyjęciu do wiadomości sprawozdania i udzieleniu ustępującemu Zarządowi subsydium, dokonano wyboru nowego Zarządu.

W dniu 12 czerwca 1936 r. Zarząd ukonstytuował się następująco: Prezes – mgr Stanisław Pieczkowski, Wice – wicestarosta Tadeusz Illukiewicz, sekretarz – sędzia Stanisław Gęca, skarbnik – Marian Cudny. Inspektor Lachcik Jan, Julia Mroczewska, naczelnik Czesław Wierzbocki, mjr K. Pruszkowski, inż. Stanisław Frankiewicz, Zofia Tomaszewska, Stanisław Leśkiewicz – to członkowie Zarządu. ***„KN" 1936 r. Nr 26, s.2.***

ODCZYT o Marszałku Piłsudskim – staraniem Zarządu Powiatowego ZS w Chełmie, **8 stycznia 1937 r.** w Sali Teatru Miejskiego w Chełmie wygłosił odczyt na temat ***„Wspomnienia o Marszałku Piłsudskim"*** mjr M. Lepecki.

PODZIĘKOWANIE – Zarząd Chełmskiego Towarzystwa Przyjaciół ZS w **styczniu 1937 r.** składa podziękowanie ppłk W. Muzyce i Korpusowi Oficerów i Podoficerów za wpłatę 97 zł. 25 gr. na cele dobroczynne.

„KN" 1937 r. Nr 1, s.4.

TURNIEJ w Ping-Ponga o Mistrzostwo m. Chełma – Z polecenia Komitetu Przysposobienia Wojskowego i Wychowania Fizycznego urządza **Klub Sportowy Związku Strzeleckiego w Chełmie** turniej o mistrzostwo miasta na **1937 r.** Zgłaszać sie mogą wszyscy, zgłoszenia przyjmuje Powiatowa Komenda ZS ul. Lubelska 1, wpisowe 50 gr. Zawody odbędą się **31 stycznia 1937 r. w Sali Związku Strzeleckiego przy ul. Pocztowej.** Zawody odbędą się na punkty systemem olimpijskim w grupach, finał systemem ligowym.

Referent WF ZS Tyszka. „KN" 1937 r. Nr 3, s.3.

Plan pracy strzeleckiej w Chełmie za rok 1936

W początkach marca 1937 r. odbyło się w Chełmie doroczne walne zebranie członków **Oddziału Grodzkiego Związku Strzeleckiego im. Płk Lisa Kuli w Chełmie,** które przedstawiło pracę strzelców i strzelczynie w **1936 r.**

Jak wynika ze sprawozdań, zlikwidowano największą bolączkę w normalnej pracy którą był lokal świetlicy nie nadający się w ogóle do użytku, wyzyskując inny w tym samym budynku na parterze już kosztem Oddziału odremontowany i dostosowany do potrzeb. Prace właściwe w dziedzinie

wyszkolenia PW prowadzono w myśl instrukcji regulaminów, nie zaniedbując innych odcinków pracy. W tej dziedzinie między innymi prowadzony jest kurs podinstruktorski O. P. Gaz., strzelczynie ukończyły 6 tygodniowy kurs, trzy z pośród nich ukończyły kurs higieny osiągnąwszy stopień instruktora teren dla tworzenia zespołów zdrowia w chacie wiejskiej. Staraniem Oddziału organizowane były obchody rocznic i świąt państwowych, w czym czynny udział brały strzelczynie wystawiając kilkakrotnie sztuki okolicznościowe.

Uchwalony budżet na rok 1937 zamyka się kwotą 1.250 zł.

Z uwagi na usterki natury formalnej jakie stwierdził **Zarząd Powiatu ZS** w czasie wyborów nowych władz, mianowany został na okres 3 miesięcy zarząd komisaryczny z H. Gajewskim jako prezesem na czele. Po za tym do Zarządu zostali powołani Kazek – wiceprezes, H. Bergman – skarbnik, W. Sałęga i K. Podgórski – członkowie zarządu. Holcówna – bibliotekarka, Powiatowy delegat Oddziału. ***„KN" 1937 r. Nr 12, s.2.***

Przegląd sił Związku Strzeleckiego

Komendant Główny Związku Strzeleckiego zarządził na terenie całego państwa odprawy oficerów – zebrania kontrolne podoficerów ZS na dzień 25 kwietnia 1937 r. Odprawy – zebrania kontrolne są jednym ze sposobów utrzymania stałego kontaktu i sprawdzenia postawy i pogotowia kadry tej kilkuset tysięcznej armii strzeleckiej – armii pogotowia obronnego i przygotowania obywatelskiego.

Odprawa – zebranie kontrolne dla oficerów i podoficerów **ZS Powiatu Chełmskiego** odbędzie się w dniu **25 kwietnia 1937 r.** o godz. 10 w lokalu Klubu Społecznego w Chełmie. ***„KN" 1937 r. Nr 16, s.2.***

Zjazd Strzelecki w Chełmie

25 kwietnia 1937 r. w niedzielę odbył się w Chełmie zjazd strzelecki oficerów, podoficerów i delegatów **Oddziału Związku Strzeleckiego z terenu powiatu Chełmskiego.** W ramach Zjazdu nastąpił raport kontrolny starszyzny strzeleckiej po czym złożono sprawozdanie z działalności Zarządu Powiatu ZS za rok kadencji, które wykazało liczebny wzrost członków, a przede wszystkim na wysokim poziomie stojącą pracę strzelców w dziedzinie **PW i WF** i pracy społecznej. Na zakończenie odbyły się wybory nowych władz Powiatu ZS które obrano w dotychczasowym składzie z **ppłk W. Muzyką** d-cą 7 pp. Leg. jako **prezesem Zarządu** na czele. Uchwalono też podziękowanie nauczycielstwu powiatu chełmskiego za wydatną współpracę.

Walne Zebranie Chełmskiego Towarzystwa Przyjaciół Związku Strzeleckiego

Zarząd Chełmskiego Towarzystwa Przyjaciół Związku Strzeleckiego w Chełmie zawiadamia – w dniu **6 maja 1937 r.** o godz. 11 odbędzie się zwyczajne doroczne Walne Zabranie Towarzystwa Przyjaciół Związku Strzeleckiego w sali gimnastycznej Państwowego Seminarium Nauczycielskiego Męskiego w Chełmie z następującym porządkiem dziennym: 1) zagajenie; 2) wybór Prezydium zebrania; 3) sprawozdanie z działalności Zarządu T-wa P.Z.S.

za rok ubiegły; 4) sprawozdanie Komisji Rewizyjnej; 5) dyskusja nad sprawozdaniami i zatwierdzenie działalności Zarządu; 6) wybory Zarządu i Komisji Rewizyjnej; 7) projekt działalności i projekt budżetu na rok 1937\1938, 8) zmiana Statutu; 9) wolne wnioski; 10) zamknięcie Zebrania. Z braku kworum zebranie w drugim terminie. **Wszystkich** członków zapraszamy na zebranie.

„KN" 1937 r. Nr 18, s.6.

Zawiadomienie

Zarząd Oddziału Związku Strzeleckiego im. płk Lisa-Kuli w Chełmie zawiadamia, że **6 czerwca 1937 r.** o godz. 10.30 w pierwszym i o godz. 11 w drugim terminie odbędzie się walne zebranie członków Oddziału w świetlicy przy ul. Lubelskiej 1. **Porządek obrad:** 1) sprawozdanie Zarządu, 2) wybory członków do Zarządu i 3) Komisji Rewizyjnej, 4) uchwalenie budżetu, 5) wolne wnioski. ***„KN" 1937 r. Nr 23, s.3.***

Tydzień Związku Strzeleckiego

Chełmskie Towarzystwo Przyjaciół Związku Strzeleckiego i Zarząd Powiatowy Związku Strzeleckiego w Chełmie – organizuje w dniach **18 – 25 września 1937 r.: Tydzień Związku Strzeleckiego –** z programem**:**
SOBOTA 18 września godz. 19 capstrzyk i zaciągnięcie chorągwi Strzeleckiej;
NIEDZIELA 19 września: zbiórka uliczna. **godz. 11** rozpoczęcie zawodów strzeleckich o mistrzostwo powiatu na strzelnicach 7 pp. Leg. i Państwowego Gimnazjum im. Czarnieckiego, które będą trwały do 26 września w-g programu: **a)** konkurencja KBKS 3a o mistrzostwo powiatu; **b)** konkurencja KBKS 4a o mistrzostwo szkół średnich w Chełmie na OS oraz zespołów żeńskich; **c)** konkurencja Ł1 – strzelanie z łuku dla wszystkich. Na zakończenie **Tygodnia ZS** Komitet Powiatowy PW i WF organizuje Święto Powiatowe PW i WF szczegóły w oddzielnych afiszach.
NIEDZIELA 26 września: godz. 10 nabożeństwo w kościele Mariackim na Górce z udziałem przedstawicieli wojska, władz urzędów i organizacji następnie defilada przy Ogrodzie Miejskim, **godz. 14** Popularna Zabawa w Ogrodzie Miejskim.

W dniach 20-26 września w kinie ***„Corso"*** będą wyświetlane aktualne dodatki filmowe z życia strzeleckiego. Od **15 września** do końca **Tygodnia ZS** będą rozpowszechniane po sklepach i przedsiębiorstwach przemysłowo-handlowych nalepki Chełmskiego Towarzystwa Przyjaciół ZS. Z uwagi na to że Związek Strzelecki – to szkoła wychowania obywatelskiego i przygotowania dorastającej młodzieży do pracy dla Państwa a na wypadek wojny – do jego obrony, Chełmskie Towarzystwo Przyjaciół ZS i Zarząd Powiatowy ZS apeluje do całego Społeczeństwa o jak najusilniejsze poparcie ich działalności w tegorocznym **Tygodniu ZS.** ***„KN" 1937 r. Nr 38, s.6.***

Związek Strzelecki w pracy dla Państwa

Gdy minęły dni pożogi wojennej, skończyły się lata zawieruchy dziejowej, która wstrząsnęła podwalinami świata, nadszedł dla Polski okres zespolenia wewnętrznego,

czas wytrwałej i konsekwentnej pracy nad utrwalaniem zdobyczy, które wojna dała – wolności i swobodnego bytu. W całokształcie tej pracy jednym z najpilniejszych zadań, stała się konieczność dokonywania przemiany psychiki narodu polskiego, a zwalczenia w niej tych cech, które stały się kiedyś przyczyną – utraty niepodległości.

Pierwszym który zrozumiał i pojął głęboko, jeszcze na wiele lat przed wojną światową konieczność przebudowania psychiki polskiej był J. Piłsudski. I On pierwszy rzucił w Naród hasła dyscypliny społecznej i państwowej. Związek Strzelecki jest organizacją, która stanęła w pierwszym szeregu do pracy nad przeoraniem ugorowej gleby charakterów.

Każdy żołnierz-obywatelem – każdy obywatel-żołnierzem to hasło, które rzucone przez Wielkiego Marszałka, Związek Strzelecki podjął i wciela je w życie stale i wytrwale w miastach, w osadach i wsiach całej Rzeczypospolitej. Hasło to, to nie tylko wezwanie do trwałego i masowego przysposobienia wojskowego, do ciągłej gotowości żołnierskiej. To także i przede wszystkim wezwanie, aby każdy z obywateli uważał się za żołnierza w służbie dla Państwa. Dlatego to – „Dobro Rzeczypospolitej jest pierwszym i najwyższym prawem strzeleckim" w pracy na wszystkich polach, które zasięgiem swym objął Związek Strzelecki, zasięg prac jest szeroki. Obejmuje on pracę nad wyszkoleniem czysto wojskowym w zakresie przygotowania kadr młodzieży do trudów przyszłej służby w szeregach armii oraz utrzymania formy żołnierskiej, nabytej w czasie tej służby po przejściu do rezerwy.

Specjalnym działem pracy jest strzelectwo, którego mandatariuszami z ramienia państwa jest na całą Polskę Związek Strzelecki. Prowadzone jest tutaj szkolenie w sztuce strzelania i rozpowszechnianie wśród społeczeństwa strzelectwa jako sportu obrony narodowej. Trzecim z kolei działem jest obok przysposobienia wojskowego i strzelectwa – wychowanie fizyczne i sport. W dziale tym na czoło wybija się zapoczątkowany przez Związek Strzelecki sport marszowy jako wybitnie przysposabia do trudów wojennych, a dalej lekkoatletyka, boks, pływanie i inne sporty. Mieści się tu także dział klubów motocyklowych, radiowych, i szybownictwo w służbie lotnictwa – dalej przysposobienie rolnicze – wychowanie obywatelskie, itd.

Dziesiąty punkt prawa strzeleckiego, który mówi, że *„strzelec dąży wszelkimi silami do poznania włożonych na niego obowiązków obywatelskich do ciągłego doskonalenia swej sprawności fizycznej i wyszkolenia wojskowego".*

Zawody Strzelecko-Łucznicze o Mistrzostwo Powiatu Chełmskiego na 1937 r.

W dniach 18-26 września 1937 r. odbyły się zawody Strzelecko-Łucznicze o Mistrzostwo Powiatu Chełmskiego na rok 1937, na strzelnicach Państwowego Gimnazjum im. Czarnieckiego i 7 pp. Leg. zorganizowane przez Komendę Powiatową Związku Strzeleckiego. Uczestniczyło 26 zespołów a strzelało 160 zawodników ze szkół średnich i organizacji PW oraz klubów sportowych z terenu miasta i powiatu chełmskiego. Biuro ul. Lubelska 1.

Konkurencja Kbks 3a: Tytuł Mistrzowskiego zespołu na 1937 r. już po raz drugi wywalczył zespół **KPW Chełm** 484 pkt. na 600 możliwych. **Tytuł Mistrza Powiatu** na 1937 r. po raz pierwszy wywalczył **Mieczysław Borowicz KPW Chełm** 183 pkt. na 200 możliwych; **II miejsce** – zajął zespół Związku Pracowników Skarbowych 445 pkt. na 600 możliwych; **III miejsce** – zajął **zespół ZS Dorohusk** 368 pkt. na 600 możliwych.

- **Jednostkowo: drugi** był – Wawrzycki Zygmunt KPW 163 pkt. (na 200); **trzeci –** Radzięciak Antoni KPW 157 pkt.**; czwarty –** Pawluk Piotr Związek Pracowników Skarbowych 153 pkt.; **piąty –** Biania Stanisław 151 pkt.

- **Konkurencja Kbks 4a, Jednostkowo: Mistrz Szkół Średnich –** Czesław Newelski Gimnazjum Czarnieckiego 81 pkt. (na 100); **Wice-Mistrz –** Czesław Bondaruk Szkoła Rolnicza Okszów 70 pkt.; **trzeci –** Marcin Starzyński Gimnazjum Czarnieckiego 69 pkt.

- **Zespołowe Mistrzostwa Międzyszkolne: Mistrz –** Gim. Czarnieckiego 510 pkt. (na 1000); **Wice-Mistrz** – Szkoła Rzemieślnicza 482 pkt.; **trzecie** – Szkoła Rolnicza Okszów 426 pkt.

- **Konkurencja Ł 1 Strzelanie z Łuku: Wygrał – Jan Górnicz KPW Chełm** 95 pkt. (na 135); **drugi** – Jan Król KPW Chełm 81 pkt.; **trzeci –** Aleksander Dźwigaj PPW Chełm 73 pkt. ***„KN" 1937 r. Nr 45, s.4.***

Wybory w Związku Strzeleckim

20 marca 1938 r. odbyło się walne zebranie członków **Oddziału Związku Strzeleckiego im. płk Lisa-Kuli w Chełmie.** Po sprawozdaniach uchwalono budżet na **rok 1938\1939** w kwocie 1.100 zł. oraz wybrano nowy zarząd z dyr. **Wawrzyńcem Kazkiem prezesem** na czele. ***„KN" 1938 r. Nr 8, s.4.***

Poświęcenie kamienia węgielnego pod Dom Strzelecki w Żulinie

W niedzielę 3 kwietnia 1938 r. Żulin przeżywał wielką uroczystość poświęcenia kamienia węgielnego pod Dom Strzelecki im. Marszałka Józefa Piłsudskiego. Dom ma być ogniskiem promieniowania na całą okolicę oświaty i kultury i wychowania obywatelskiego. Na uroczystości przybył gen. Olbrycht dowódca dywizji w asyście sztabu garnizonu z Chełma i władz strzeleckich. Po uroczystościach goście przyjezdni udali się do szkoły, gdzie kierownik czynił honory i zorganizował przyjęcie strzeleckie. ***„KN" 1938 r. Nr 11, s.1.***

Zwyczajne Walne Zebranie Członków Chełmskiego Towarzystwa Przyjaciół Związku Strzeleckiego

Zarząd Chełmskiego Towarzystwa Przyjaciół Związku Strzeleckiego zawiadamia, że w sobotą **21 maja 1938 r.** o godz. 16 odbędzie się doroczne walne zebranie członków Towarzystwa Przyjaciół ZS w Świetlicy Oddziału Grodzkiego ZS przy ul. Pocztowej. Najważniejsze punkty to sprawozdanie z działalności za rok ubiegły wybór nowego Zarządu. ***„KN" 1938 r. Nr 16, s.3.***

V Tydzień Związku Strzeleckiego 15 – 22. X. 1938 r.

Sobota 15 październik: 18 capstrzyk, 20 dancing w Sali Klubu Społecznego, 21 hejnał z Ratusza.

Niedziela 16 październik: 7 pobudka i hejnał z Ratusza, 8-14 zbiórka uliczna na cele ZS, 10 msza, 11 zawody strzeleckie o mistrzostwo powiatu na strzelnicy gimnazjum.

17- 22 październik: sprzedaż nalepek, w kinie „Corso" wyświetlanie filmów.

W Żulinie wzniesiono Dom Strzelecki – 1938 r.

Brać Strzelecka na POP i na FON – 1939 r.

Świetlica Strzelecka w Chełmie

W sobotę 10 czerwca 1939 r. odbyło się w Chełmie poświecenie i otwarcie nowej świetlicy tutejszego Oddziału Związku Strzeleckiego – jest to bardzo ważna placówka w systemie wychowania obywatelskiego młodego pokolenia. ***„KN" 1939 r. Nr 24, s.2.***

1 września 1939 r. wybuchła II wojna światowa – tak nastąpił terror i okupacja niemiecka hitlerowska. Okupant rozwiązał wszystkie polskie organizacje narodowo-społeczne.

Podsumowanie – wnioski

Powstały w listopadzie 1918 r. w Chełmie imieniem płk Lisa Kuli Oddział Związku Strzeleckiego z siedzibą przy ul. **Lubelskiej 1,** jako organizacja o charakterze paramilitarnym i sportowym ***nawiązywał do tradycji Związku Strzeleckiego z lat 1910-1914.*** **Był ściśle związany z obozem J. Piłsudskiego.**

Zrzeszał pozaszkolną, przedpoborową młodzież, głównie wiejską i rzemieślniczą. Prowadził działalność w zakresie wychowania fizycznego i przysposobienia wojskowego a przede wszystkim strzelecką. Podlegał Ministerstwu Spraw Wojskowych.

Prowadzono też w jego ramach działalność oświatową, tj. kursy podstawowe, kursy instruktorskie, pogadanki, odczyty, biblioteki i czytelnie. Posiadał chór, orkiestrę, domy ludowe, boiska i świetlice.

Wiele faktów i zdarzeń uchroniłem dla potomnych od zapomnienia. Przedstawiłem też co chełmska prasa pisała o „Strzelcu". „Strzelec" był współtwórcą ruchu społecznego w Chełmie i okolicy itd.

Marszałek Polski i Wódz Naczelny Józef Piłsudski (1867-1935), twórca i przywódca: Polskiej Organizacji Wojskowej, Legionów Polskich i Komendant I Brygady, wielki patriota i przywódca ruchu wyzwoleńczego, tworząc te organizacje dobrze wiedział, jak ważną rolę odgrywa sprawność fizyczna i stan zdrowotny społeczeństwa. Kładł duży nacisk na uniwersalne wykształcenie młodzieńca, żołnierza i członka każdej organizacji paramilitarnej. Dlatego też wprowadził szczegółową strukturę dowodzenia tymi organizacjami, z której wynikało, że miłość do ojczyzny, patriotyzm, siła fizyczna, karność i posłuszeństwo, decydowały o sile narodu i ducha armii.

Z organizacji paramilitarnych tzw. „Piłsudczyków", najbardziej rozbudowaną i zmilitaryzowaną był Związek Strzelecki. Podobną strukturę posiadała Polska Organizacja Wojskowa. Pod względem organizacyjno-administracyjnym Związek Strzelecki dzielił się ogólnie na: oddziały, powiaty i okręgi. Za zgodą Wodza Naczelnego i Zarządu Głównego, Strzelcy mogli należeć do określonych organizacji takich jak: Polska Organizacja Wojskowa, Związek Legionów, Straż Pożarna, Liga Obrony Powietrznej i Przeciwgazowej i Urzędów Powiatowych Wychowania Fizycznego i Przysposobienia Wojskowego. Inspekcję podstawowej jednostki (w górę) drużyny strzeleckiej obejmującą dyscyplinę i wyszkolenie mogli przeprowadzać: Prezydent, Zwierzchnik Sił Zbrojnych oraz poszczególni komendanci od najważniejszego

– główny, okręgowy, podokręgowy, obwodu, powiatu, kompanii i oddziału. Poleceniem Wodza Naczelnego i Rozkazem Zwierzchnika Sił Zbrojnych oraz Zarządu Głównego na każdej imprezie organizowanej przez władze paramilitarne poszczególnych organizacji (chodziło o imprezy sportowo-wychowawcze), powinni byli być zaproszeni przedstawiciele władz wojskowych, państwowych, samorządowych i szkolnych w celach propagandowych i wychowawczych w osobach: Dyrektor Okręgowego lub Powiatowego Urzędu Wychowania Fizycznego i Przysposobienia Wojskowego, Dowódca Oddziału Kompanii, wojewoda, kurator, starosta oraz przedstawiciele i członkowie lokalnych komitetów Wychowania Fizycznego i Przysposobienia Wojskowego i delegacja młodzieżowa. Wszystkie aspekty zdrowotności, higieny i bezpieczeństwa ćwiczących jak i występujących na pokazach i zawodach sportowych powinny być zabezpieczone przez inspektorów i lekarzy odpowiedzialnych.

Krótki okres po wyzwoleniu 1944-1948:

- **Wprowadzenie w PRL od 1945 r.** rozwiązań ustrojowych na wzór ZSRR wykluczało możliwości reaktywowania, z trwałym rozwojem, niektórych przedwojennych organizacji młodzieżowych, politycznych itd.

- **Próby samodzielnego reaktywowania** wielu polskich organizacji, np. ***TG „Sokół", LMK, LOPP, czy Związku Strzeleckiego „Strzelec"*** było w 1947 r. w sposób brutalny zdławione przez organ MSW wraz z konfiskatą majątku.

- **Od 1948 r. używano brutalnych** nacisków nakazujących zmianę charakteru już działającym organizacjom – niektóre zostały rozwiązane, a ludzie bali się aresztowań.

- **Pomimo sztucznej działalności** wielu społecznych organizacji i ich wzniosłych haseł w PRL, to tak naprawdę, żadna z nich nie miała zamiaru interesować się rodziną, dziećmi, młodzieżą i ich wychowaniem.

- ***Tak następowała sowietyzacja Najjaśniejszej Rzeczpospolitej.***

Bibliografia

Źródła:
- Archiwum – APLOCH:
Akta m. Chełma,
Akta Starostwa Powiatowego;

- Archiwum prywatne K.P. Janczykowskiego;

-„Zwierciadło” 1923 – 1932;
- „Kronika Nadbużańska” 1933 – 1939;

- Chełm i Chełmskie w Dziejach praca zbiorowa Chełm 1996;
- Miasto Chełm Zarys Historyczny Bolesław Zimmer 1974 r.;
Archiwum prywatne K.P. Janczykowskiego.

Zdjęcia i afisze:
- zdjęcia ze zbiorów Kazimierza Pawła Janczykowskiego (1888-1972).
- afisze ze zbiorów Biblioteki Narodowej.

Rok VIII Chełm, dnia 6 lipca 1930 r. № 21 (324)

ZWIERCIADŁO

NIEZALEŻNE — PISMO — DEMOKRATYCZNE

Wychodzi raz na tydzień pod redakcją Kazimierza Czernickiego

Rok I Niedziela 14 maja 1933 r. Cena Nr-u 20 gr. Nr. 1.

KRONIKA NADBUŻAŃSKA

Demokratyczny tygodnik regjonalny

Chełm — Hrubieszów — Włodawa

PRENUMERATA:

Tymcz. adres Redakcji i Administracji: Chełm, ul. Lubelska 62. Godziny urzędowania Administracji codziennie, oprócz niedzieli od godz. 10—12 i 16—19. Redaktor przyjmuje we wtorki i piątki w godz. 16—17.

CENY OGŁOSZEŃ:

PIERWSZY BIEG OKRĘŻNY W CHEŁMIE!

Bieg okrężny o puhar przechodni „ZWIERCIADŁA".

Celem propagandy sportu na terenie Chełma pismo nasze urządzać będzie corocznie — poczynając od roku bieżącego w pierwszą niedzielę września

Bieg Okrężny o puhar przechodni „ZWIERCIADŁA"

W roku bieżącym bieg odbędzie się w niedzielę 6 września o godz. 4 po południu. 1925 r.

Start i meta koło redakcji „ZWIERCIADŁA".

Trasa biegu wynosi około **4 klm.**

i biegnie ulicami:

Lubelską, Szkolną, Sienkiewicza (dawniej Brzeską), Obłońską, Lubelską, 3-go Maja, Reformacką, Pocztową i Lubelską do redakcji „Zwierciadła".

PUNKTY KONTROLNE: 1-szy na rogu Sienkiewicza i Obłońskiej, 2-gi na rogu Obłońskiej i Lubelskiej, 3-ci na rogu Pocztowej i Lubelskiej.

Zwycięzca biegu otrzymuje puhar na jeden rok.

Po trzykrotnem zwycięstwie PUHAR staje się własnością zawodnika.

Oprócz puharu, zwycięzca oraz drugi i trzeci otrzymują żetony, — wszyscy zaś znajdujący się w grupie pierwszych dziesięciu dyplomy.

W biegu mogą brać udział zawodnicy stowarzyszeni i niestowarzyszeni, jednak przy zapisie należy zaznaczyć, czy zawodnik występuje w barwach Klubu, czy nie.

Zapisy do dnia 5-go września włącznie przyjmuje P. Edmund Dworkiewicz w redakcji „ZWIERCIADŁA".

Wpisowe wynosi 50 groszy. Zawodnicy wojskowi wpisowego nie płacą.

PIERWSZY BIEG OKRĘŻNY W CHEŁMIE.

Opiekę lekarską nad Biegiem raczył przyjąć znany działacz Dr. Med. p. Teofil Gniazdowski.